РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 2 юли 2008 година

относно мерки C 16/04 (ex NN 29/04, CP 71/02 и CP 133/05), приведени в действие от Гърция в полза на Hellenic Shipyards

(нотифицирано под номер C(2008) 3118)

(само текстът на гръцки език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

(2009/610/ЕО)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 88, параграф 2, първа алинея от него,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като покани заинтересованите страни да представят мненията си в съответствие с посочените по-горе разпоредби [1] и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

(1) С писмо от 9 септември 2003 г. гръцките власти предадоха на Комисията заявление от дружеството Hellenic Shipyards S.A. (наричано по-долу „HSY“) за изменения в инвестиционния план за неговото преструктуриране, в полза на което беше разрешена помощ с решение на Комисията от 15 юли 1997 г. по дело N 401/97 [2] (наричано по-долу „решение N 401/97“). Според изменения план от ноември 2002 г. HSY кандидатства и впоследствие получи одобрението на гръцките власти да завърши осъществяването на инвестиционния план до 30 юни 2004 г. Освен това според изменения план помощта, одобрена от Комисията през 1997 г., все още не е била изплатена на HSY.

(2) С писмо от 31 октомври 2003 г. гръцките власти обясниха, че измененият план е бил съобщен на Комисията „за нейна информация“ и това не е имало за цел да бъде уведомление.

(3) С писмо от 18 ноември 2003 г. Комисията помоли гръцките власти да изяснят дали са възнамерявали да предоставят или изплатят помощ за HSY за целите на изменения инвестиционен план. В същото писмо Комисията припомни на гръцките власти, че в този случай и в съответствие с Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО [3] (наричан по-долу „Регламент (ЕО) № 659/1999“) за тази помощ следва да бъде направено уведомление до Комисията и тя не следва да се привежда в действие, преди Комисията да е взела официално решение в тази връзка.

(4) С писмо от 16 януари 2004 г. гръцките власти заявиха, че помощта, която са възнамерявали да предоставят, е била „съществуваща помощ“, включена в условията на одобрението на Комисията от 1997 г., и че гръцките власти са имали правомощията да одобряват изменения в плана за преструктуриране, включително удължаването на графика за осъществяването на плана.

(5) С писмо от 20 февруари 2004 г. Комисията съобщи на гръцките власти съмненията си относно валидността на горепосочените твърдения.

(6) С писмо от 27 февруари 2004 г. гръцките власти заявиха, че до този момент на HSY не е предоставяна помощ.

(7) С решение C(2004) 1359 от 20 април 2004 г. [4] (наричано по-долу „решението за откриване“) Комисията откри процедурата, посочена в член 88, параграф 2 от Договора, по отношение на измененията, направени в инвестиционния план, който отчасти е финансиран чрез инвестиционната помощ, разрешена с решение N 401/97. В решението за откриване се посочва също, че държавната банка Hellenic Bank of Industrial Development (наричана по-долу „ETVA“) е предоставила няколко заема и гаранции на HSY и че гръцките власти не са представили годишни доклади, както би следвало да направят.

(8) След като поиска и получи удължаване на срока за представяне на мнения, Гърция представи мненията си по отношение на решението за откриване с писмо от 20 октомври 2004 г.

(9) Решението на Комисията да открие процедурата беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* [5]. Комисията покани заинтересованите страни да представят мненията си по отношение на мерките.

(10) След като поиска и получи удължаване на крайния срок за представяне на мнения, HSY изрази мнения по отношение на решението за откриване с писмо от 18 октомври 2004 г. Тези мнения са същите като представените от Гърция на 20 октомври 2004 г. Elefsis, гръцки конкурент на HSY, представи мнения на 10 септември 2004 г. Тези мнения бяха изпратени на

Гърция с писма от 16 декември 2004 г. и 23 декември 2004 г.; Гърция отговори с писма от 20 януари 2005 г. и 26 януари 2005 г. съответно. С писмо от 29 март 2005 г. Комисията изпрати допълнителните мнения на Elefsis на Гърция, която отговори с писмо от 23 май 2005 г.

(11) От 2002 г. Комисията започна да получава писма с жалби от Elefsis, в които се твърдеше, че HSY се е възползвало от няколко неправомерни и несъвместими мерки за помощ и е използвало неправилно помощ, разрешена от Комисията. Тези писма бяха от 23 май 2002 г., 28 май 2002 г., 14 август 2002 г., 24 април 2003 г., 3 февруари 2004 г., 4 март 2004 г., 30 юни 2004 г., 8 април 2005 г., 27 април 2005 г., 24 май 2005 г., 10 юни 2005 г., 15 юли 2005 г., 28 юли 2005 г., 13 септември 2005 г., 16 септември 2005 г., 21 октомври 2005 г., 12 декември 2005 г., 23 декември 2005 г., 6 януари 2006 г., 10 януари 2006 г., 12 януари 2006 г., 18 януари 2006 г., 23 януари 2006 г., 3 февруари 2006 г., 9 февруари 2006 г., 23 март 2006 г., 28 март 2006 г., 6 април 2006 г., 20 април 2006 г., 24 май 2006 г. и 2 юни 2006 г. Комисията изпрати писма на жалбоподателя на 27 юни 2002 г., 22 юли 2004 г. и 12 август 2005 г.

(12) Тези жалби бяха регистрирани под номера CP 71/02 и CP 133/05.

(13) Комисията поиска информация от Гърция с писма от 30 януари 2003 г., 30 юли 2004 г., 2 май 2005 г., 24 май 2005 г., 24 март 2006 г., 24 май 2006 г. и 29 май 2006 г. Гърция отговори с писма от 31 март 2003 г., 21 октомври 2004 г., 17 декември 2004 г., 20 юни 2005 г., 25 април 2006 г., 30 май 2006 г. и 1 юни 2006 г.

(14) Комисията проведе срещи с гръцките власти на 22 март 2006 г. (по този повод гръцките власти бяха придружени от представители на HSY, както и на Piraeus Bank, и предоставиха на Комисията някои допълнителни документи), с жалбоподателя на 10 януари 2003 г., 14 януари 2005 г., 10 март 2005 г., 20 май 2005 г., 19 октомври 2005 г., 8 ноември 2005 г. и 23 март 2006 г. и с Thyssen Krupp Marine Systems AG (наричано по-долу „TKMS“) на 21 март 2006 г.

(15) С решение C(2006) 2983 от 4 юли 2006 г. ([6]) (наричано по-долу „решението за разширяване“) Комисията разшири обхвата на процедурата, предвидена в член 88, параграф 2 от Договора, като включи няколко допълнителни мерки в полза на HSY. В това решение за разширяване се заключава също, че няколко мерки, за които не е направено уведомление, или попадат в обхвата на член 296 от Договора, или не представляват помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора.

(16) Това разширяване на процедурата по дело C 16/04 беше направено, без да се нарушават други съществуващи или предстоящи процедури за държавна помощ, засягащи HSY, а именно процедура C 40/02.

(17) След като поиска и получи удължаване на крайния срок за отговор, Гърция отговори на решението за разширяване с писмо от 5 октомври 2006 г.

(18) Решението на Комисията за разширяване на процедурата беше публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* ([7]). Комисията покани заинтересованите страни да представят мненията си по отношение на мерките.

(19) Комисията получи мненията на следните заинтересовани страни. HSY представи мнения с писмо от 30 октомври 2006 г. Greek Naval Shipyard Holding (наричан по-долу „GNSH“) и TKMS представиха общо мнение с писмо от 30 октомври 2006 г. Piraeus Bank представи мнения с писмо от 27 октомври 2006 г. и след среща с Комисията на 15 ноември 2007 г. — с писмо от 27 декември 2006 г. След като поиска и получи удължаване на крайния срок за отговор, Elefsis представи мнения с писмо от 17 ноември 2006 г.

(20) С писмо от 22 февруари 2007 г. Комисията препрати тези мнения на Гърция, която изрази мнения по тях с писма от 7 март 2007 г. и 19 март 2007 г. С писмо от 27 април 2007 г. Комисията изпрати на Гърция приложения към мненията на трети страни, които тя е пропуснала в писмото от 22 февруари. В писмото от 27 април 2007 г. Комисията отправи също няколко въпроса към Гърция, която отговори с писмо от 29 юни 2007 г. С писмо от 23 август 2007 г. Комисията отправи въпроси към HSY, на които HSY отговори с писмо от 9 октомври 2007 г. С писмо от 13 ноември 2007 г. Комисията поиска допълнителна информация от Гърция и препрати отговорите на HSY от 9 октомври 2007 г. Гърция отговори с писма от 4 декември 2007 г. и 14 декември 2007 г. Комисията се срещна с гръцките власти на 16 октомври 2007 г. и 21 януари 2008 г. Комисията изпрати допълнителни въпроси на Гърция на 12 февруари 2008 г.; Гърция отговори с писмо от 3 март 2008 г.

(21) На 8 май 2007 г. се проведе среща между Комисията, TKMS/GNSH и адвокат на HSY. TKMS/GNSH представиха допълнителни мнения с писмо от 21 юни 2007 г. Комисията препрати това писмо на 11 септември 2007 г. на Гърция, която представи мнения с писмо от 11 октомври 2007 г. След втора среща, проведена на 9 януари 2008 г. между Комисията и същите лица, TKMS/GNSH представиха допълнителни мнения с писмо от 18 януари 2008 г., което беше препратено на гръцките власти с писмо от 12 февруари 2008 г.

(22) Комисията се срещна с Elefsis на 15 март 2007 г. и на 7 август 2007 г. След втората среща Elefsis изрази допълнителни мнения с писмо от 8 ноември 2007 г., които бяха предадени на Гърция с писмо от 17 януари 2008 г. Гърция представи мнения с писмо от 15 февруари 2008 г.

(23) Piraeus Bank представи допълнителни мнения с писмо от 22 октомври 2007 г., които бяха препратени на Гърция с писмо от 13 ноември 2007 г. На 12 февруари 2008 г., Piraeus Bank поиска да се срещне с Комисията още веднъж. Срещата се проведе на 5 март 2008 г.

(24) В член 6 от Регламент (ЕО) № 659/1999 се посочва, че държавата-членка и другите заинтересовани страни имат едномесечен срок да представят мнения и че „при надлежно обосновани случаи Комисията може да удължи предписания срок“. В настоящия случай страните продължиха да представят мнения (и да искат срещи с Комисията) след изтичането на този срок. Първоначално Комисията препрати тези мнения на Гърция, за да получи нейното мнение, като по този начин отправи сигнал към Гърция, че Комисията е приела тези мнения, изразени след изтичането на едномесечния срок. В началото Комисията приемаше исканията на заинтересованите страни за срещи и по време на тези срещи приемаше исканията на заинтересованите страни да им бъде позволено да изпратят допълнителна информация по обсъжданите на срещата въпроси. Комисията обаче никога не е показвала на заинтересованите страни, че други техни мнения, изразени след изтичането на едномесечния срок, ще бъдат приемани. По-специално Комисията никога не е показвала на заинтересованите страни, че те могат да представят мнения в неопределено дълъг срок или че Комисията ще ги информира за това, кога ще спре да приема изпратени мнения.

(25) Комисията счита, че удължаването на определения едномесечен срок в този случай е било обосновано, тъй като решението за разширяване включва голям брой мерки. Освен това оценката на няколко от тези мерки изисква сложен правен анализ и изясняване на факти с давност от десет години.

(26) При все това някои заинтересовани страни продължиха да изпращат мнения до Комисията повече от една година след публикуването на решението за разширяване. Ако Комисията не беше решила да пренебрегне мненията, представени след определена дата, това продължително представяне на мнения би ѝ попречило да вземе окончателно решение в рамките на разумен срок ([8]). Освен това в някои представени мнения някои страни отново коментираха въпроси, които вече са коментирали в свои предишни мнения, без да се внасят нови фактически елементи. Това не може да бъде причина за удължаване на срока за представяне на мнения.

(27) В резултат на това Комисията реши, че всяко мнение, получено от 5 март 2008 г. нататък (т.е. датата, на която Комисията получи писмо от четири страници от 3 март 2008 г., с което Гърция отговори на писмото на Комисията от 12 февруари 2008 г.), ще се счита за получено след изтичането на срока за представяне на мнения. Това се отнася за представените мнения на Elefsis от 7 март 2008 г., 24 април 2008 г. и 2 юни 2008 г. ([9]) и представеното мнение на GNSH/TKMS от 2 април 2008 г. Това означава, че тези становища не бяха изпратени до Гърция за мнение и не бяха взети под внимание в настоящото решение.

2. ПРЕДИШНИ РЕШЕНИЯ НА КОМИСИЯТА И НА СЪВЕТА

(28) Съоръженията на HSY са едни от най-големите в Източното Средиземноморие. Корабостроителницата се намира в Skaramanga, западно от Атина, Атика. Дружеството HSY е създадено пред 1939 г. от Hellenic Navy и е закупено от групата Niarchos през 1957 г. Сериозната криза в сектора на корабоплаването, последвала първата петролна криза, е имала отрицателно въздействие върху нивото на дейност на HSY. През април 1985 г. положението е било толкова критично, че предприятието спира да функционира и навлиза в процес на ликвидация. През септември 1985 г. предприятието е закупено от държавната банка ETVA. Дейността му е възстановена след продажбата. Въпреки това дейностите на предприятието са били недостатъчни с оглед на големите съоръжения и многобройния персонал ([10]).

(29) През 1990 г. Гърция получи от Съвета специална разпоредба в Директива 90/684/ЕИО на Съвета от 21 декември 1990 г. относно помощите в областта на корабостроенето ([11]) (наричана по-долу „Директива 90/684/ЕИО“), която позволи оперативна помощ за преструктуриране в рамките на приватизацията на няколко корабостроителници.

(30) През 1992 г. поради финансовите си затруднения и натрупани загуби HSY навлезе в процес на ликвидация. През ноември 1993 г., след два неуспешни опита за продажба на HSY, процесът на ликвидация беше отменен. На базата на поетите от гръцкото правителство ангажименти притежаваните от него държавни корабостроителници да бъдат приватизирани до 31 март 1993 г., на 23 декември 1992 г. ([12]) Комисията разреши отписване на дълг в полза на HSY. След като гръцкото правителство не спази срока март 1993 г., на 10 март 1994 г. (C 10/94) Комисията откри процедура за неправилно използване на разрешената помощ ([13]). На 26 юли 1995 г. Комисията реши ([14]) да прекрати процедурата с

отрицателно решение по отношение на помощта в полза на HSY. Все пак, по молба на гръцкото правителство, което твърдеше, че продажбата на корабостроителницата предстои, Комисията реши да отмени уведомлението за това решение. И накрая, Гърция уведоми Комисията, че 49 % от акциите на HSY са продадени на негови служители, като Гърция е използвала възможността да запази мажоритарен дял в една от своите корабостроителници, обосновавайки се с причини, свързани с отбраната, както е предвидено в член 10, параграф 3 от Директива 90/684/ЕИО. На 31 октомври 1995 г. Комисията отмени окончателното отрицателно решение за HSY ([15]). Междувременно сумата на дълга е нараствала, а преструктуриране не е било извършено. Поради това на 8 януари 1997 г. Комисията разшири процедурата, открита по дело C 10/94 ([16]). Тогава беше приет Регламент (ЕО) № 1013/97 на Съвета от 2 юни 1997 г. относно помощта за някои корабостроителници в процес на преструктуриране ([17]) (наричан по-долу „Регламент (ЕО) № 1013/97“), включително HSY.

(31) На 15 юли 1997 г. Комисията одобри помощ за HSY с две отделни решения:

— с първото решение ([18]) (наричано по-долу „решение C 10/94“) Комисията прекрати процедурата C 10/94, открита през 1994 г. с одобрение на отписване на дълг на стойност 54,5 милиарда GRD (160 млн. EUR) съгласно Регламент (ЕО) № 1013/97.

— с решение N 401/97 Комисията, след направено уведомление от гръцките власти от 20 юни 1997 г., одобри безвъзмездна помощ от 7,8 милиарда GRD (22,9 млн. EUR) за инвестиционна програма на стойност 15,6 милиарда GRD (45,9 млн. EUR), предназначена за преструктуриране на корабостроителницата.

(32) През 2001 г. правителството реши да приватизира изцяло HSY. Гръцката държава започна открит търг, за който беше изготвена тръжна документация. На 31 май 2002 г. ETVA и служителите на HSY продадоха своите акции в HSY на консорциум, съставен от HDW и Ferrostaal ([19]) (наричан по-долу „HDW/Ferrostaal“). Този консорциум основа GNSH, за да запази пакет акции в HSY. HDW и Ferrostaal имаха еднакви дялове в GNSH. ThyssenKrupp изкупи HDW през януари 2005 г. ([20]) и придоби акциите на Ferrostaal в GNSH през ноември 2005 г. ([21]) Следователно от края на 2005 г. ThyssenKrupp притежава 100 % собственост и контрол над HSY. GNSH и ENAE са част от TKMS, подразделение на ThyssenKrupp, специализирано в системи за военноморски плавателни съдове и специализирани търговски кораби.

(33) През август 2001 г. в процеса на търга за продажбата на HSY гръцката държава прие Закон 2941/2001, който включва няколко мерки, целящи да улеснят продажбата на HSY. Първо, законът предоставя стимули на работниците да напуснат доброволно. Второ, гръцката държава поема някои от разходите на HSY за еднократни компенсации при пенсиониране. Трето, законът предоставя възможност на HSY да се възползва от редица резерви, освободени от данъци, ако те са компенсирани за загуби от предходни години. Четвърто, законът съдържа разпоредба за компенсирането на работниците, които са били акционери в HSY преди приватизацията. По-конкретно, гръцката държава ще възстанови на работниците сумите, които са инвестирали в HSY в рамките на увеличенията на капитала, извършени в предходните години. На 5 юни 2002 г. Комисията прие двойно решение (наричано по-долу „решение N 513/01“) ([22]) относно няколко мерки, включени в Закон 2941/2001, за които Гърция е направила уведомление през 2001 г. (уведомлението е регистрирано под номер N 513/01). Комисията реши да одобри помощ за закриване от 29,5 млн. EUR в полза на HSY и да открие (по дело C 40/02) официалната процедура по разследване, предвидена в член 88, параграф 2 от Договора по отношение на: 1. плащането от страна на държавата на еднократни компенсации при пенсиониране на служителите на HSY; 2. прехвърлянето на редица резерви от счетоводния баланс без плащане на законния данък от 10 %. В окончателното решение, взето на 20 октомври 2004 г. ([23]) (наричано по-долу „решение C 40/02“), се стигна до заключението, че тези две мерки представляват несъвместима държавна помощ, която следва да бъде възстановена.

3. ОЦЕНКА НА ХОРИЗОНТАЛНИ ВЪПРОСИ

(34) Настоящото решение засяга шестнадесет мерки. Преди да ги оцени една по една, Комисията трябва да изясни някои ключови въпроси, които имат отношение към оценката на няколко от тези мерки.

3.1. Хоризонтален въпрос 1: Кредитоспособност и достъп до финансовия пазар между 1997 г. и 2002 г.

(35) За оценката на повечето от мерките, предмет на настоящото решение, е необходимо да се определи какво е било икономическото и финансовото състояние на HSY през периода 1997—2002 г. и дали би могло разумно да се очаква, че предприятието ще възвърне дългосрочната си жизнеспособност. Освен това трябва да се определи дали при тези обстоятелства инвеститор в условията на пазарна икономика би приел да предостави на HSY заеми и гаранции, подобни на тези, които са били дадени от държавата и от държавната банка ETVA. Те са били единствените институции, които са предоставили средства на HSY през този период.

(36) Комисията ще започне с анализ на положението през 1997 г. и ще продължи да анализира развитието до 2002 г.

3.1.1. *Положение през 1997 г.*

(37) За начало на настоящия анализ е необходимо да се провери дали Комисията вече се е произнесла по този въпрос в предишни решения. Първо, Комисията припомня, че в решение N 401/97 и решение C 10/94, и двете приети от Комисията на 14 юли 1997 г., Комисията не постави под въпрос валидността на бизнес

плана, представен от Гърция. Поради това Комисията безусловно прие, че осъществяването на този план е в състояние да възстанови жизнеспособността на HSY. Второ, в описателната част на решение N 401/97 се посочва, че корабостроителницата ще финансира част от плана за преструктуриране чрез банкови заеми на стойност 4,67 милиарда GRD, получени при пазарни условия без държавни гаранции. Като не постави под въпрос осъществимостта на това финансиране, Комисията прие, че предприятието би следвало да има възможност за достъп до пазара на заемите, поне за въпросната сума. Действително, ако Комисията е считала, че корабостроителницата не е била в състояние да получи заеми на стойност най-малко 4,67 милиарда GRD, тя би следвало да покаже, че планът за преструктуриране не е осъществим и да забрани големите суми за помощ за преструктуриране (включително инвестиционната помощ) В заключение, Комисията не може да оспори тези две по-ранни оценки в настоящото решение.

(38) Без да оспорва посочените оценки, Комисията все пак припомня колко нестабилно е било състоянието на корабостроителницата през периода 1996—1997 г.

(39) Първо, по отношение на материалната инфраструктура в решение N 401/97 се посочва, че използваното в корабостроителницата оборудване е изхабено и остаряло и че инвестиционният план е първият инвестиционен план от построяването на корабостроителницата ([24]). В решение C 10/94 се посочва също, че тази модернизация на инфраструктурата е била необходима за възстановяване на конкурентоспособността и жизнеспособността. Поради това може да се заключи, че възстановяването на жизнеспособността е зависело от бързото осъществяване на инвестиционния план.

(40) Второ, по отношение на търговските дейности на HSY и размера на неговите поръчки, самите гръцки власти признаха, че „в момента на представянето на инвестиционния план предприятието не е подписвало договори за корабостроене, като дейността на корабостроителницата се е характеризирала с голяма несигурност по отношение на нейното бъдеще, липса на ясна търговска стратегия и недостиг на инвестиции. Единствената сериозна дейност е било завършването на фрегати от тип MEKO за гръцкия военноморски флот ([25])." Тъй като книгата за поръчки за корабостроене е била празна и тъй като на корабостроителницата е била необходима корабостроителна дейност в достатъчна степен, за да бъде жизнеспособна в следващите години, Комисията смята, че възстановяването на жизнеспособността е зависело от бързото подписване (т.е. сключване) на доходоносни договори за търговско или военно корабостроене.

(41) Трето, що се отнася до финансовото състояние на HSY, таблица 1 предоставя ключовите счетоводни данни. По отношение на платежоспособността на предприятието през 1997 г. може да се отбележи, че то е притежавало голям собствен капитал ([26]). Това положително състояние обаче изцяло се е дължало на отписването на дълг в голям размер, приложено от държавата през 1996 г. Държавата отписа 54,52 милиарда GRD (160 млн. EUR) дългове, свързани с дейности по граждански поръчки — това опрощаване беше одобрено с решение C 10/94 — и 46,35 милиарда GRD (136 млн. EUR) дългове, свързани с дейности по военни поръчки. Привидно добрият счетоводен баланс към 31 декември 1996 г. е бил някак „изкуствен" и в частност той не е бил никакво доказателство, че корабостроителницата е възстановила своята конкурентоспособност и че са преодолени причините за сериозните затруднения, пред които тя е била изправена през последните двадесет години. Без пълното осъществяване на плана за преструктуриране корабостроителницата най-вероятно щеше да регистрира загуби, които бързо щяха да намалят тези собствени ресурси (т.е. нетния капитал). Следва да се има предвид, че HSY е изпадало в ликвидация два пъти през предходните дванадесет години. В заключение, тази положителна стойност на собствения капитал не би била достатъчна да убеди дадена банка да отпусне средства на HSY при нормален лихвен процент, т.е. при лихвения процент, който се начислява при отпускане на заеми на предприятия в добро състояние.

Таблица 1

Данни за оборота, печалбата и нетния собствен капитал от 1997 г. до 2005 г.

(в млн. евро)

	1997 г.	1998 г.	1999 г.	2000 г.	2001 г.	2002 г.	2003 г. ([1])	2004 г.	2005 г.
Акционерен капитал	86	91	92	95	65	106	106	121	121
Нетен собствен капитал	82	88	54	17	– 4	– 78	– 83	– 111	– 182
Оборот	74	83	30	59	55	89	112	130	198
Печалба	7	1	– 36	– 42	– 21	– 115	– 1	– 45	– 71

([1]) Финансовата 2003 година започна на 1.1.2003 г. и приключи на 30.9.2003 г.

(42) В заключение, Комисията счита, че през 1997 г. корабостроителницата все още е била в затруднение и още не е била конкурентоспособна, но би могло да се очаква възстановяване на жизнеспособността, ако инвестиционният план беше осъществен изцяло и своевременно и ако корабостроителницата беше успяла бързо да сключи изгодни договори за корабостроене. Тъй като възстановяването на жизнеспособността е зависело от тези две несигурни тенденции, отпускането на заем на HSY през 1997 г. и през следващите години е представлявало „особен риск“. Частна банка би приела да предостави заеми или гаранции на HSY, но на цена, отразяваща значителния риск. За състояние, представляващо „особен риск“, в известието на Комисията относно метода на определяне на референтната ставка и на размера на сконтовия процент ([27]) се посочва, че подходящата референтна точка за определяне на наличието и на размера на държавна помощ, е референтната ставка за Гърция (т.е. ATHIBOR плюс 300 базисни точки до 31 декември 2000 г. и петгодишен суапов процент за EUR плюс най-малко 475 базисни точки от 1 януари 2001 г.). По отношение на гаранциите за заеми, Комисията ще оцени наличието на помощ на базата на същия метод, т.е. чрез сравняване на общия разход за гарантирания заем (т.е. платеният лихвен процент от HSY на банката плюс премията за гаранция, платена от HSY на гаранта) и разхода, който HSY би направило, ако беше сключило договора за този заем на пазара (т.е. референтната ставка за Гърция плюс 400 базисни точки).

3.1.2. *Развитие от 1997 г.*

(43) Както ще бъде обяснено по-долу, Комисията не може да изключи, че до 30 юни 1999 г. HSY все още е било в състояние да получи заем на пазара при лихвения процент, посочен в предходното съображение ([28]).

(44) HSY е отбелязало малка нетна печалба през 1997 г. и 1998 г. ([29]) Въпреки това през тези две години предприятието не е успяло да сключи договори за корабостроене ([30]), нито за военни, нито за граждански поръчки; те биха били необходими, за да се осигури достатъчно работа през следващите години и да се избегне натрупването на загуби. Първият договор за строителство на кораби, който корабостроителницата е успяла да сключи, е бил за построяването на два ферибота за Strintzis. Той е подписан чак в началото на 1999 г. ([31]). Освен това от самото начало е било известно, че продажната цена е твърде ниска, за да покрие разходите и че поради това този договор ще доведе до загуби ([32]). През юли 1999 г. гръцкият флот е възложил на HSY и HDW построяването на три подводници. Построяването на трите подводници е планирано за период от почти десет години и договорът е бил на обща стойност около 350 милиарда GRD (1 милиард EUR), от които около три четвърти са били предназначени за HDW, които е трябвало да осигурят машини, компоненти под налягане и системи за чувствителна електроника. Освен това, първата подводница е трябвало да бъде построена в корабостроителницата на HDW в Кил ([33]). Следователно този проект не би довел до значителна дейност и големи приходи за HSY през първите години ([34]).

(45) С оглед на неспособността да се постигне пълна и доходоносна книга за поръчки през 1997, 1998 и първите месеци на 1999 г., ръководството и всеки инвеститор, който е анализирал състоянието на корабостроителницата, би следвало да е осъзнал най-късно през първите месеци на 1999 г., че корабостроителницата няма да има достатъчно дейност през 1999 и 2000 г., за да покрие разходите си и че през тези години корабостроителницата ще регистрира големи загуби, като ще намали стойността на нетния си капитал до малка сума ([35]). При тези обстоятелства вече не би могло да се очаква възстановяване на жизнеспособността ([36]). Като допълнителен елемент Комисията отбелязва, че първият доклад, изготвен от гръцките власти във връзка с изпълнението на инвестиционния план показа, че до 30 юни 1999 г. е била осъществена сама малка част от плана. Поради това, освен търговските неуспехи, модернизацията на съоръженията е била бавна ([37]). И накрая Комисията отбелязва, че задаващите се финансови затруднения са довели до спорове между независимия управленски екип на корабостроителницата (т.е. Brown & Root, който е бил назначен през септември 1996 г.) и служителите/акционерите. По-конкретно, ръководството е настоявало за необходимостта от допълнително съкращаване на работната сила поради ниския обем на дейност. Лидерите на профсъюзите са се противопоставили на подобна реформа и са постигнали отстраняване на управленския екип ([38]). Това събитие, водещо до прекъсване на линията на управление и показващо затрудненията при осъществяването на реформи в корабостроителницата, е било допълнителен елемент, който би възпрял инвеститор в условията на пазарна икономика да отпусне заем на HSY.

(46) Въз основа на горепосоченото Комисията стига до заключението, че от 30 юни 1999 г. вече не е било разумно да се очаква възстановяване на жизнеспособността. Поради това Комисията счита, че от тази дата никоя банка не би приела да отпусне заем на корабостроителницата, дори при високи лихвени проценти, и никоя банка не би приела да предостави гаранция, дори в замяна на висока гаранционна такса. Тъй като HSY не би получило заем или гаранция на пазара, всички заеми

или гаранции, предоставени след 30 юни 1999 г., автоматично представляват помощ. Ако се окаже несъвместима или все още неизплатена, всяка гаранция трябва да бъде прекратена незабавно и всеки заем трябва да бъде върнат незабавно. Връщането — в нормалните срокове, определени в договора за заем и съгласно настоящото решение — на всеки заем, предоставен след 30 юни 1999 г., обаче не е достатъчно за възстановяване на първоначалното положение, тъй като до датата на възстановяването HSY е разполагало със средства, които по принцип не би могло да получи на пазара. За да се възстанови първоначалното положение, това предимство, чийто мащаб би могъл да се определи приблизително само чрез използване на лихвен процент за много рисков заем, следователно също трябва да се възстанови. Поради това, за периода от изплащането на заема на HSY до възстановяването му от HSY Комисията трябва да нареди възстановяването на разликата между действително платения лихвен процент от HSY и лихвения процент, който би бил теоретично подходящ за заем, съдържащ много голям риск. За да се определи посоченият лихвен процент, Комисията отбелязва, че в известието на Комисията относно метода за определяне на референтната ставка и размера на сконтовия процент се посочва, че рисковата премия може да надвишава референтната ставка и да бъде над 400 базисни точки, „ако няма частни банки, които да отпуснат съответните кредити“, каквото е положението в настоящия случай. В няколко решения Комисията е преценявала, че премия от 600 базисни точки, надвишаваща референтната ставка, е подходящ минимум, който отразява ситуация, съдържаща висок риск ([39]). Комисията счита, че това е минимумът за заеми в настоящия случай. По отношение на държавните гаранции, предоставени след 30 юни 1999 г., Комисията ще използва същия подход: за периода на плащането на гарантирания заем до прекратяването на гаранцията – независимо дали това става в нормалните срокове, определени в договора за гаранцията или съгласно настоящото решение — Комисията ще нареди възстановяването на разликата между разходите за гарантирания заем (лихви, платени на банката плюс платената гаранционна премия) и референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки.

(47) В подкрепа на твърдението си, че заемите и гаранциите, предоставени от държавата и ETVA, биха могли да бъдат предоставени при същите условия от частна банка, HSY представи първия доклад на Deloitte ([40]). В раздел 5 от този доклад Deloitte анализират кредитоспособността на HSY през 1999 г. и през следващите години. В доклада се посочва, че „дружеството би могло, като алтернатива, да получи заем или удостоверения за гаранция от друга независима финансова институция (т.е. без други връзки освен обичайното търговско сътрудничество) по време на разглеждания период ([41])“. Комисията отбелязва, че в доклада не се обяснява как това заключение може да бъде съгласувано с факта, че опитите на HSY да привлече средства от други финансови институции са останали неуспешни ([42]). Освен това Комисията посочва, че докладът съдържа редица грешки ([43]), които повлияват съществено на заключението.

3.1.3. *Вътрешногрупов анализ*

(48) Всички заеми и гаранции, предмет на настоящата процедура, са предоставени от ETVA или от държавата. Гръцките власти твърдят, че след като и ETVA, и гръцката държава (чрез ETVA) са били акционери в HSY, заемите и гаранциите биха могли да се разглеждат като вътрешногрупови транзакции. В тази връзка Гърция излага две твърдения:

— Първо, че е нормално дружеството майка да предоставя заеми при изгодни условия на свое дъщерно дружество. Предимството, предоставено на дъщерното дружество, наистина увеличава стойността на акциите, притежавани от дружеството майка. Ето защо дори Комисията да смята, че ETVA и държавата са предоставили заеми и гаранции на цена, по-ниска от пазарната цена, това би било приемливо за инвеститор в условията на пазарна икономика в подобна ситуация. Следователно тези заеми и гаранции няма да представляват помощ.

— Второ, нормално е дружество майка да предостави заем на свое дъщерно дружество в затруднение. Действително, с подобно предоставяне на заем се цели запазване на стойността на акциите, притежавани от дружеството майка. Поради това, дори Комисията да смята, че никоя частна банка не би отпуснала заем на HSY в определен период, защото състоянието на корабостроителницата е било твърде лошо, предоставените от ETVA и от държавата заеми и гаранции би трябвало въпреки това да се считат за приемливи за частен инвеститор при подобни обстоятелства. Следователно тези заеми и гаранции няма да представляват помощ.

(49) Комисията счита, че заключенията на Гърция не са правилни.

(50) Първо, Комисията отбеляза следните два елемента. В първия случай никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би се поставил в положението на ETVA. Припомняме например, че когато ETVA е закупила HSY през 1985 г., тя е била банка за развитие, работеща по нареждане на правителството, за да се предотврати закриване на дадено дружество, което е изключително важно за гръцката икономика ([44]). За да постигне оцеляването на HSY, ETVA е направила капиталова инжекция през 1986 г., за която Комисията установи, че представлява помощ ([45]). През 1995 г. ETVA запази „мажоритарен дял от 51 %“ в HSY, тъй като Гърция твърдеше,

че това е „обосновано по причини, свързани с отбраната“ в съответствие с член 10 от Директива 90/684/ЕИО. Във втория пример Комисията отбелязва, че когато се вземат под внимание всички мерки, приведени в действие от държавата (включително мерките, приложени от ETVA, тъй като, както ще бъде доказано по-нататък в настоящото решение, те се приписват на държавата) в полза на HSY — и специално неколкократните и големи държавни помощи, предоставени на HSY до 2002 г. — става съвсем ясно, че през периода до 2002 г. държавата не е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика. Тя непрекъснато е осигурявала голямата финансова помощ, необходима да се запази съществуването на HSY и това е било изключително скъпо. В заключение, тъй като самата държава (чрез ETVA) се е оказала в положението да бъде акционер в HSY само защото е действала като държавен орган, желаещ да запази дейностите на HSY на всяка цена, и тъй като никога не е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика, който иска да реализира печалби чрез акциите си в HSY, твърдението, че ETVA и държавата са действали по начин, който е приемлив за инвеститор в условията на пазарна икономика, тъй като недостатъчните лихви (или такси за гаранция), начислявани върху финансирането (заеми и гаранции), които те са предоставили на HSY, са били компенсирани с увеличение на стойността на акциите на HSY, не е правдоподобно. След като държавата (включително ETVA) никога не е действала като инвеститор, полагащ усилия да реализира печалба, а напротив, е приела да запази съществуването на HSY на тази висока цена, Гърция и HSY е трябвало поне да подкрепят твърдението си с подробен анализ, който да покаже, че като акционери в HSY държавата и ETVA биха могли действително да очакват капиталова печалба (т.е. покачване на стойността на акциите), която е по-висока от „пропуснатите приходи“ (т.е. недостатъчния лихвен процент или недостатъчната гаранционна премия). Тъй като такъв анализ не е предоставен и след като HSY и Гърция са изразили своето съмнително и хипотетично твърдение без подкрепящи доказателства, Комисията отхвърля без допълнителен анализ твърдението, че държавата (включително ETVA) е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика, след като средствата, предоставени при изгодни условия, са станали причина за покачване на стойността на акциите на HSY, което е било достатъчно значимо, за да се компенсират „пропуснатите приходи“.

(51) Второ, дори ако горепосочените разсъждения се пренебрегнат и е необходимо да бъдат анализирани вътрешногруповите аспекти (т.е. потенциалното нарастване на стойността на акциите на HSY), има достатъчно доказателства, че извършените от ETVA транзакции не биха били приемливи за инвеститор в условията на пазарна икономика, който би притежавал дял от 51 % в HSY.

(52) В края на 1995 г. 49 % от собствеността е била прехвърлена на служители на HSY. Цената, която служителите е трябвало да платят, за да закупят този дял от 49 %, е била определена в посочения момент. Следователно през следващите години, когато ETVA и държавата са предоставяли финансиране на HSY на цена, по-ниска от тази, която би приложила (необвързана) частна банка, 49 % от увеличението на стойността на HSY, дължащо се на тези икономии (т.е. заплащането на по-ниски лихви от HSY), е облагодетелствало други акционери на HSY. Само 51 % от предимството (намаляване на прилаганата лихва и на дължимите премии за гаранции), предоставено от ETVA и държавата на HSY, се е възвръщало в тяхна полза под формата на увеличение на стойността на HSY. Никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би приел да направи такъв подарък на другите акционери на HSY. За да избегне загубата на средства заради ползата за тези други акционери, инвеститор в условията на пазарна икономика би начислявал лихвен процент, подобен на прилагания от (независими) частни банки. Следователно първото твърдение на гръцките власти е необосновано.

(53) По отношение на периода след 30 юни 1999 г., по време, когато никоя частна банка не би предоставила финансиране за HSY, тъй като рискът от банкрут е бил прекалено голям, са валидни същите разсъждения. По-конкретно, разумен инвеститор в условията на пазарна икономика, който притежава само 51 % от дадено предприятие, най-малко би поискал от другите акционери да осигурят финансиране, пропорционално на техния акционерен дял в HSY. Ако тези други акционери нямат средствата да осигурят това финансиране, един разумен инвеститор най-малко би преговарял за осигуряването на финансиране за HSY в замяна на по-голям дял в HSY. Осигуряването на финансиране в голям размер за HSY без съфинансиране или без концесии от другите акционери е сравнимо с влагането на собствени средства при висок риск, за да се запази стойността на акциите, притежавани от други. Никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би приел при подобни обстоятелства да направи такъв подарък на другите акционери ([46]). Поради това второто твърдение на гръцките власти следва да бъде отхвърлено.

3.2. **Хоризонтален въпрос 2: Приписване на действията на ETVA на държавата**

(54) Няколко от шестнадесетте мерки, анализирани в настоящото решение, не са били предоставени пряко от държавата. Те са били предоставени от държавната банка ETVA. Тъй като Greece, HSY и TKMS/GNSH оспорват приписването на тези мерки на държавата, а Elefsis и Piraeus Bank го потвърждават, този въпрос следва да бъде анализиран.

(55) Тези мерки са предоставени от ETVA между 1996 г. и 2002 г. Според съдебната практика подобни мерки могат да бъдат определени като държавна помощ съгласно член 87, параграф 1 от Договора, само ако държавата е имала възможност да контролира ETVA и ако държавните органи са „участвали по един или друг начин в приемането на тези мерки“ ([47]).

(56) ETVA, чиито инициали означават Гръцка банка за промишлено развитие, е основана през 1964 г. след сливане на три организации (Организацията за промишлено развитие, Организацията за финансиране на промишленото развитие и Организацията за кредитиране на туризма). Тя е преобразувана в корпорация със Закон 1369/1973. По този начин от 1973 г. функционира като държавна-банка. Според Гърция ([48]) „главната цел, посочена в статута на ETVA като банка за развитие, беше насърчаването на развитието на страната чрез финансиране на производствени дейности в гръцката икономика (туризъм, промишлено производство и т.н.)“. ETVA е била единствената банка за развитие в Гърция. Затова ETVA е полагала усилия да играе решаваща роля в икономическото и регионалното развитие на страната чрез финансиране на предприятия, развитие на регионалната инфраструктура на страната, предоставяне на рисков капитал и участие в предприятия със стратегическо значение за гръцката икономика. През 1995 г., вследствие на финансови затруднения, произтичащи от тези дейности, рекапитализацията, преструктурирането и модернизацията на банката са станали първостепенен приоритет за гръцкото правителство. Те са осъществени на базата на петгодишен план в рамките на Закон 2359/95. Освен предоставянето на капитал от 427 милиарда GRD от правителството, целта на преструктурирането е била да се въведе нова стратегическа ориентация, да се промени организационната структура и да се формулират нови бизнес процедури, които да съответстват на сегашните условия на конкуренция. Ето защо, „в допълнение към своята дейност за развитие, ETVA разви търговски банкови услуги, особено след 1997 г. ([49])“

(57) През 1999 г. държавата, която е притежавала 100 % от акциите на ETVA, реши да пристъпи към регистриране на банката на фондовата борса в Атина, предлагайки 24 % от акционерния си капитал за публична продажба. Държавата реши да продължи и по-нататък с приватизацията на банката и да намали участието на държавата до под 50 %. Проведен е търг и е избрана Piraeus Bank. На 20 март 2002 г. акции, представляващи 57,7 % от капитала на ETVA, са прехвърлени на Piraeus Bank ([50]).

(58) Що се отнася до възможността държавата да контролира ETVA, Комисията отбелязва, че до края на 1999 г. ETVA е била изцяло собственост на гръцката държава. Държавата е имала мажоритарен дял до прехвърлянето на мажоритарните дялове на Piraeus Bank на 20 март 2002 г. Следователно държавата е имала възможност да контролира ETVA поне до 20 март 2002 г. Това също показва, че в мерките, приведени в действие от ETVA, е имало участие на държавни ресурси.

(59) По отношение на участието на държавата в приемането на различните мерки, Комисията отбелязва следните моменти:

— Първо, Комисията отбелязва, че трите най-важни решения по отношение на акционерния дял на ETVA в HSY не са взети по независим начин от ръководството на ETVA: тези три решения са взети от правителството и са приложени от ETVA: Действително, когато ETVA е закупила банкрутиралото предприятие HSY през 1985 г., това е било правителствено решение ([51]). ETVA просто е привела в действие това решение на държавата и бързо е направила голяма капиталова инжекция в HSY, което е определено като държавна помощ от Комисията ([52]). Това показва, че отношенията между ETVA и HSY отначалото са били отношения на държавна помощ в полза на предприятие, което е било важно — от гледна точка на работни места и дейности — за гръцката държава. Второто важно решение е било продажбата от страна на ETVA на 49 % от капитала на HSY на служителите, която е решена със Закон 2367/1995 ([53]). Освен това, този закон налага важни мерки за преструктуриране на HSY ([54]) (и предоставя на корабостроителницата помощи в много голям размер). Третото значимо събитие е било приватизацията на HSY през периода 2001—2002 г. (т.е. ETVA е трябвало да продаде останалите си 51 % участие в HSY). Тази приватизация е определена с Решение № 14/3-1-2001 от съответната междуведомствена комисия по приватизацията и е била осъществена в рамките на гръцкия Закон за приватизацията № 2000/91. Това се е повтаряло постоянно в тръжната документация, предоставена на заинтересованите инвеститори/участници в търга от Alpha Finance, която е била банката, организираща продажбата на HSY от името на държавата и на продавачите (ETVA и служителите). От тръжната документация от 2 април 2001 г. е видно също, че държавата ще избере предпочетения участник в търга заедно с продавачите. В заключение, трите жизненоважни решения по отношение на акционерния дял на ETVA в HSY са били взети от държавата.

— Освен прякото си участие в тези три случая, държавата е отпуснала помощи в много голям размер за периода 1995—2002 г. Държавата е отписала дългове за 54,52 милиарда GRD (160 млн. EUR), свързани с дейности по граждански поръчки — това отписване е било одобрено с решение C 10/94 — и 46,35 милиарда GRD (136 млн. EUR) дългове, свързани с дейности по военни поръчки. Както се посочва в решение N 401/97, държавата е възнамерявала да предостави 7,8 милиарда GRD (22,9 млн. EUR) инвестиционна помощ. По време на тръжната процедура през 2001 г. гръцката държава е приела Закон 2941/2001, който е включвал голяма сума за финансова помощ, целяща да улесни приватизацията на HSY (вж. съображение 33 от настоящото решение). Както Комисията посочи в решение N 513/01, държавата е поела задължение например да плати

118 млн. EUR като стимули за насърчаване на служителите да напуснат доброволно предприятието. Чрез предоставянето на големи и чести помощи правителството е дало ясен знак, че счита оцеляването на HSY за изключително важно от политическа гледна точка ([55]).

— И накрая Комисията отбелязва, че държавата е възложила през тези години на HSY договори от стратегическо значение за отбраната, като например построяването на подводници. Следователно държавата е имала пряк интерес да наблюдава дейностите на HSY и да гарантира, че корабостроителницата ще продължи да функционира.

(60) Чрез определяне на размера на акционерния дял на ETVA в HSY, чрез постоянното предоставяне на голяма финансова помощ за HSY и с възлагането на военни договори от голямо значение за сигурността на Гърция, гръцкото правителство е дало ясен знак, че придава изключителна важност на дейностите на HSY и следи внимателно състоянието на корабостроителницата. В този общ контекст Комисията счита, че до приватизацията на ETVA през март 2002 г. приписването на държавата на дейности на ETVA не може да бъде поставено под съмнение. При тези обстоятелства действително е било невъзможно ръководството на ETVA да развие политика за отпускане на заеми по отношение на HSY, която да не бъде съгласувана с възприетата от държавата политика на стабилна подкрепа. По-специално, би било невъзможно ETVA да вземе решение, създаващо финансови проблеми за HSY. Например, ETVA не би могла да приложи висок лихвен процент (т.е. надвишаващ значително междубанковия лихвен процент) за заемите, предоставени на HSY, тъй като това би влошило финансовото състояние на HSY, което би било политически неприемливо за правителството. По подобен начин ETVA не би могла да откаже заем, искан от HSY за финансиране на дейностите на предприятието ([56]). С други думи, ETVA не е имала друг избор, освен да следва възприетата от държавата политика на силна и редовна подкрепа за HSY. В резултат на това Комисията стига до заключението, че всички мерки, приведени в действие от ETVA по отношение на HSY (заеми, гаранции, капиталови инжекции и т.н.), автоматично се приписват на държавата и че не е необходимо да се представят допълнителни доказателства за участието на държавата, след като всички тези мерки са били приети от ETVA. В заключение, Комисията счита, че различните мерки, осъществени от ETVA, могат да бъдат приписани на държавата.

(61) Като допълнителни основания Комисията отбелязва също следните елементи, потвърждаващи приписването на държавата на действията на ETVA.

(62) Първо, през 1995 г. ETVA продаде само 49 % — а не 100 % — от акциите на HSY на служителите. „Гърция се позова на военните си нужди в корабостроенето, за да обоснове задържането на 51 % от корабостроителницата, както е позволено с член 10 от директивата“. Член 10, параграф 3 от Директива 90/684/ЕИО действително определя, че „[н]езависимо от задължението да се освободи от корабостроителниците чрез продажба, както е посочено в параграф 2, на гръцката държава ще бъде позволено да запази мажоритарен дял от 51 % в една от корабостроителниците, ако това е обосновано по причини, свързани с отбраната ([57]).“ Това показва, че чрез 51-процентния дял на ETVA в HSY стремежът е бил да се позволи на държавата да контролира HSY с цел запазване на отбранителните интереси на Гърция. Очевидно е, че при тези условия ръководството на ETVA не би могло да развие връзки на търговска основа с HSY. Всяко решение, свързано с предоставянето на финансиране за HSY и условията на финансирането не е трябвало да противоречат на отбранителните интереси на Гърция. По-конкретно, Комисията не вижда как ръководството на ETVA би могло да откаже да предостави финансиране на HSY или как би могло да наложи висок лихвен процент за тези финансирания. Освен това, ако целта на Гърция е била опазването на отбранителните интереси, би могло да се предположи, че всъщност правителството следи пряко всяко важно решение на ръководството на HSY и всяко решение на ETVA по отношение на финансиране, предоставено за HSY.

(63) Второ, тъй като мандатът на ETVA като „банка за развитие“ е бил определен от държавата, може да се заключи, че всички дейности на ETVA, осъществени в рамките на този мандат, могат да бъдат приписани на държавата. По подобен начин съдебната практика показва, че към анализа за принадлежността на мерки, приети от дадено предприятие, може да има отношение „естеството на нейните дейности и упражняването им на пазара в нормални условия на конкуренция с частни оператори ([58])“. В тази връзка гръцките власти приемат, че „от създаването си ETVA не е функционирала като обикновена търговска банка, а като специална кредитна институция за развитие, която работи предимно в сферата на дългосрочните кредити и играе решаваща роля за икономическото и регионалното развитие на страната“ ([59]). В този контекст Комисията припомня, че ETVA е закупила HSY през 1985 г. Поради това ангажиментите на ETVA в HSY са били развити в рамките на този мандат като „банка за развитие“, а не в рамките на своите търговски дейности, които са започнали чак през 1997 г. Тъй като дотогава ETVA е трябвало да подкрепя HSY в рамките на своя мандат като „банка за развитие“, тя не е могла от 1997 г. изведнъж да спре да предоставя исканите от HSY заеми и гаранции и да остави корабостроителницата да банкрутира. В тази връзка Комисията припомня, че през втората половина на деветдесетте години на миналия век на ETVA е било разрешено да развива търговски дейности в допълнение към дейностите си за развитие, а не в замяна на дейностите си за развитие, които е трябвало да продължат.

(64) Трето, съгласно съдебната практика „правният статут на предприятието (в смисъл дали е субект на публичното право или на общото дружествено право) ([60])“ може да бъде подходящ за приписване към държавата. В тази връзка, тъй като главната цел на ETVA като държавна банка за развитие е да стимулира развитието на държавата чрез финансиране на гръцката икономика, тя не е била субект на директиви в областта на банковата дейност ([61]). Едва когато акциите на ETVA са регистрирани на Атинската фондова борса на 12 януари 2000 г., ETVA е станала субект на стандартните правила за контрол, приложими за търговските банки.

(65) Четвърто, Комисията отбелязва, че през периода 1996—2002 г. държавата е отделяла специално внимание на дейностите на ETVA. Действително, държавата е приела Закон 2359/95 с цел да преструктурира ETVA и е инжектирала стотици милиарди драхми в обхвата на тази рамка. През 1999 г. тя е решила да регистрира част от капитала на Атинската фондова борса. Една година по-късно държавата е решила да приватизира мажоритарния дял от капитала на ETVA. Тази приватизация е завършена през 2002 г. Това показва, че през периода 1996—2002 г. държавата е била сериозно заинтересована от дейностите на ETVA. Предоставените на HSY заеми и гаранции са били в толкова голям размер ([62]), че решенията за предоставянето им не е можело да бъдат вземани от ръководството на ETVA без потвърждение или пряко нареждане от единствения акционер на ETVA.

(66) В предходните точки Комисията доказа, че през периода преди продажбата на ETVA на Piraeus Bank през март 2002 г. във всички мерки, приведени в действие от ETVA, е имало участие на държавни ресурси и че всички мерки, приведени в действие от ETVA по отношение на HSY, могат да бъдат приписани на държавата. Поради това в отделните си оценки на всяка от мерките, приведени в действие от ETVA, Комисията повече няма да доказва тези два въпроса.

(67) Комисията ще обсъди отново тези два въпроса само в оценката на мярка E18в, тъй като някои страни твърдят, че тази мярка е предоставена от ETVA през май 2002 г., т.е. след закупуването на ETVA от Piraeus Bank

3.3. **Хоризонтален въпрос 3: мерки за помощ за частично финансиране на дейностите на HSY по военни поръчки**

(68) В отговора си на решението за разширяване Гърция твърди, че няколко от разследваните от Комисията мерки са подпомагали дейностите на корабостроителницата по военни поръчки. Поради това Гърция твърди, че те попадат в приложното поле на член 296 от Договора и не могат да бъдат оценявани — и още по-малко възстановявани — съгласно правилата за държавната помощ.

(69) Поради това Комисията трябва да оцени дали някои мерки биха могли частично или изцяло да попадат в приложното поле на член 296 от Договора.

(70) Никоя от страните в настоящата процедура не оспорва, че HSY има дейности по граждански и по военни поръчки. През последните петнадесет години основната гражданска дейност е бил ремонтът на търговски кораби. HSY е произвеждало и железопътен подвижен състав и корпуси на търговски кораби. Дейностите на HSY по военни поръчки са се изразявали в строителство и ремонт на военни кораби и подводници за гръцкия флот.

(71) Комисията припомня, че решението за разширяване вече установи мерките, подпомагащи изключително дейностите на корабостроителницата по военни поръчки. В решението за разширяване се заключава, че тези мерки попадат изцяло в приложното поле на член 296 от Договора и не са подчинени на правилата за държавната помощ. Решението за разширяване не е оспорвано в Съда.

(72) Някои от държавните помощи, разглеждани в настоящото решение, не са били заделени за конкретна дейност, т.е. те не са били предвидени да финансират даден проект. Поради това Комисията трябва да определи в каква степен тези държавни помощи са облагодетелствали дейностите по военни поръчки и в каква степен са облагодетелствали дейностите по граждански поръчки. Това изчисляване се усложнява от факта, че HSY не е водело отделни сметки за за дейностите по гражданските и за дейностите по военни поръчки. При тези обстоятелства Комисията ще направи своя анализ на базата на относителния размер на двете дейности. Затова тя трябва да оцени относителното тегло на двете дейности. Комисията отбелязва, че всяка държавна помощ (например финансиране, капиталови инжекции и т.н.), предоставена на HSY (и която не е била предназначена за финансиране на конкретна дейност) същевременно е покривала загуби от минали периоди (например загуби, натрупани от минали договори) и е давала възможност на корабостроителницата да финансира бъдещи дейности. За да се определи до каква степен дадена държавна помощ е облагодетелствала дейностите по граждански и по военни поръчки, Комисията счита, че анализът не трябва да се ограничава до разделянето на дейностите по граждански и по военни поръчки (т.е. относителното тегло на всяка дейност) за годината, през която е била предоставена помощта, а е необходимо да се изчисли средното разпределение между тези две дейности в течение на достатъчно дълъг период. Фактът, че относителното тегло на двете дейности се променя съществено през различните години, също оправдава използването на средна стойност за няколко години. Действително, дадена година може да не е представителна за средното разпределение между двете дейности в средносрочен или дългосрочен план.

(73) В рамките на процедурата за възстановяването на помощта, счетена за неправомерна и несъвместима с решение C 40/02, Гърция твърди, че дейностите по граждански поръчки са съставлявали 25 % от дейностите на HSY, а дейностите по военни поръчки са съставлявали 75 % от дейностите. В подкрепа на това твърдение Гърция представи данни за работните часове и оборота (т.е. стойност на продажбите) за двете дейности за периода 1997—2005 г. ([63]) В контекста на настоящата процедура Гърция не е оспорила тези данни. Освен това, Комисията вече беше приела разпределението 25 % дейности по граждански /75 % дейности по военни поръчки в решение N 513/01, което не е оспорвано в Съда. На базата на горепосоченото Комисията ще приеме, че дейностите по граждански поръчки са съставлявали 25 % от дейността на of HSY, а дейностите по военни поръчки – 75 % от дейността.

(74) По отношение на дейностите на HSY по военни поръчки Комисията винаги е приемала в предишни решения, че предоставяната за тях помощ е извън обхвата на правилата за държавната помощ ([64]). Комисията повтори тази оценка в точки 86—90 от решението за разширяване. След като мерките, предмет на настоящото решение, са били предоставени на HSY (т.е. HSY като цяло) през същия период като периода, анализиран в тези предишни решения, следва да се заключи, че частта от тези мерки, която е била за подпомагане на дейностите на HSY по военни поръчки, също попада в приложното поле на член 296 от Договора и не е подчинена на правилата за държавната помощ.

(75) Когато оценява всяка от мерките поотделно, Комисията ще установи дали дадена мярка е подпомагала изключително дейностите на HSY по граждански поръчки или дали е била предоставена на HSY, без да има определено конкретно предназначение ([65]):

— ако бяха подпомагани само дейностите по граждански поръчки, Комисията счита, че член 296 от Договора не се прилага и че цялата мярка може да бъде оценена съгласно член 87 от Договора.

— ако HSY е подпомагано като цяло, Комисията счита, че след като 75 % от дейностите на корабостроителницата са свързани с военно производство, 75 % от държавната помощ е облагодетелствала дейностите по военни поръчки и те попадат в приложното поле на член 296 от Договора. Останалите 25 % от държавната помощ могат да бъдат оценени съгласно правилата за държавната помощ.

4. МЕРКИТЕ: ОПИСАНИЕ, ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА, ПОЛУЧЕНИ МНЕНИЯ, ОЦЕНКА И ЗАКЛЮЧЕНИЕ

(76) По отношение на мненията на Гърция и на трети страни Комисията отбелязва, че те обхващат широк кръг от аргументи. Например, в многократно представените си мнения до Комисията жалбоподателят Elefsis твърдеше, че съществуват редица основания, на базата на които мерките би следвало да се считат за несъвместима помощ. По подобен начин Greece, HSY, и TKMS/GNSH твърдяха в своите последователно представени мнения до Комисията, че съществуват редица основания, на базата на които мерките биха могли да се определят като съвместими с общия пазар.

(77) Съгласно член 253 от Договора в едно решение на Комисията следва да се посочват причините, на които то се основава. Въпреки това Комисията не е длъжна да отговаря на всеки от аргументите, повдигнати от страните. Ето защо в настоящото решение ще се разгледат изключително само основните въпроси, повдигнати от страните. По-конкретно, в решението няма да се разглеждат някои доводи, представени от страните, които очевидно не съответстват на фактите, които противоречат на коментари, направени от същата страна в други становища или които могат да бъдат отхвърлени без съмнение на базата на фактите и оценките, представени в настоящото решение.

(78) Тъй като настоящото разследване обхваща значителен брой мерки, е важно те да бъдат номерирани с цел да се улесни четенето и да се избегне объркване. Поради това четирите мерки, включени в решението за откриване, ще бъдат номерирани от P1 до P4. Дванадесетте мерки, включени в решението за разширяване, ще запазят номера, който им е определен в това решение, като преди него се добавя E.

4.1. **Неправилно използване на инвестиционната помощ, одобрена през 1997 г. (мярка P1)**

4.1.1. *Описание на мярката*

(79) С решение N 401/97 Комисията разреши 7,8 милиарда GRD (22,9 млн. EUR) инвестиционна помощ, за която Гърция е отправила уведомление на 20 юни 1997 г. В това решение помощта беше оценена на базата на член 6 „Инвестиционна помощ“ от глава III „Помощ за преструктуриране“ от Директива 90/684/ЕИО, в който се посочва, че „Инвестиционна помощ […] не може да бъде предоставяна […], освен ако не е свързана с план за преструктуриране, в който не е включено увеличаване на корабостроителния капацитет на корабостроителницата […]. Такава помощ не може да се предоставя на кораборемонтни предприятия, освен ако не е свързана с план за преструктуриране, който води до намаляване на цялостния капацитет за кораборемонтна дейност“. В решение N 401/97 се посочва, че е изготвен бизнес

план, който е насочен към възстановяване на конкурентоспособността на корабостроителницата чрез повишена производителност и модернизация. Първият стълб на този план е широкомащабна реорганизация и намаляване на работната сила. По-конкретно, броят на работниците ще бъде намален на 2 000 до края на 1997 г. и ще бъдат въведени по-гъвкави методи на работа. В решение N 401/97 се посочва, че по-голямата част от намаляването на работната сила вече е извършено по времето на решението, което ще допринесе за повишаване на производителността. Вторият стълб на плана за преструктуриране е инвестиционна програма, чиято цел е подмяна на изхабеното и остаряло оборудване с нова съвременна технология. В решението се посочва, че според плана корабостроителницата ще възстанови своята жизнеспособност до края на бизнес плана, т.е. до 2000 г. Общата стойност на инвестиционната програма е била оценена на 15,62 милиарда GRD (45,9 млн. EUR). В описателната част на решението се отбелязва, че тази програма ще бъде финансирана по следния начин: 7,81 милиарда GRD (22,9 млн. EUR) от държавна помощ, 3,13 милиарда GRD (9,2 млн EUR) от увеличение на акционерния капитал и 4,67 милиарда GRD (13,7 млн. EUR) от банкови заеми. Увеличението на капитала ще се извърши в същото съотношение, както разпределението на капитала, т.е. 51 % от ETVA и 49 % от служителите на HSY. В решението се посочва още, че банковите заеми ще бъдат взети при нормални пазарни условия без държавни гаранции. В оценката си Комисията отбелязва, че според плана за преструктуриране няма увеличение на капацитета за корабостроене и намаляване на капацитета за кораборемонтна дейност. Комисията отбелязва също, че интензитетът на помощта (50 %) остава в рамките на регионалния интензитет за помощ, разрешен за Гърция. Интензитетът е оправдан също от размера на въпросното преструктуриране.

4.1.2. *Основания за откриване на процедурата*

(80) Размяната на писма между Гърция и Комисията, което предшества откриването на процедурата, е описана в глава 1 „Процедура“ от настоящото решение.

(81) В решението за откриване Комисията изрази съмнение, че може да има неправилно използване на инвестиционната помощ, одобрена с решение N 401/97. Първо, Комисията отбелязва, че инвестиционният план е бил осъществен само частично и със съществени закъснения. Гръцките власти са разрешили няколко удължавания на крайния срок за осъществяване на инвестиционния план след 31 декември 1999 г., без да се консултират с Комисията. Второ, докато в решение N 401/97 се посочва, че инвестиционната програма ще бъде финансирана чрез банкови заеми, получени при нормални пазарни условия без държавни гаранции, предприятието изглежда е получило заем от държавна банка с лихвен процент, който не съответства на пазарните стойности и вероятно един от заемите е бил обезпечен с държавна гаранция. Трето, гръцките власти не са изпращали годишните доклади за осъществяването на плана, както се изисква с решение N 401/97. Вследствие на тези три нарушения на решение N 401/97, изглежда е имало неправилно използване на инвестиционната помощ.

4.1.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(82) Elefsis подчертава, че земетресението, което е използвано за оправдание на закъснението, се е случило чак през септември 1999 г. Това е четири месеца преди края на периода за осъществяване на инвестиционния план, а именно 31 декември 1999 г. До края на 1999 г. HSY е изпълнило само малка част от инвестиционния план. Това показва, че HSY вече е натрупало значително закъснение в изпълнението на плана преди земетресението и че HSY не би могло да завърши инвестиционната програма навреме, дори ако е нямало земетресение. По подобен начин, приватизацията на HSY, която е използвана за оправдание на закъснението, е извършена доста след края на 1999 г. и поради това не би могло да оправдае неспазването на решение N 401/97 от страна на HSY. И накрая Elefsis твърди, че след като HSY е получило гарантиран от държавата заем и заеми при условия, различни от нормалните пазарни условия, предприятието е нарушило условията, посочени в решение N 401/97. Поради това тази допълнителна помощ, както и инвестиционната помощ, следва да бъдат възстановени.

(83) HSY представи същите мнения като Гърция; те са обобщени в следващия раздел.

4.1.4. *Мнение на Гърция*

(84) В писмото си от 20 октомври 2004 г. гръцките власти потвърдиха, че първоначално са определили датата 31 декември 1999 г. за завършването на инвестиционния план. През декември 1999 г. те са извършили първите проверки по осъществяването на плана, които са били насочени към разходите, направени от HSY до 30 юни 1999 г. Оказало се е, че те възлизат на 2,7 милиарда GRD (8,1 млн. EUR), което е 17,7 % от общите разходи по инвестиционната програма. На 27 юни 2001 г. гръцките власти са разрешили удължаване на срока до 31 декември 2001 г. за завършване на инвестицията, тъй като земетресението от 7 септември 1999 г. е причинило щети на съоръженията на корабостроителницата и е забавило осъществяването на инвестиционния план. С решение от 28 декември 2001 г. гръцките власти са разрешили второ удължаване на срока до 30 юни 2002 г., тъй като процесът на приватизация, започнал през януари 2001 г. (и приключил окончателно на 31 май 2002 г.), е наложил замразяване на инвестиционния план. Когато гръцките власти са извършили втората проверка през май 2002 г., те са установили, че разходите, направени от HSY до 31 декември 2001 г., са били на стойност 9,8 милиарда GRD (28,9 млн. EUR) или 63 % от общите инвестиционни разходи. С решение от 14 юни 2002 г. е разрешено ново удължаване до

30 юни 2004 г. С решение от 23 юли 2003 г. са разрешили изменение на инвестиционния план. По този повод предприятието е поискало да се изключат някои от инвестиционните разходи, заверени при втората проверка. Тези разходи са били авансови плащания за инвестиции, които предприятието е решило да изключи от инвестиционния план. Поради това общата стойност, заверена след втората проверка, е била намалена на 23,3 млн. EUR или 50,75 % от общите разходи. С писмо от 30 юни 2004 г. корабостроителницата е поискала ново удължаване до 31 декември 2004 г. До днешна дата инвестиционната помощ все още не е изплатена на корабостроителницата.

(85) Гръцките власти твърдят, че когато са разрешавали удължаванията на срока, те са приемали на добра воля, че действат в границите на решението за одобрение и че това е засягало съществуваща помощ, за която не е необходимо ново уведомление. Те са считали за нереалистично да не позволят възможността за удължаване на срока на инвестиционен план от такъв мащаб, особено за корабостроителница, която не е имала опит в осъществяването на такъв план, както е признала самата Комисия в решението си за одобрение. Те твърдят още, че са информирали Комисията за удължаването през ноември 2002 г. Изменението на инвестиционния план, което са разрешили през 2003 г., не е променило характеристиките, съдържанието или предназначението на одобрената помощ. Целта му е била просто да се адаптира съдържанието на плана към новите обстоятелства: приватизацията на корабостроителницата, новите договори от непредвидим характер (подводници), земетресението от 1999 г. и технологичния напредък. Гръцките власти не разбират също как удължаванията биха могли да засегнат същността на помощта и съответно нейната съвместимост. И накрая те твърдят, че Комисията би следвало да оцени съвместимостта на удължаването на срока на инвестиционния план на базата на точка 52 от Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение ([66]) (наричани по-долу „насоките за ОП от 1999 г.“). В този случай помощта би следвало да се определи за съвместима, тъй като преработеният план предвижда възстановяване на жизнеспособността в рамките на разумен период, а именно преди 30 юни 2004 г. Поспециално, гръцките власти твърдят, че закъснението не е причинено от предприятието, а от непреодолими обстоятелства (земетресението от 1999 г. и приватизацията на дружеството). И последно, не би имало нарушение на принципа „един път — последен път“, тъй като предоставянето на помощта би се извършило в рамките на адаптирането на съществуващ план за преструктуриране.

(86) По отношение на това, че не са представяни годишни доклади относно осъществяването на инвестиционния план, Гърция счита, че този факт не е достатъчно важен, за да попречи на изменението на плана.

4.1.5. *Оценка*

4.1.5.1. Член 296 от Договора

(87) Преди да се пристъпи към оценка на съвместимостта съгласно членове 87 и 88 от Договора, е необходимо да се разгледа приложимостта на член 296 от Договора. В тази връзка Комисията отбелязва следните елементи. Първо, Гърция е отправила уведомление за инвестиционната помощ през 1997 г. в съответствие с процедурата, посочена в член 88, параграф 3 от Договора. С направеното уведомление за помощта Гърция е признала, че инвестиционният план е бил свързан главно с дейностите на HSY по граждански поръчки (т.е. кораборемонтна дейност и корабостроене), тъй като ако планът е бил свързан с дейности по военни поръчки и е бил важен за националната сигурност, Гърция би могла да се позове на член 296 от Договора в този момент и да не ѝ се налага да отправя уведомление за тази инвестиционна помощ ([67]). Освен това Гърция не е оспорила решението за одобрение, в което Комисията оцени помощта, за която е получила уведомление съгласно правилата за държавната помощ. И накрая Гърция не се е позовала на член 296 от Договора в отговора си на решението за откриване. Предните елементи са достатъчни, за да се направи заключението, че инвестиционният план не е засягал интересите на сигурността на Гърция и всяка помощ за финансиране на инвестиционния план може да се разглежда от гледна точка на правилата за държавната помощ, определени в членове 87 и 88 от Договора.

4.1.5.2. Наличие на неправилно използване на помощ

(88) Трите съмнения, изразени в решението за откриване, ще бъдат анализирани последователно.

(89) По отношение на нарушаването на условието, че заемите трябва да се получават при пазарни лихвени проценти без държавни гаранции, Комисията счита, че това нарушение засяга съвместимостта на тези мерки, а не съвместимостта на инвестиционната помощ. Действително, целта на това условие е да се предотвратява отпускането на допълнителна помощ в полза на инвестиционна програма (т.е. да се избягва натрупването на помощ над интензитета, посочен в решение N 401/97). Все пак, както ще бъде

обяснено по-нататък в настоящото решение, на базата на други правни основания Комисията смята, че държавната гаранция, предоставена на HSY, представлява несъвместима помощ, която следва да бъде възстановена. Що се отнася до заемите, Комисията смята също, че елементът на помощ следва да бъде възстановен. След като елементите на помощ бъдат възстановени, първоначалното положение ще се възстанови и разходите за финансирането на HSY няма да бъдат по-ниски от пазарната стойност. С други думи, посредством тези възстановявания ще бъде изпълнена целта на условието, посочено в решение N 401/97, а именно да се предотврати отпускането на допълнителна помощ чрез финансиране, предоставено на HSY на цена, по-ниска от пазарната. Поради това Комисията отхвърля горепосоченото твърдение на Elefsis, че трябва да бъде възстановен както елементът на помощ в заемите и в гаранциите, така и инвестиционната помощ, одобрена с решение N 401/97.

(90) Що се отнася до липсата на годишно докладване, както е посочено в решението за откриване, Комисията счита, че само по себе си непредставянето на годишни доклади не представлява неправилно използване на помощ. Действително, това не променя характеристиките на помощта, нейното въздействие или характеристиките на инвестиционната програма. Все пак, тъй като Гърция не е предоставила тази информация своевременно и следователно не е уведомила Комисията за закъсненията, когато те са настъпили, това е попречило на Комисията да приеме решение по тези въпроси в подходящия момент. Следователно тази липса на докладване води до това, че задължението за доказване остава за сметка на Гърция – тя трябва да докаже, че Комисията би одобрила последователните удължавания на срока за осъществяване на инвестиционната програма.

(91) По отношение на закъснението в осъществяването на инвестиционния план, което беше основното съмнение, изразено в решението за откриване, Комисията стигна до следното заключение. С решение N 401/97 Комисията разреши помощ за подкрепа на инвестиции, които са били „свързани с план за преструктуриране“, както се изисква в глава III „Помощ за преструктуриране“ от Директива 90/684/ЕИО. Както е посочено в описанието на бизнес плана в решение N 401/97, инвестиционният план не е бил просто свързан с преструктурирането, той самият е бил единият от двата стълба на преструктурирането, тъй като корабостроителницата не е правила инвестиции в предходните години и е трябвало да смени „изхабено и остаряло оборудване с нови технологии“, за да възстанови своята конкурентоспособност. В раздел 2.1 от писмото си от 20 октомври 2004 г. гръцките власти потвърждават, че инвестиционната програма е била насочена към възстановяване на конкурентоспособността на HSY чрез по-добра производителност и модернизация, за да се превърне корабостроителницата в конкурентно предприятие на национално и международно равнище. Гърция потвърждава също, че целта е била да се подмени остарялото и неизползвано оборудване с ново оборудване със съвременна технология. В заключение, от самото решение N 401/97 и от писмата на Гърция става ясно, че инвестиционната програма е имала решаваща роля в плана за преструктуриране и за възстановяването на жизнеспособността ([68]). След като е била „свързана с план за преструктуриране“ и е имала решаваща роля за възстановяването на жизнеспособността, е очевидно, че осъществяването на инвестиционната програма не би могло да се забавя значително. Всъщност осъществяването на програмата е било неотложно, за да се осигури възможност за възстановяване на жизнеспособността. В заключение, Комисията разреши помощ за подкрепа на инвестиционна програма, която е трябвало да бъде осъществена в точно определен период; тя не разреши помощ за подкрепа на който и да е инвестиционен проект, който да се осъществи в бъдещето.

(92) Що се отнася до точното време за осъществяването на тази инвестиционна програма, решение N 401/97 не включва планирания график. В решение N 401/97 се посочва само, че „корабостроителницата ще възстанови своята жизнеспособност в края на бизнес плана — през 2000 г.“ В писмото си от 20 октомври 2004 г. гръцките власти посочват, че съгласно министерско решение от декември 2007 г. за предоставяне на субсидията, инвестиционната програма е трябвало да бъде завършена до 31 декември 1999 г. ([69]). Тази дата обаче не се съдържа в решение N 401/97. Комисията стига до заключението, че на базата на решение N 401/97 инвестиционната програма е трябвало да бъде завършена най-късно до края на 2000 г.

(93) Въз основа на горепосоченото Комисията стига до заключението, че спазването на датата 31 декември 2000 г. е било важно за гарантиране на успеха на плана за преструктуриране. Освен това, всяка инвестиция, осъществена доста след 2000 г., не би могла да се разглежда като свързана с плана за преструктуриране, който е описан в решение N 401/97 по силата на Директива 90/684/ЕИО.

(94) След този анализ на решение N 401/97 Комисията трябва да определи дали тя би разрешила удължаване на срока за осъществяване на инвестициите, ако Гърция беше поискала това и беше уведомила коректно Комисията за закъсненията. През септември 1999 г. земетресение е разрушило частично следните съоръжения на корабостроителницата: стени, покриви, прозорци, конструкцията на три сгради, тръби, електрически мрежи, колони и релси за кранове. Гърция твърди, че земетресението е принудило корабостроителницата да спре инвестиционния план и да се концентрира върху преодоляването на тези щети.

(95) Обосновавайки закъснението със земетресението, през ноември 2000 г. корабостроителницата е поискала

първо отлагане на датата за завършване на инвестиционната програма до 31 декември 2001 г. Въпросът е дали Комисията би приела това искане, ако го беше получила. Комисията отбелязва, че ако беше приложила точка 52 от насоките за ОП от 1999 г., тя не би одобрила първото удължаване, тъй като одобреният през 1997 г. план за преструктуриране е станал очевидно недостатъчен за възстановяване на жизнеспособността предвид съществуващото положение през ноември 2000 г. и по това време не е имало друг план за преструктуриране, който би осигурил възможност за възстановяване на жизнеспособността. Комисията обаче се съмнява, че би приложила точка 52 от насоките за ОП от 1999 г., след като помощта не е била одобрена на базата на тези насоки, защото не е имало „изменение“ на съдържанието на плана, а само закъснение в датата за завършване на инвестициите и тъй като в решение N 401/97 и в Директива 90/684/ЕИО не е имало ясни разпоредби по отношение на промяната на датата за завършване на инвестициите. Освен това, тъй като силното земетресение е събитие извън отговорността на корабостроителницата и на гръцките власти, което е изключително и не е свързано с икономиката и бизнеса, Комисията вероятно би преценила, че би могла да оправдае закъснение от няколко месеца. В допълнение, осъществяването на инвестиционен план е нещо трудно, за което биха били необходими няколко допълнителни месеца. Следователно, въпреки че една година е голямо закъснение, би било разумно да се предположи, че Комисията може би щеше да приеме удължаването на срока.

(96) По отношение на второто удължаване, разрешено от гръцките власти, Гърция и HSY го оправдаха с приватизацията на корабостроителницата, по време на която инвестиционният план е бил замразен ([70]). С други думи, закъснението в осъществяването на инвестиционната програма се е дължало на съзнателно решение за преустановяване на изпълнението. Комисията определено не може да разреши удължаване на срока за осъществяване на инвестиционната програма, когато е било съзнателно решено прилагането ѝ да бъде спряно за няколко тримесечия от годината. Както вече беше заключено, спазването на графика, определен за осъществяването на плана за преструктуриране, е било решаващо. Комисията разреши помощ за подкрепа на точно определен план за преструктуриране, който да се приложи в точно определен момент. Като допълнителен елемент Комисията отбелязва, че ако бяха приети удължавания след 31 декември 2001 г., периодът за преструктуриране би бил толкова дълъг, че направените след тази дата инвестиции не биха могли да се разглеждат като „свързани“ — по смисъла на Директива 90/684/ЕИО — с преструктурирането, което е започнало още през 1996 г. Планът за преструктуриране, одобрен през 1997 г., е бил неподходящ за преодоляване на затрудненото финансово състояние на корабостроителницата в годините от 2001 г. насам. Освен това са били приведени в действие значителни мерки за преструктуриране през периода 2001—2002 г., които са били нови и не са били включени в плана за преструктуриране, описан в решение N 401/97 (например допълнително съкращаване на работната сила). Предвид горепосочените съображения Комисията счита, че тя не би одобрила удължаване на инвестиционния период след 31 декември 2001 г.

(97) В заключение Комисията счита, че всяка помощ за подкрепа на инвестиционни разходи, направени след 31 декември 2001 г., попада извън приложното поле на решение N 401/97.

(98) Гърция твърди, че дори ако Комисията смята, че помощ в полза на някои инвестиционни разходи не попада в приложното поле на решение N 401/97, все пак тази помощ трябва да се счита за съвместима като помощ за преструктуриране на базата на насоките за ОП от 1999 г. Поради това Комисията трябва да анализира дали помощта в полза на инвестиционните разходи, направени от HSY след 31 декември 2001 г., би могла да се оцени като съвместима. Комисията отбелязва, че няма съмнение, че HSY е било предприятие в затруднение след 31 декември 2001 г. Например загубите, натрупани през предходните години, са били толкова големи, че стойността на нетния капитал е била отрицателна. Следователно всяка помощ, предоставена на предприятието, особено помощ за подпомагане на модернизацията на остарялото оборудване, би следвало да се счита за помощ за преструктуриране. Комисията счита обаче, че предприятието не е изпълнило условията за получаване на помощ съгласно насоките за ОП от 1999 г. Например, условието „един път — последен път“, посочено в точка 48 от Насоките, е било нарушено, тъй като Гърция вече е предоставяла помощ за преструктуриране на HSY с министерско решение от декември 1997 г. Действително, инвестиционната помощ, одобрена с решение N 401/97, е била помощ за преструктуриране съгласно Директива 90/684/ЕИО и по силата на самото решение N 401/97. Точка 48 от насоките за ОП от 1999 г. позволява изключение от условието „един път — последен път“ при „изключителни и непредвидени обстоятелства“. Комисията не може да установи кои изключителни и непредвидени обстоятелства биха могли да оправдаят помощ за преструктуриране, която да се предостави в полза на инвестиционните разходи, направени след 31 декември 2001 г. По-конкретно, земетресението от септември 1999 г. би могло, както вече беше констатирано, да оправдае известно закъснение в осъществяването на инвестиционния план. Но то не е причина за закъснението в осъществяването на инвестиционния план след 31 декември 1999 г. Що се отнася до замразяването на плана по време на процеса на приватизация,

то не отговаря на определението „изключителни и непредвидени обстоятелства“. Гърция твърди, че условието „един път — последен път“ е нямало да бъде нарушено, тъй като помощта е щяла да бъде дадена като част от адаптирането на съществуващ план за преструктуриране. Както беше обяснено подробно, Комисията счита, че направените след 31 декември 2001 г. инвестиции не са част от инвестиционната програма, описана в решение N 401/97. Освен това в точка 52 от насоките за ОП от 1999 г. се посочва, че „ревизираният план трябва отново да предвижда възвръщане на жизнеспособността в рамките на един разумен период от време“. Според първоначалния план корабостроителницата би трябвало да е възстановила своята жизнеспособност до 2000 г. Поради това Комисията счита, че планираното възстановяване на жизнеспособността през юни 2004 г. е било с твърде голямо закъснение в сравнение с първоначалния план и вече не е било в рамките на разумен срок. И накрая, Комисията отбелязва, че приемането на такова голямо удължаване на периода за преструктуриране би било равносилно на заобикаляне на условието „един път — последен път“.

(99) В заключение Комисията счита, че може да се приеме, че помощ в полза на инвестиционните разходи, направени до 31 декември 2001 г. и свързана с инвестиционната програма, описана в решение N 401/97, попада в приложното поле на решение N 401/97. Всяка друга помощ не попада в приложното поле на решение N 401/97. Освен това, всяка друга помощ в полза на други инвестиционни разходи, които са направени от HSY, е несъвместима с общия пазар. Тъй като Гърция е посочила, че инвестиционната помощ все още не е изплатена на HSY, никаква помощ не трябва да бъде възстановена от HSY.

4.2. **Заем от 4,67 милиарда GRD (13,72 млн. EUR), предоставен през 1999 г. и обезпечен с държавна гаранция (мярка P2)**

4.2.1. *Описание на мярката*

(100) Гърция посочва, че този осемгодишен заем на стойност 4,67 милиарда GRD (13,72 млн. EUR) е бил отпуснат от ETVA за финансиране на инвестиционната програма ([71]). С решение от 8 декември 1999 г. правителството е предоставило гаранция и е приложило годишна гаранционна такса от 100 базисни точки. Договорът за този заем е бил сключен на 29 декември 1999 г. и е изплатен на HSY на последователни траншове от тази дата до 26 октомври 2000 г. до обща сума на стойност 12,76 млн. EUR ([72]). Лихвеният процент е бил ATHIBOR (EURIBOR от 1 януари 2001 г.) плюс 25 базисни точки. На 31 май 2002 г. срокът на държавната гаранция и на заема е бил удължен до 30 юни 2009 г. и лихвеният процент е увеличен със 100 базисни точки. Връщането на капитала е започнало с първо плащане през декември 2003 г.

4.2.2. *Основания за откриване на процедурата*

(101) В решението за откриване се посочва, че държавната гаранция би могла да представлява държавна помощ, чиято съвместимост е под съмнение. Освен това, дори да оставим настрани определянето дали това е помощ или не, в решение N 401/97 се посочва, че за да финансират инвестиционната програма, банковите заеми се вземат при нормални пазарни условия без държавни гаранции. От това става ясно, че държавните гаранции са били забранени *per se* с решение N 401/97.

4.2.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(102) Elefsis изразиха следните мнения по отношение на мерки P2, P3 и P4. Те припомнят, че в решение N 401/97 се изисква банковите заеми да се получават при нормални пазарни условия без държавни гаранции. Може да се докаже, че и трите заема са били предоставени при непазарни условия. Първо, тези заеми са предоставяни от края на 1999 г., когато финансовото състояние на HSY е било катастрофално и е възникнал риск от отнемане на лицензa за дейност на предприятието. Второ, заемите са били предоставяни в момент, когато е било ясно, че HSY не е успяло да осъществи своя план за преструктуриране/инвестиции и не е успяло да спази условията на решение N 401/97. Трето, предвид катастрофалното финансово състояние и липсата на сигурност на пазарните условия, HSY не би било в състояние да получи тези заеми от частния сектор.

4.2.4. *Мнение на Гърция*

(103) Гръцките власти (както и HSY) твърдят, че държавната гаранция не представлява държавна помощ и е била предложена при нормални пазарни условия. Те основават анализа си на следните елементи:

— Корабостроителницата е можела да сключи подобен договор с всяка друга банка, като предложи други видове гаранции, различни от държавната гаранция. По-конкретно, предприятието е можело да предложи като обезпечения някои вземания, свързани с мащабни договори или някои ипотеки върху свои активи.

— Годишната гаранционна такса от 1 % е пазарната ставка. Освен това тя не е селективна, тъй като през този период гръцката държава е предоставила няколко гаранции и в някои случаи прилаганата от държавата такса е била много по-ниска.

— Дори ако Комисията счита, че гаранционната такса е била под пазарната ставка, държавата все пак е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика, тъй като е била акционер в HSY (чрез ETVA) и би имала полза от възстановяването на рентабилността, дължащо се на прилагането на инвестиционния план.

— Фактът, че заемът е бил предназначен да финансира инвестиционен план, който е бил одобрен от Комисията, би следвало да представлява достатъчно убедително основание банката заемодател и гарантът да очакват, че HSY ще бъде в състояние да върне заема.

— Заемът е изплащан редовно и гаранционната такса е плащана.

4.2.5. *Оценка*

4.2.5.1. Член 296 от Договора

(104) Преди да се пристъпи към оценка на съвместимостта съгласно член 87 от Договора, е необходимо да се разгледа приложимостта на член 296 от Договора. Комисията отбелязва, че на базата на решението за предоставяне HSY е било задължено да използва гарантирания заем, както и другите два заема, включени в решението за откриване (т.е. мерки P3 и P4) за финансирането на инвестиционната програма ([73]). Както беше констатирано в оценката на мярка P1, инвестиционната програма не попада в приложното поле на член 296 от Договора. Поради това Комисията счита, че тези три заема, заделени за финансирането на инвестиционната програма, са подчинени на правилата за държавната помощ и не попадат в приложното поле на член 296 от Договора.

4.2.5.2. Наличие на помощ

(105) Първо е необходимо да се провери дали държавната гаранция отговаря на условията да бъде считана за държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора.

(106) За да оцени наличието на помощ при различните гаранции, разглеждани в настоящото решение, Комисията ще използва Известието на Комисията относно приложението на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции ([74]) (наричано по-долу „Известието за гаранциите“), което е публикувано през март 2000 г. Както обаче се посочва в раздел 1.4 от него, то не съдържа промяна на политиката, а по-скоро обяснява по-подробно метода, който Комисията е използвала дотогава за оценка на гаранциите. Следователно принципите, посочени в известието за гаранциите, могат също да бъдат използвани за оценка на гаранциите, предоставени преди март 2000 г. В съответствие с това заключение, в решението за откриване Комисията използва известието за гаранциите при оценката на мярка P2. Гърция не оспори неговото прилагане. Напротив, Гърция също го използва, за да оцени мярка P2 ([75]).

(107) Първо, за да попада в приложното поле на член 87, параграф 1, мярката трябва да включва държавни ресурси. Такъв е случаят с мярка P2, тъй като с предоставянето на тази гаранция държавата е изложила на риск държавни ресурси.

(108) Второ, необходимо е да се установи дали мярката е избирателна или не. Гърция твърди, че държавата е предоставила няколко гаранции на други предприятия и също е приложила премия от 1 %. Гърция представи списък на тези предприятия. Комисията счита, че този факт не доказва, че мярката е била обща мярка. За да бъде обща мярка, една мярка трябва да бъде открита за всички икономически субекти, работещи в дадена държава-членка. Тя трябва действително да бъде открита за всички предприятия при условия на равен достъп и мащабът ѝ не трябва да бъде намаляван *de facto* например чрез правомощията на държавата да взема решения за предоставянето ѝ или чрез други фактори, които ограничават нейното практическо въздействие. Следователно настоящата мярка не може да се счита за обща. По-конкретно, това, че само защото някои предприятия са получили държавна гаранция, не означава, че всички предприятия са можели да получат гаранция. Гърция не е доказала, че предоставянето на държавна гаранция е открито за всички икономически субекти при равни условия на достъп. Освен това всички предприятия, включени в представения от Гърция списък, са държавни предприятия или предприятия, извършващи някакъв вид военна дейност. Ето защо вероятно частни предприятия не биха могли да получат такава гаранция за финансирането на техните обичайни дейности. Всъщност Гърция не е посочила правното основание, на базата на което министърът на финансите е решил на 8 декември 1999 г. да предостави гаранцията. Вероятно това е Закон 2322/1995, който е избирателна мярка, както ще бъде обяснено в оценката на мярка E12б.

(109) Трето, трябва да се докаже наличието на предимство. Съгласно точка 2.2.2 от известието за гаранциите, след като гаранцията е била предоставена преди отпускането на заема, а не *ex post*, няма предположение за помощ по отношение на заемодателя. Следователно трябва да се разследва помощта по отношение на заемополучателя, както е посочено в точка 2.1.1 от известието за гаранциите. Гърция твърди, че няма наличие на предимство, тъй като HSY е можело да получи подобен заем, като предложи на банката други обезпечения вместо държавна гаранция. Комисията счита, че не е необходимо да разследва дали чрез предлагането на други обезпечения HSY би могло да получи този заем или не. В действителност, Комисията трябва да оцени дали действителната транзакция, осъществена от държавата, а именно предоставянето на гаранция за заем без ползване на обезпечение, би била приемлива за инвеститор в условията на пазарна икономика. Гаранция за заем, обезпечен със залог върху активи или чрез прехвърляне на вземания, представлява различна транзакция. Както е посочено в точка 2.1.1 от известието за гаранциите, една

от потенциалните предимства на държавната гаранция е възможността заемополучателят „да предостави по-ниски обезпечения“. Освен това, ако трябваше да бъде оценена възможността да се получи финансиране чрез предлагане на по-високи обезпечения, Комисията вече стигна до заключение в раздел 3.1 от настоящото решение, че след 30 юни 1999 г. HSY не би получило заеми или гаранции от частни банки, дори ако предлагаше обезпечение на банката. Комисията заключва, че тъй като държавната гаранция е била предоставена през декември 1999 г., тя е осигурила предимство на HSY чрез предоставяне на финансиране, което HSY не би могло да получи на пазара.

(110) Гърция твърди още, че гаранционната такса от 1 % е била пазарната цена и следователно няма предимство. Комисията отбелязва, че Гърция не е представила пазарни данни, доказващи, че банките са били готови да предоставят гаранция на тази цена. Гърция представи само списък от гаранции, предоставени от държавата през същия период на същата цена. Комисията не разбира как този списък от държавни гаранции би могъл да докаже, че гаранционната такса, искана от HSY, е съобразена с пазарните условия и не представлява помощ. По-конкретно, този списък не може да се счита за „схема за държавна гаранция, [която] не представлява държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1“, тъй като, както е видно от гаранцията в полза на HSY, той не удовлетворява много от условията, посочени в раздел 4.3 от известието за гаранциите. Освен това, дори ако гаранционната такса от 1 % би могла да съответства на пазарните условия за други предприятия (в добро състояние), това не означава автоматично, че това е било така за дружество в затруднение като HSY.

(111) Що се отнася до твърдението, че гаранционна такса под пазарната цена би могла да бъде приемлива за частен инвеститор при подобни обстоятелства, тъй като Гърция е била акционер в HSY, Комисията вече отхвърли това твърдение в раздел 3.1 от настоящото решение.

(112) В раздел 3.1 се посочва също, че от 30 юни 1999 г. е имало достатъчно информация да се заключи, че HSY не е успяло да сключи достатъчно договори за корабостроене, за да възстанови своята жизнеспособност и че е предстояло да понесе сериозни загуби през 1999 г. и 2000 г. Ето защо, ако фактът, че заемът е финансирал инвестиционен план, одобрен от Комисията през 1997 г., би бил успокояващ за потенциален заемодател през 1997 и 1998 г., той не би бил успокояващ за банка през 1999 г., тъй като е било ясно, че планът е претърпял неуспех. Поради това съответстващият коментар, направен от Гърция, следва да бъде отхвърлен.

(113) И накрая, по отношение на изтъкнатия от Гърция факт, че заемът е върнат в съответствие с условията на договора, Комисията не разбира как той би могъл да докаже, че частна банка би отпуснала въпросния заем. Действително, това, което е от значение, е състоянието на предприятието и наличната информация, когато гаранцията е била предоставена ([76]). Като допълнителен елемент Комисията отбелязва, че в съответствие с наличната информация в момента на предоставяне на гаранцията и на базата на която би могло да се очаква, че корабостроителницата ще отчете значителни загуби през следващите години, корабостроителницата наистина е отчела тежки загуби през следващите години и стойността на собствения капитал е станала действително силно отрицателна. Освен това предприятието HSY е оцеляло (и така е било в състояние да изплаща заема) единствено благодарение на постоянното подпомагане с държавна помощ.

(114) Въз основа на горепосоченото Комисията счита, че мярката предоставя предимство на HSY.

(115) Това избирателно предимство изкривява конкуренцията, тъй като то осигурява финансиране в момент, в който HSY не би получило финансиране на пазара и е било в затруднение. Следователно мярката е допринесла за оцеляването на HSY и за финансиране на неговите дейности. Тъй като някои от конкурентите на HSY се намират в други държави-членки ([77]), това изкривяване на конкуренцията засяга търговията между държавите-членки ([78]).

(116) Тъй като отговаря на всички условия, посочени в член 87, параграф 1 от Договора, гаранцията представлява държавна помощ. След като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, тя е предоставена без предварително уведомление, гаранцията представлява неправомерна помощ.

(117) Тъй като Комисията току-що доказа, че избирателното предимство, предоставено на HSY, изкривява конкуренцията и търговията, Комисията няма да повтаря анализа за наличието на изкривяване на конкуренцията и търговията в оценката си на останалите мерки.

4.2.5.3. Съвместимост на помощта

(118) По отношение на съвместимостта съгласно член 87, параграфи 2 и 3 от Договора Комисията отбелязва, че не се прилага никоя от разпоредбите, предвидени в член 87, параграф 2 и параграф 3, букви б) и г). Що се отнася до съвместимостта съгласно член 87, параграф 3, букви а), в) и д), от 1 януари 1999 г. помощта за корабостроенето се регулира от Регламент (ЕО) № 1540/98 на Съвета от 29 юни 1998 г. за установяване на нови правила за помощ за корабостроенето ([79]) (наричан по-долу „Регламент (ЕО) № 1540/98“). Тъй като целта на гарантирания заем е била да се финансира инвестиционен план,

който е бил част от план за преструктуриране и след като освен това HSY е било в затруднение, държавната гаранция следва да се оцени на базата на член 5 от Регламент (ЕО) № 1540/98. Ясно е, че мярката не отговаря на условията, посочени в този член. По-конкретно, в член 5 се посочва, че помощ за преструктуриране „може по изключение да се счита за съвместима с общия пазар, при условие че съответства на Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение“. Насоките, приложими към момента на предоставяне на гаранцията, са били насоките за ОП от 1999 г., които са публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз* на 9 октомври 1999 г. ([80]) и са влезли в сила същия ден. Няколко от условията за разрешаване на помощта, посочени в раздел 3.2.2 от тези насоки, не са изпълнени. Например по отношение на условие б) „Възстановяване на жизнеспособност“ Комисията отбелязва, че държавната гаранция е финансирала инвестиционен план, който е бил част от план за преструктуриране и който през декември 1999 г. е станал напълно недостатъчен за възстановяване на дългосрочната жизнеспособност на HSY. Що се отнася до условие г) „Помощ, ограничена до минимум“, Комисията вече е определила в решение N 401/97, че държавната помощ може да възлиза максимум на 50 % от инвестиционните разходи, а останалите 50 % да се финансират чрез средства, осигурени от акционерите и чрез банкови заеми, получени при пазарни условия. Следователно не би могло да се предостави допълнителна помощ в полза на инвестиционния план, в противен случай максималният интензитет от 50 % би бил нарушен. Държавната гаранция е нарушила и условието „един път — последен път“, посочено в раздел 3.2.3 от насоките за ОП от 1999 г., тъй като с решение N 401/97 Комисията е разрешила инвестиционна помощ, която съгласно Директива 90/684/ЕИО е била вид помощ за преструктуриране. Тази помощ е предоставена на HSY с министерско решение от декември 1997 г. (но както е описано в съображение 84 от настоящото решение, Гърция посочва, че тя все още не е изплатена на HSY).

(119) Въз основа на горепосоченото Комисията счита, че държавната гаранция представлява неправомерна и несъвместима помощ, която следва да бъде възстановена. Ако все още не е изплатена към момента на издаване на настоящото решение, държавната гаранция трябва да бъде незабавно преустановена. Това обаче не е достатъчно, за да се възстанови положението, което би съществувало без помощ, тъй като в течение на няколко години HSY се е облагодетелствало от заем, който предприятието не би получило без държавна намеса. За да се възстанови това предимство, Комисията счита, в съответствие със заключението, направено в раздел 3.1 от настоящото решение, че разликата между общите разходи за гарантирания заем (лихвен процент плюс гаранционна премия) и референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки, следва да бъде възстановена за годините на действие на гаранцията.

(120) Комисията счита, че това ще възстанови положението, което би съществувало без държавна гаранция. По този начин се отстранява нарушението на забраната за държавни гаранции и финансиране под пазарната стойност, постановена в решение N 401/97.

4.3. **Заем от 1,56 милиарда GRD (4,58 млн. EUR), предоставен през 1999 г. (мярка P3)**

4.3.1. *Описание на мярката*

(121) През 1999 г. HSY е получило заем на стойност 1,56 милиарда GRD (4,58 млн. EUR) от ETVA, която е получила като обезпечение правото върху плащането на първия транш от инвестиционната помощ, разрешена с решение N 401/97. Заемът е сключен на 28 юли 1999 г. и е изплатен изцяло на HSY на следващия ден. Първоначалният срок е бил до 31 март 2001 г. След последователни удължавания той е бил върнат на 2 август 2001 г. Лихвеният процент е бил ATHIBOR (EURIBOR от 1 януари 2001 г.) плюс 100 базисни точки ([81]).

4.3.2. *Основания за откриване на процедурата*

(122) В решението за откриване Комисията посочва, че заемът би могъл да представлява помощ, чиято съвместимост е под съмнение. Освен това, ако се окаже, че за този заем е ползвана държавна гаранция, това би било нарушение на решение N 401/97, в което се посочва, че за да се финансира инвестиционната програма, банковите заеми трябва да се получат при нормални пазарни условия без държавни гаранции.

4.3.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(123) Elefsis твърдят, в допълнение към мненията, вече представени по отношение на мярка P2, че след като мерки P3 и P4 са били предоставени в момент, когато е било ясно, че HSY не е успяло да осъществи своя план за преструктуриране и инвестиции и не е успяло да изпълни условията от решение N 401/97, е бил налице съществен риск обезпечението, дадено за тези заеми, т.е. плащането на одобрената инвестиционна помощ, да е било неправомерно и следователно неподлежащо на изпълнение.

4.3.4. *Мнение на Гърция*

(124) Гръцките власти (и HSY) твърдят, че този заем е бил предоставен при пазарни условия. По-конкретно, лихвеният процент е сходен с лихвения процент за някои заеми, предоставени от ETVA на други предприятия през този период. HSY би могло да получи заем от всяка друга банка, но логично е предпочело ETVA, която е била негов акционер. Освен това обезпечението под формата на прехвърляне на вземания по първия транш от инвестиционната помощ е представлявало гаранция, която е приемлива за всяка банка. И накрая, Гърция отбелязва, че заемът е бил изплатен на банката в пълен размер.

4.3.5. *Оценка*

4.3.5.1. Член 296 от Договора

(125) В оценката на мярка P2 Комисията вече стигна до заключението, че мярка P3 не попада в приложното поле на член 296 от Договора. Следователно тя трябва да бъде оценена съгласно правилата за държавната помощ.

4.3.5.2. Наличие на помощ

(126) Първо, Комисията отбелязва, че заемът е бил предоставен от ETVA и не е бил обезпечен с държавна гаранция.

(127) По отношение на избирателността на мярката Гърция отбелязва, че други банки са получили заеми от ETVA на сходни лихвени проценти. Но както вече беше обяснено в оценката на мярка P2, дадена мярка е обща мярка, само ако отговаря на строги условия, които очевидно не са изпълнени в настоящия случай. Например мярката не е открита за всички предприятия при условия на равен достъп, тъй като лихвените проценти се различават за различните заемополучатели и зависят от решението на ETVA дали да предостави заем или не и при какви условия. Следователно мярката е избирателна.

(128) По отношение на наличието на предимство Комисията отбелязва, че този заем е бил предоставен след 30 юни 1999 г. в момент, когато предприятието вече не е имало достъп до пазара на заемите, както е обяснено в раздел 3.1. от настоящото решение. Фактът, че ETVA е определила сходен лихвен процент за няколко заема за други предприятия през този период не доказва, че този лихвен процент би бил приемлив за частна банка при подобни обстоятелства. Първо, лихвеният процент, наложен от частна банка за конкретен заем зависи от кредитоспособността на заемополучателя. Гърция не е доказала, че при другите заемополучатели в списъка е съществувал риск от неизпълнение на задълженията, подобен на риска от неизпълнение на задълженията при HSY. Комисията припомня, че състоянието на HSY по това време е било много влошено. Ето защо е вероятно, че инвеститор в условията на пазарна икономика би поискал по-висок лихвен процент за заеми към HSY, отколкото за заеми за предприятия в добро състояние. Второ, дори ако при другите заемополучатели е съществувал толкова сериозен риск от неизпълнение на задълженията както при HSY, представеният от Гърция списък все пак би бил недостатъчен, за да се направи заключение, че този лихвен процент е бил пазарната цена. Действително, предоставеният от Гърция списък съдържа само заеми, предоставени от ETVA, която е била държавна банка (и освен това банка за развитие) и следователно има вероятност другите заеми също да съдържат елемент на помощ. Поради това той не доказва, че те биха били приемливи за частна банка.

(129) Гръцките власти твърдят също, че обезпечението под формата на прехвърляне на вземания по първия транш от инвестиционната помощ е представлявало гаранция, която би направила заема приемлив за всяка частна банка. Комисията отбелязва, че съгласно правителственото решение, с което е била одобрена инвестиционната помощ, плащането на първия транш от помощта е щяло да стане, след като компетентният контролен орган установи, че инвестиционните разходи са възлизали на стойност 2,73 милиарда GRD. Освен това, плащането е трябвало да се извърши преди 31 декември 1999 г. Както е установено от проверките, направени от гръцките власти през декември 1999 г. (вж. мнение на Гърция по мярка P1), стойността от 2,73 милиарда GRD току-що е била достигната до 30 юни 1999 г. Следователно, тъй като заемът е бил отпуснат през юли 1999 г. и тъй като в този момент вероятно вече би могло да се прецени, че прагът от 2,73 милиарда GRD е достигнат или ще бъде достигнат скоро, вероятността да бъде получен първият транш от помощта на пръв поглед би могла да се приеме за твърде голяма. Все пак би могло да възникнат различни проблеми, които да възпрепятстват плащането на помощта. Първо, в случай че HSY банкрутира, не е било сигурно, че гръцките власти биха приели да платят инвестиционната помощ на предприятие, което е преустановило дейността си ([82]). Тогава на банката би се наложило да започне скъпа и продължителна съдебна процедура за възстановяване на средствата. Второ, не е сигурно, че компетентните контролни органи биха приели да потвърдят направените инвестиционни разходи и така прагът е нямало да бъде достигнат своевременно. Трето, биха могли да възникнат други административни проблеми. Случило се е именно това ([83]) и така гръцките власти не са платили първия транш в продължение на няколко години. Както се посочва в глава 1 „Процедура“ от настоящото решение, когато по-късно Комисията е разбрала за закъснението в осъществяването на инвестиционния план, тя е поискала прекратяване на плащането на помощта, която все още не е била изплатена на HSY. Комисията стига до заключението, че плащането на първия транш от инвестиционната помощ от страна на държавата е било вероятно, но не и сигурно. Предвид затрудненото положение на HSY частна банка би изискала обезпечения, които бързо и със сигурност да могат да бъдат приведени в изпълнение и не би била удовлетворена от обезпечение, чиято стойност би могла да бъде нулева при определени обстоятелства. Така Комисията стига до заключението, че частна банка не би приела да отпусне този заем. Както вече беше отбелязано, това се потвърждава от неуспешните опити на HSY да привлече средства от инвеститор в условията на пазарна икономика.

(130) Гърция твърди също, че тъй като ETVA е била акционер в HSY, тя е обслужвала интересите си чрез предоставянето на този заем на HSY. В раздел 3.1.3 от настоящото решение Комисията вече отхвърли това твърдение.

(131) И накрая, по отношение на факта, че заемът е бил върнат, Комисията вече обясни в оценката си на мярка P2 защо този факт не доказва, че частна банка би приела да предостави това финансиране на HSY в този момент.

(132) Въз основа на горепосочените съображения Комисията стига до заключението, че заемът предоставя предимство на HSY, тъй като предприятието не би могло да получи този заем на пазара.

(133) Комисията заключава, че мярка P3 представлява помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.3.5.3. Съвместимост на помощта

(134) Както мярка P2, съвместимостта на настоящата мярка следва да бъде оценена съгласно Регламент (ЕО) № 1540/98. Тъй като, както при мярка P2, целта на заема е била да се финансира инвестиционен план, който е бил част от план за преструктуриране и тъй като е бил предоставен на предприятие в затруднение, той би следвало също да се смята за помощ за преструктуриране в приложното поле на член 5 от Регламент (ЕО) № 1540/98. Ясно е, че мярката не отговаря не условията от посочения член. По-конкретно, в член 5 се посочва, че помощ за преструктуриране „може по изключение да се счита за съвместима с общия пазар, при условие че съответства на Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение“. Насоките, приложими в момента на предоставянето, са били насоките, публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз* на 23 декември 1994 г. ([84]), които са влезли в сила същия ден (наричани по-долу „насоки за ОП от 1994 г.“). Няколко от условията за разрешаване на помощта, посочени в раздел 3.2.2. от тези насоки, не са изпълнени. Например по отношение на условие i) „Възстановяване на жизнеспособността“, Комисията отбелязва, че държавната гаранция е финансирала инвестиционен план, който е бил част от план за преструктуриране и през юли 1999 г. е станал недостатъчен за възстановяване на дългосрочната жизнеспособност на HSY. По отношение на условие iii) „Помощ, съразмерна на разходите и ползите от преструктурирането“, Комисията вече е определила в решение N 401/97, че държавната помощ може да възлиза максимум на 50 % от инвестиционните разходи, а останалите 50 % да се финансират чрез средства, осигурени от акционерите и чрез банкови заеми, получени при пазарни условия. Следователно не би могло да се предостави допълнителна помощ в полза на инвестиционния план, в противен случай споменатият дял от 50 % би бил нарушен и Комисията не би могла да счита, че помощта е съразмерна на „разходите и ползите от преструктурирането“.

(135) Въз основа на горепосоченото Комисията счита, че заемът представлява неправомерна и несъвместима помощ, която трябва да бъде възстановена. Тъй като след 30 юни 1999 г. HSY не би могло да получи никакъв заем на пазара, следва да се възстанови целият заем. Това обаче не е достатъчно, за да се възстанови положението, което би съществувало без помощ, тъй като в течение на няколко години HSY се е облагодетелствало от заем, който предприятието не би получило без държавна намеса. За да се възстанови това предимство, Комисията счита, в съответствие със заключението, направено в раздел 3.1 от настоящото решение, че разликата ([85]) между лихвения процент за заема и референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки, следва да бъде възстановена за всяка година от момента на плащане на заема на HSY до неговото връщане.

(136) Комисията отбелязва, че през март 2002 г. държавата е продала мажоритарния дял от акциите на ETVA на Piraeus Bank. Следователно ETVA вече не е била собственост на държавата през последните две години на заема, който е бил върнат през 2004 г. Ето защо би могло да се повдигне въпросът (за този заем и за другите заеми и гаранции, предоставени от ETVA преди март 2002 г. и имащи срок на действие след март 2002 г.) дали трябва частта от помощта, свързана с периода след март 2002 г., да се изплати на ETVA, вместо да се възстанови на държавата. С цел да се отговори на този въпрос, Комисията припомня, че когато държавата отпуска заем с лихвен процент под пазарната ставка, помощта се предоставя към момента на сключване на заема, дори ако предимството се реализира само на всяка дата за плащане на лихви, когато заемополучателят плаща по-нисък лихвен процент ([86]). По същия начин пазарната стойност на заем с лихвен процент, който не отразява адекватно затрудненията на заемополучателя, намалява незабавно ([87]) след подписването на договора за заем (т.е. не на бъдещи дати, когато заемополучателят плаща лихвен процент под пазарния лихвен процент). От своя страна стойността на една банка зависи от стойността на нейните активи и особено на нейния съществуващ кредитен портфейл. Следователно отпускането на заеми при условия, които не са съобразени с пазара, е намалило стойността на ETVA и съответно е понижило цената, която държавата е получила по-късно, когато е продала акциите на ETVA ([88]). Това показва, че именно държавата е понесла разходите за тези мерки за помощ, дори и след март 2002 г.

4.4. **Заем от 13,75 млн. EUR, предоставен през 2002 г. (мярка P4)**

4.4.1. *Описание на мярката*

(137) Договорът за заем между ETVA и HSY е сключен на 31 май 2002 г. Стойността на заема е била 13,75 млн. EUR, срокът му две години, а лихвеният процент за него — EURIBOR плюс 125 базисни точки. Заемът е щял да се използва като аванс за втория и третия транш от инвестиционната помощ. Заемът е бил обезпечен чрез прехвърляне на плащането на втория и третия транш от инвестиционната помощ ([89]).

4.4.2. *Основания за откриване на процедурата*

(138) В решението за откриване Комисията отбелязва, че заемът би могъл да представлява помощ, чиято съвместимост е под съмнение. Освен това, ако се окаже, че този заем се е ползвал от държавна гаранция, това би било нарушение на решение N 401/97, в което се посочва, че за да се финансира инвестиционната програма, банковите заеми трябва да се получат при нормални пазарни условия без държавни гаранции.

4.4.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(139) Мнението на Elefsis по отношение на тази мярка е подобно на мнението по мярка P3.

4.4.4. *Мнение на Гърция*

(140) Гръцките власти твърдят, че този заем е бил предоставен при пазарни условия. По-конкретно, лихвеният процент е сходен с лихвения процент за някои заеми, предоставени от ETVA на други предприятия през този период. HSY би могло да получи заем от всяка друга банка, но логично е предпочело ETVA, която е била негов акционер. Освен това обезпечението под формата на прехвърляне на вземания по втория и третия транш от инвестиционната помощ е представлявало гаранция, която е приемлива за всяка банка. И накрая, заемът не е платен изобщо на HSY и следователно не може да представлява помощ за HSY. Освен това фактът, че ETVA е отказала да плати заема, когато е разбрала, че плащането на инвестиционната помощ е било „замразено“ по процедурни причини и че плащането на помощта е било несигурно, показва, че ETVA е действала така, както би постъпила всяка друга банка.

4.4.5. *Оценка*

4.4.5.1. Член 296 от Договора

(141) В оценката си на мярка P2 Комисията вече стигна до заключението, че мярка P4 не попада в приложното поле на член 298 от Договора. Следователно тя трябва да бъде оценена съгласно правилата за държавната помощ.

4.4.5.2. Наличие на помощ

(142) Първо, Комисията отбелязва, че заемът е бил предоставен от ETVA и не е бил обезпечен с държавна гаранция.

(143) Комисията отбелязва, че след като ETVA е отказала да плати заема на HSY, HSY изобщо не е получило средства по договора за заем. Следователно няма предимство за HSY и Комисията може веднага за заключи, че мярката не представлява помощ.

(144) Следните два елемента по отношение на мярка P4, дори и да нямат отношение към нейната оценка, могат да породят съмнения по отношение на валидността на оценката на другите мерки. Поради това Комисията ще ги анализира.

(145) Първо, Гърция твърди, че фактът, че ETVA, поради риска инвестиционната помощ да не бъде платена, е решила да не плати заема на HSY, показва, че ETVA е действала като нормален частен заемодател и не е предложила на HSY благоприятно третиране. Комисията отбелязва, че в твърдението на Гърция не се взима под внимание факта, че когато ETVA е отказала да плати заема, тя вече е била под контрола на Piraeus Bank, а не под контрола на държавата. Поради това отказът да плати заема не може да се възприеме като показателен за поведението на ETVA, когато е била под контрола на държавата. Обратно, това потвърждава, че частна банка би избегнала отпускането на заем на HSY.

(146) Второ, Комисията отбелязва, че мярка P4 има същият вид обезпечение като мярка P3. Мярка P4 е подписана, когато Piraeus Bank вече е поела контрола над ETVA. Това обаче не доказва, че мярка P3 действително е била приемлива за частна банка. И наистина, двете ситуации не са съпоставими по няколко причини. Комисията например отбелязва, че когато договорът за заем е подписан на 31 май 2002 г., вече е било известно, със сигурност и за ETVA, която е била акционер в HSY до тази дата, че плащането на инвестиционната помощ е било „замразено“ по административни причини ([90]). Следователно, когато ETVA е подписала договора на 31 май 2002 г., тя вече е била готова да откаже да плати заема ([91]). Тя е знаела, че има възможността да откаже да плати заема. Тук е разликата с положението на ETVA, когато е подписала договора за заем през юли 1999 г. Друга разлика в сравнение с мярка P3 е, че когато договорът за заем е подписан на 31 май 2002 г., две международни дружества са приключили придобиването на HSY и е предстояло да инвестират в него. Придобиването е увеличило шансовете за оцеляване на предприятието. Това придобиване не е могло да бъде предвидено през юли 1999 г.

4.5. **Неправилно използване на помощ от 54 милиарда GRD (160 млн. EUR), разрешена през 1997 г. (мярка Е7)**

4.5.1. *Описание на мярката*

(147) На 15 юли 1997 г., освен решение N 401/97 за одобряване на инвестиционната помощ, Комисията прие решение С 10/94. Това решение прекрати процедурата съгласно член 88, параграф 2, чрез одобряване съгласно Регламент (ЕО) № 1013/97 на отписване на дълг на стойност 54 милиарда GRD (160 млн. EUR), който съответства на дълговете, свързани с дейности на корабостроителницата по граждански поръчки. Едновременното отписване на дълговете, свързани с дейността на корабостроителницата по военни поръчки не е оценено съгласно правилата за държавната помощ.

4.5.2. *Основания за откриване на процедурата*

(148) В решението за разширяване Комисията изразява съмнения, че са нарушени двете условия, посочени в решение С 10/94. Първо, разрешаването на отписване на дълг е зависело от осъществяването на плана за преструктуриране, в който инвестиционният план е бил единият от стълбовете. Както Комисията обясни в решението за откриване (вж. описание на мярка Р1), Комисията се съмнява, че инвестиционният план е осъществен правилно. Второ, решение С 10/94 забранява отпускането на допълнителна оперативна помощ за целите на преструктурирането. Комисията отбелязва, че различните мерки, включени в решението за разширяване, изглежда представляват допълнителна помощ за преструктуриране. Ето защо изглежда, че това условие е било нарушено.

4.5.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(149) Elefsis твърдят, че нарушението на двете условия, представени в решението за откриване, представлява сериозно основание да се заключи, че е имало неправилно използване на помощта. Освен това Elefsis твърдят, че приватизацията от 1995 г. никога не е представлявала действителна приватизация. По-конкретно, служителите изобщо не са поели финансов риск като акционери, тъй като са платили само малка част от това, което би трябвало да платят, и тъй като сумите, които са платили действително, са били възстановели изцяло от държавата в периода на приватизацията от 2001—2002 г. Комисията би следвало да разгледа отсъствието на действителна приватизация, която е била условие за опрощаването, като допълнително нарушение на решение С 10/94.

4.5.4. *Мнение на Гърция*

(150) В мнението си по отношение на решението за разширяване Гърция и HSY ([92]) твърдят, че в забраната за допълнителна помощ за преструктуриране само новата помощ се обявява за неправомерна. Тази забрана, ако бъде нарушена, не води до определяне на помощта, разрешена с решение С 10/94, за несъвместима. Освен това Гърция подчертава, че с решението се забранява допълнителна „оперативна помощ“ (съгласно определението от член 5 от Директива 90/684/ЕИО) за преструктуриране. Поради това тя оспорва твърдението, че след 1997 г. не е било разрешено на HSY да се отпуска помощ за преструктуриране.

(151) Що се отнася до инвестиционния план, Гърция и HSY твърдят, че решение С 10/94 не съдържа условие, засягащо изпълнението на инвестиционния план. Нещо повече, то не е можело да съдържа подобно условие, тъй като Директива 90/684/ЕИО и Регламент (ЕО) № 1013/97, които представляват правното основание за решението, не съдържат такова условие. Единственото условие е било частичната приватизация на HSY и представянето (т.е. не осъществяването) на инвестиционния план.

4.5.5. *Оценка*

4.5.5.1. Член 296 от Договора

(152) Член 296 не се прилага за настоящата мярка, тъй като тя се отнася до отписването на дългове, свързани изключително с дейности на корабостроителницата по граждански поръчки. Освен това решение С 10/94 се основава на правилата за държавната помощ, а не на член 296 от Договора.

4.5.5.2. Осъществяване на инвестиционния план

(153) По отношение на осъществяването на инвестиционния план Комисията счита, че то е било условие, предвидено в решение С 10/94. Действително, в предпоследния параграф се посочва: „Осъществяването на инвестиционния план все още не е започнало […]. След като той бъде осъществен, извършващото се преструктуриране трябва да приключи и корабостроителницата да възстанови своята жизнеспособност.“ В предпоследната точка Комисията припомня забраната за допълнителна помощ за преструктуриране. И накрая, в последната

точка се посочва: „С оглед на горепосоченото, Комисията реши да прекрати процедурата съгласно член 93, параграф 2, като разреши помощта при спазване на условията, описани в настоящото писмо. Ако Комисията прецени, че някои от тези условия не са спазени, тя може да изиска прекратяването и/или възстановяването на помощта.“ Фактът, че Комисията е използвала думата „условия“ в множествено число показва, че е имало най-малко второ условие освен забраната за допълнителна помощ за преструктуриране. Въз основа на структурата и съдържанието на решението може да се направи заключението, че осъществяването на инвестиционния план е било условие. Комисията вече оцени подробно реализацията на инвестиционната помощ, когато анализира мярка P1. Комисията заключава, че HSY не е осъществило инвестиционния план в разумен срок. До 31 декември 2001 г. — след едно отлагане на датата за приключване на инвестиционния план — HSY е осъществило само 63 % от плана. Ето защо Комисията заключава, че това условие не е изпълнено.

(154) Гърция твърди, че осъществяването на инвестиционния план не е условие, предвидено в Регламент (ЕО) № 1013/97, който е правното основание за решение C 10/94. Комисията припомня, че помощта е била разрешена с решение C 10/94. Следователно трябва да се спазват условията, посочени в това решение. Ако Гърция е смятала, че условията, посочени в решение C 10/94, не отговарят на условията, предвидени в Регламент (ЕО) № 1013/97, е трябвало да оспори решение C 10/94. Тя обаче не го е направила в рамките на срока, определен в член 230 от Договора. Като допълнителен елемент Комисията припомня, че Регламент (ЕО) № 1013/97 е просто изменение на Директива 90/684/ЕИО и предназначението му е да се увеличи стойността на помощта, която може да бъде предоставена на група от три корабостроителници. По отношение на HSY, Регламент (ЕО) № 1013/97 определя, че „[в]сички други разпоредби на Директива 90/684/ЕИО трябва да се прилагат за тази корабостроителница.“ Комисията припомня, че Директива 90/684/ЕИО разрешава помощ за гръцки корабостроителници, ако „е предоставена за финансовото преструктуриране на корабостроителници във връзка със систематична и конкретна програма за преструктуриране, обвързана с освобождаване от корабостроителниците чрез продажба.“ Това показва, че Съветът не би бил удовлетворен просто от представяне на план за преструктуриране, а действително е изисквал осъществяване на плана. И наистина, как би могло помощ да бъде предоставена „във връзка със систематична и конкретна програма за преструктуриране“, ако тази програма не се прилага?

(155) Тъй като условието не е било изпълнено, налице е неправилно използване на помощ и в съответствие с последната точка от решение C 10/94 тя трябва да бъде възстановена.

4.5.5.3. Забрана на „допълнителна оперативна помощ за целите на преструктурирането“

(156) В предпоследната точка от решение C 10/94 се посочва, че „Комисията отбелязва, че Регламент (ЕО) № 1013/97 е приет от Съвета с условието, че на корабостроителниците, разглеждани в регламента, няма да се предоставя никаква друга оперативна помощ за целите на преструктурирането. Следователно никаква помощ за преструктуриране не може да се предоставя на тази корабостроителница за в бъдеще.“ Страните в настоящата процедура оспорват тълкуването на това условие. Според Гърция и HSY от него следва, че всяка оперативна помощ за целите на преструктурирането, предоставена след приемането на решението, автоматично би била несъвместима и следва да се възстанови. Според Elefsis това условие предполага, че предоставянето на всяка оперативна помощ за целите на преструктурирането след приемането на решението представлява неправилно използване на помощта, разрешена с решение C 10/94, и следователно би трябвало да доведе до възстановяването на помощта, разрешена с решение C 10/94, в допълнение към възстановяването на допълнителната оперативна помощ за целите на преструктурирането.

(157) Комисията отбелязва, че целта на забраната на допълнителна оперативна помощ за целите на преструктурирането е да се избегне натрупване на помощ над размера, определен в решението. Комисията счита, че тази цел е постигната, ако всяка допълнителна оперативна помощ, предоставена след приемането на решение C 10/94, е възстановена. Действително, чрез възстановяването на допълнителната помощ първоначалното положение се възстановява и се избягва натрупването на помощ над размера, определен в решение C 10/94. Поради това Комисията заключава, че предоставянето на допълнителна оперативна помощ за целите на преструктурирането след приемането на решение C 10/94 не налага задължението да се възстанови помощта, одобрена с решение C 10/94, ако допълнителната помощ наистина е възстановена.

(158) Комисията отбелязва, че за да определи дали помощта, разрешена с решение C 10/94, следва да бъде възстановена, не е необходимо да се определя кои от мерките за помощ, неправомерно приведени в действие след приемането на решение C 10/94, представляват „оперативна помощ за целите на преструктурирането“. Действително, в настоящото решение Комисията ще стигне до заключението, че всички мерки за помощ, неправомерно приведени в действие след приемането на решение C 10/94, следва да бъдат възстановени. Следователно всяка мярка, която би могла да бъде квалифицирана като допълнителна оперативна помощ за целите на преструктурирането, ще трябва да бъде възстановена. Възстановяването ще възвърне първоначалното положение и в резултат на това ще се избегне всяко потенциално натрупване на помощ за преструктуриране. По този начин ще бъде постигната целта на условието, посочено в решение C 10/94.

4.5.5.4. Липса на плащане на продажната цена

(159) В процеса на по-задълбочения анализ на случая, който се извърши по време на процедурата по разследване, Комисията установи допълнително нарушение на решение С 10/94: през целия период, в който служителите — като притежатели на 49 % от акциите на HSY — са участвали в управлението на HSY, те изобщо не са плащали продажната цена, която би трябвало да платят съгласно договора за частична приватизация от септември 1995 г.

(160) За да се разбере това нарушение на С 10/94 е необходимо първо да се анализира текстът на това решение и на законодателните актове, на които се основава то.

(161) В преамбюла на Директива 90/684/ЕИО се посочва: „Като има предвид необходимостта от краткосрочно финансово преструктуриране на корабостроителната промишленост в Гърция, за да се осигури възможност на държавните ѝ собственици да възстановят нейната конкурентоспособност чрез продажбата ѝ на нови собственици.“ На тази база в член 10 от директивата се посочва: „2. През 1991 г. оперативната помощ за корабостроене, преустройство на кораби и кораборемонтна дейност, която не е свързана с нови договори, може да се счита за съвместима се общия пазар, ако е предоставена за финансовото преструктуриране на корабостроителници във връзка със систематична и конкретна програма за преструктуриране, обвързана с освобождаване от корабостроителниците чрез продажба. 3. Независимо от задължението да се освободи от корабостроителниците чрез продажба, посочено в параграф 2, на гръцкото правителство се разрешава да запази мажоритарен дял от 51 % в една от корабостроителниците, ако това е оправдано от причини, свързани с отбранителните интереси.“ Комисията отбелязва, че в директивата се използват думите „продажбата […] на нови собственици“, а не „даването“ на нови собственици. Следователно от новите собственици се е очаквало да заплатят цена в замяна на собствеността върху корабостроителницата. Собствеността не може да се предоставя безплатно. Изречението „да възстановят нейната конкурентоспособност чрез продажбата ѝ на нови собственици“ обяснява целта на това условие. Когато е била държавна собственост, корабостроителницата не е предприела необходимите мерки за възстановяване на своята конкурентоспособност. В резултат на това постоянно се е нуждаела от държавна помощ. За да се поправи това положение, което е било неприемливо на базата на член 87 от Договора, Съветът е разрешил помощ за последен път (т.е. помощ може да бъде предоставена през 1991 г.), но е наложил продажбата на корабостроителницата на нови собственици. Следователно логиката е, че новите собственици ще предприемат необходимите мерки за възстановяване на конкурентоспособността, така че корабостроителницата да не се нуждае повече от оперативна помощ за преструктуриране ([93]).

(162) Както се посочва в раздел 2 „Предишни решения на Комисията и на Съвета“ от настоящото решение, през юли 1995 г. Комисията взе отрицателно решение по дело С 10/94, тъй като HSY не е било продадено, както се изисква с Директива 90/684/ЕИО. Гърция поиска отмяната на това решение, като твърдеше, че продажбата е предстояла. Тогава самата Гърция представи договора от септември 1995 г. като продажба на корабостроителницата. На тази база Комисията отмени отрицателното си решение.

(163) В преамбюла на Регламент (ЕО) № 1013/97 се посочва: „Като има предвид, че въпреки усилията, положени от гръцкото правителство да приватизира всички свои държавни корабостроителници до март 1993 г., корабостроителницата Hellenic беше продадена на кооперация от нейни работници едва през септември 1995 г., като държавата запази мажоритарен дял от 51 % в полза на отбранителните интересите; като има предвид, че за финансовата жизнеспособност и преструктурирането на корабостроителницата Hellenic беше необходимо осигуряването на помощ, която позволява на дружеството да отпише дълга, натрупан преди неговата закъсняла приватизация.“ В член 1, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1013/97 се посочва „Помощта в драхми под формата на опрощаване на дългове на корабостроителницата Hellenic на стойност до 54 525 млн. драхми, съответстваща на дълговете, свързани с дейностите на корабостроителницата по граждански поръчки, съществуващи към 31 декември 1991 г. и с натрупани лихви и глоби до 31 януари 1996 г., може да се счита за съвместима с общия пазар. Всички други разпоредби на Директива 90/684/ЕИО трябва да се прилагат за тази корабостроителница.“ В резултат на това беше приет Регламент (ЕО) № 1013/97, тъй като, за да стане жизнеспособно, предприятието HSY се е нуждаело от повече помощ, отколкото е била разрешена съгласно член 10 от Директива 90/684/ЕИО. По-конкретно, с Регламент (ЕО) № 1013/97 се разреши опрощаване на лихви и глоби, свързани с дългове, съществуващи към 31 декември 1991 г. и натрупани от този момент. Регламент (ЕО) № 1013/97 се прилагаше до 31 декември 1998 г. Комисията отбелязва, че Съветът отново използва думите „продадено“ и „приватизация“ по отношение на HSY. Съветът разреши помощта, тъй като смяташе, че през септември 1995 г. е бил сключен действителен договор за продажба, в съответствие с условията, посочени в Директива 90/684/ЕИО. С други думи, не е било необходимо продажбата на корабостроителницата да се постави като условие, след като вече е съществувал договор за продажба.

(164) В началото на решение С 10/94 се припомня, че чрез член 10 от Директива 90/684/ЕИО се е изисквала продажбата на корабостроителницата. След това в решение С 10/94 се посочва, че това условие е било изпълнено, тъй като „49 % от акциите на корабостроителницата бяха продадени на 18 септември 1995 на кооперация на работниците в корабостроителницата“. Въпреки това, тъй като стойността на помощта е по-голяма от разрешената с Директива 90/684/ЕИО, „Комисията не можеше да даде разрешението си на базата на разпоредбите на седмата директива“, която по тази причина беше изменена с Регламент (ЕО) № 1013/97, за да се увеличи стойността на помощта, която може да бъде предоставена на HSY. Тъй като условията, предвидени в посочения регламент и условията, предвидени в Директива 90/684/ЕИО, са били изпълнени, решение С 10/94 разреши помощта.

Комисията отбелязва, че в решение C 10/94 отново е използвана думата „продадено“ и е прието, че договорът между ETVA и служителите за продажбата на 49 % от акциите на HSY е бил действителна продажба. Комисията подчертава, че е получила копие от договора за продажба преди приемането на решение C 10/94 и следователно е била запозната със съдържанието му. Комисията заключава, че при приемането на решение C 10/94 не е имала основания да изиска продажбата на HSY (т.е. да я наложи като категорично условие, което да се изпълни в бъдеще), тъй като през септември 1995 г. вече е бил подписан действителен договор за продажба.

(165) Комисията все пак отбелязва, че договорът от септември 1995 г. е съдържал необичайни условия по отношение на плащането на продажната цена: продажната цена от 8,1 милиарда GRD (24 млн. EUR) няма да бъде платена веднага от служителите, а ще бъде платена на тринадесет годишни вноски след гратисен период от две години, следователно от 1998 до 2010 г. Независимо от това собствеността върху акциите веднага ще бъде прехвърлена на служителите. До плащането на продажната цена от служителите, ETVA ще държи залог върху акциите. За да финансира плащането на годишните вноски към ETVA, HSY ще удържа част от месечните заплати и надбавки на работниците. В месеците след септември 1995 г. е подписан договор между ETVA, HSY, сдружението на служителите и всеки отделен работник в HSY (договорът от септември 1995 г. е сключен между ETVA и сдружението на служителите). С този договор всеки служител е дал съгласието си да закупи даден брой акции в съответствие с условията на договора от септември 1995 г. В тези договори отново се повтаря, че HSY ще удържа част от месечното възнаграждение и от надбавките за Великден и Коледа, за да финансира годишните вноски. Комисията установи, че служителите никога не са плащали годишните вноски.

(166) Това означава, че те не са плащали никакви вноски, а са участвали в управлението на корабостроителницата като собственик на 49 % от акциите. Първите три вноски, определени в договора от септември 1995 г. — тези, които е трябвало да бъдат платени през 1998, 1999 и през 2000 г. — не са били платени. През 2001 г., в рамките на приватизацията на HSY, служителите и ETVA са сключили договор, с който служителите се отказват от претенциите си върху 49 % от приходите от продажбата на акциите на HSY на HDW/Ferrostaal. В замяна на това ETVA се е отказала от претенциите към служителите във връзка с плащането на продажната цена от 49 % от акциите на HSY, която би трябвало да бъде платена от служителите съгласно договора от септември 1995 г. Това означава, че служителите като собственици никога не са имали финансова обвързаност с успеха или провала на преструктурирането.

(167) Комисията обърна внимание на Гърция и HSY, че липсата на плащане на продажната цена от страна на служителите вероятно представлява нарушение на решение C 10/94, тъй като от това следва, че частичната приватизация, целяща възстановяване на конкурентоспособността на корабостроителницата, изобщо не е извършена.

(168) Гърция и HSY оспорват тези заключения. Наред с други доводи, те представят следните три довода, с които да опровергаят съмненията на Комисията.

(169) Като първи довод Гърция твърди, че приватизацията е „действителна“ и „истинска“. По-конкретно, гръцкото правителство подчертава, че „Служителите придобиха качеството си на акционер съгласно разпоредбите на гръцкото законодателство. Те бяха вписани в акционерната книга на дружеството и придобиха всички съответни права на акционери, включително правото на участие и на глас в Общите събрания и следователно на упражняване на контрол и влияние върху ежедневното управление на корабостроителницата. Освен това придобиването на акции съдържаше риск от евентуална загуба на стойността на акциите“. „Служителите упражниха своите права на закупуване с предимство, предвидени в съответните закони, и участваха в увеличението на акционерния капитал, пропорционално на техния дял в акционерния капитал; следователно в корабостроителницата беше инвестиран частен капитал.“ ([94])

(170) Като втори довод Гърция твърди, че плащането на продажната цена не е било условие, посочено в решение C 10/94, но дори да е било така, Комисията го е приела за изпълнено условие. По-конкретно Гърция припомня, че „Комисията посочи в решението си от 31 октомври 1995 г., че ще продължи да проверява, в рамките на процедурата, която е открила, всички действия на гръцката държава по отношение на прилагането на договора за прехвърляне на 49 % от акциите на сдружението на служителите, както и съдържанието му, преди да вземе окончателно решение относно разрешаването на отписването на дълг. Като действа по този начин, тя взе окончателно положително решение през 1997 г., което одобри отписването на дълг, без да налага условието за приватизация. С други думи, през 1997 г. Комисията вече е била проверила съдържанието на договора и е стигнала до заключението, че преди разрешаването на отписването на дълг стои въпросът за приватизацията ([95])“.

(171) Като трети довод Гърция твърди, че ETVA е изпълнила коректно договора за продажба. Действително, след като вече е трябвало да участват в три увеличения на капитала с цел финансиране на инвестиционния план ([96]), за служителите „се е оказало трудно да изпълнят ангажимента си да платят цената на акциите. ETVA не е изискала съдебно разпореждане за възстановяване на сумата, дължима от всеки един от двете хиляди служители, тъй като, реално погледнато, не съществуваше вероятност такова действие да завърши успешно […]. Вместо да се ангажира със сложна, отнемаща време, скъпа и в крайна сметка безрезултатна съдебна процедура, за да удовлетвори исковете си […], ETVA приведе в изпълнение залога върху неплатените акции и възстанови вземанията си от постъпленията от продажбата на акциите, принадлежащи на служителите и така посочените постъпления покриха въпросния дълг.“ ([97]) С други думи, Гърция твърди, че след като в рамките на приватизацията на HSY през 2001—2002 г. ETVA е получила от HDW/Ferrostaal 100 % от продажната цена — вместо само 51 % — „може да се приеме, че цената е била получена. Очевидно е, че погасяването на задължението за цената на акциите на работниците чрез продажбата е удовлетворило изискването на ETVA цената да ѝ бъде платена […]. […] не стои въпросът за липса на плащане на цената за изкупуване.“ ([98]) Освен това не може да се оспори, че продажбата на HDW/Ferrostaal представлява действителна приватизация.

(172) Комисията стигна до следните заключения. Както вече беше отбелязано, в решение C 10/94 и в Регламент (ЕО) № 1013/97 се стигна до заключението, че след като акциите на HSY са били продадени на служителите по силата на договора от септември 1995 г., условието за продажбата на корабостроителницата, посочено в член 10 от Директива 90/684/ЕИО, е било изпълнено. Както вече беше отбелязано, целта на това условие беше собствеността да се прехвърли на собственици, които, тъй като целта им ще бъде да повишат максимално стойността на своята инвестиция, ще предприемат необходимите мерки за възстановяване на конкурентоспособността на корабостроителницата. В този контекст Комисията прие договора от септември 1995 г. за действителна продажба, тъй като той задължаваше договорно служителите да платят 24 млн. EUR в замяна на дял от 49 % в HSY. По отношение на дължимата цена се е предполагало, че при участие в управлението на корабостроителницата служителите ще се грижат за запазване и увеличаване на стойността на своята инвестиция ([99]). Сега изглежда, че ETVA, която е била под контрола на държавата, никога не е правила сериозни опити да получи плащането за частите от продажната цена, които според договора от септември 1995 г. е трябвало да бъдат платени от служителите през 1998, 1999 и 2000 г. ETVA е имала няколко начина да получи плащането на продажната цена. ETVA е контролирала предприятието HSY, което е имало законното право да събира сумите от заплатите и надбавките на служителите ([100]). Освен това HSY и сдружението на служителите също така са били договорно обвързани спрямо ETVA чрез индивидуалните споразумения, подписани от всеки служител в месеците след септември 1995 г. Следователно ETVA би могла да съди HSY и сдружението на служителите и не е било необходимо да съди отделните служители, както твърдят гръцките власти. Поради това Комисията счита, че гръцките власти съзнателно не са изисквали плащането на годишните вноски от служителите. Възприемайки това поведение, Гърция показа, че не е възнамерявала да получи плащането на продажната цена от служителите. Това е променило съществено ситуацията, в която са се оказали служителите. Вместо да трябва да плащат продажна цена, на служителите не се е наложило да излагат на риск тази сума от свои собствени средства. Това означава, че при участието си в управлението на корабостроителницата те са придавали по-малка важност на запазването и увеличаването на стойността на акциите и на възстановяването на финансовата жизнеспособност (а по-скоро на запазването на работните места и на работните условия). Освен това, след като не са плащали продажната цена, би могло да се очаква, че в средносрочен или дългосрочен план ETVA би привела в изпълнение своя залог върху акциите и следователно служителите просто вече няма да имат акционерен дял в корабостроителницата. В този контекст Комисията не разбира как служителите биха могли да бъдат заинтересовани от запазването и увеличаването на стойността на HSY и от предприемане на необходимите мерки за възстановяване на конкурентоспособността на предприятието. Поради това Комисията счита, че фактът, че държавата не е правила опити да получи плащането на продажната цена от служителите съгласно условията от договора от септември 1995 г., е променил чувствително положението на служителите при участието им в управлението на корабостроителницата. Следователно, тъй като ETVA не е изискала плащането на продажната цена от служителите, смяната на собствеността, която се е извършила през септември 1995 г., не е представлявала действителна „продажба“, имаща за цел възстановяване на конкурентоспособността на корабостроителницата, както се изисква с директива 90/684/ЕИО. В заключение, като не е изискала плащането на продажната цена от служителите, Гърция е извършила нарушение на решение C 10/94. И наистина, то беше прието от Комисията на базата на разумното предположение, че договорът от септември 1995 г. ще бъде изпълнен от държавната банка ETVA и по-конкретно, че ETVA ще получи плащането на продажната цена от служителите на HSY в съответствие с точните условия, посочени в договора, като по този начин се гарантира, че тези нови собственици имат финансов интерес да подкрепят мерките, необходими за възстановяване на конкурентоспособността и жизнеспособността. Комисията не би могла да очаква, че Гърция, след като сама е представила договора от септември 1995 г. като

продажба на HSY, съзнателно би се отказала от получаване на плащането на продажната цена от купувача въпреки наличието на няколко договорни и правни разпоредби, позволяващи събирането на цената. Комисията счита, че подобно поведение е равнозначно на подаване на невярна информация към Комисията и на неправилно използване на помощ. Поради това помощта, разрешена с решение С 10/94, следва да бъде възстановена от HSY.

(173) Комисията стигна до заключението, че трите довода, представени от Гърция и HSY, които бяха обобщени по-горе, следва да бъдат отхвърлени.

(174) По отношение на първия довод (т.е., че приватизацията е била истинска и действителна, тъй като служителите са придобили собственост върху акциите и съответния контрол над HSY), Комисията отбелязва, че прехвърлянето на собствеността е било необходимо, но недостатъчно условие. Решение С 10/94 и Регламент (ЕО) № 1013/97 действително се основават на факта, че акциите са „продадени“ на служителите през септември 1995 г. С други думи, те се основават на хипотезата, че служителите заплащат продажната цена в съответствие с условията, посочени в договора от септември 1995 г. Те не се основават на факта, че акциите са „прехвърлени“ или „дадени“ на служителите. Както вече беше обяснено по-горе, логично е Комисията и Съветът да разглеждат плащането на продажната цена като решаващо, тъй като то подтиква служителите да придават по-голяма важност на стойността на акциите и да управляват корабостроителницата по подобаващ начин. Както беше посочено по-горе, след като не е трябвало да платят цената, те са били в положение, различно от това на собственик в условията на пазарна икономика. Що се отнася до твърдението на Гърция, че „придобиването на акции предполагаше риск от евентуална загуба на стойността на акциите“, Комисията отбелязва, че въпреки че е безспорно, че служителите формално са станали собственици на акциите, те са били много по-слабо заинтересовани от развитието на стойността на акциите, тъй като не им се е наложило да платят висока цена (т.е. намаляване на заплатите и надбавките в продължение на дванадесет години), за да ги получат. Освен това, тъй като служителите не са плащали продажната цена, те е трябвало да очакват ETVA да приведе в изпълнение залога си върху акциите и така служителите да не останат собственици на тези акции. И накрая, по отношение на твърденията на Гърция, че „[с]лужителите […] участваха в увеличаването на акционерния капитал пропорционално на техния дял в акционерния капитал; следователно в корабостроителницата беше инвестиран частен капитал“, Комисията не оспорва, че служителите са участвали в увеличението на капитала (това ще бъде разгледано в описанието и оценката на мярка Е10). Комисията обаче припомня, че съгласно договора от септември 1995 г. участието в увеличението на капитала не е дало право на служителите на нови акции в HSY. Ето защо Комисията не разбира как само това участие би могло да стимулира служителите да управляват корабостроителницата по начин, който запазва или увеличава стойността на акциите, след като това участие не им е предоставило нови акции ([101]). Комисията не разбира също как това участие би могло да представлява „продажба“ на HSY, след като служителите не са получили допълнителни акции в замяна на своите инвестиции. Като допълнителен елемент Комисията припомня, че общата стойност, инвестирана от служителите във връзка с трите увеличения на капитала, е била много по-ниска в сравнение с това, което биха инвестирали, ако бяха участвали в тези увеличения на капитала и бяха платили продажната цена според условията на договора от септември 1995 г. Следва да се припомни, че решение С 10/94 и Регламент (ЕО) № 1013/97 се основават на хипотезата, че договорът от септември 1995 г. ще бъде изпълнен, т.е. че продажната цена и участието в увеличенията на капитала ще бъдат платени от служителите. Тъй като стойността на средствата, които служителите е трябвало да инвестират, е била много по-ниска от тази, която Комисията логично е очаквала при приемането на решение С 10/94 (и която Съветът е очаквал при приемането на Регламент (ЕО) № 1013/97), Комисията счита, че тя е недостатъчна да ги стимулира да придадат по-голяма важност на стойността на акциите и на възстановяването на конкурентоспособността на HSY.

(175) Що се отнася до втория довод, представен от Гърция (т.е. че плащането на продажната цена не е било условие, посочено в решение С 10/94, и дори това да е било така, Комисията го е приела за вече изпълнено условие, след като е разгледала договора от септември 1995 г.), Комисията вече припомни, че продажбата на корабостроителницата е била условие, предвидено в Директива 90/684/ЕИО и обясни причината за това условие. Комисията също обясни вече, че през юли 1995 г. е взела отрицателно решение, защото корабостроителницата не е била продадена. Затова за Гърция е било очевидно, че Комисията няма да бъде удовлетворена само от прехвърлянето на собствеността на служителите и накрая е приела договора от септември 1995 г., само защото той е бил действителна продажба, т.е. служителите ще платят значителна продажна цена и така ще имат действителен финансов интерес от възстановяването на конкурентоспособността. Комисията припомня също, че Регламент (ЕО) № 1013/97 измени Директива 90/684/ЕИО само по отношение на размера на оперативната помощ за преструктуриране, която може да бъде предоставена на HSY. Тъй като договорът от септември 1995 г. вече е бил представен на Комисията и на Съвета към момента на приемането на Регламент (ЕО) № 1013/97 и решение С 10/94, не е било необходимо в тези законодателни актове да се повтаря условието за продажбата на корабостроителницата. В тях просто се припомня, че акциите на HSY са „продадени“ На тази база в решение С 10/94 се заключава, че „[у]словията, определени в член 10 от

Директивата […], са изпълнени“. С други думи, направената от Комисията оценка в решение С 10/94 (и оценката, направена от Съвета в Регламент (ЕО) № 1013/97) взима под внимание съществуването на договора от септември 1995 г., който е бил представен като продажба от Гърция и който, преди всичко, договорно задължава служителите да платят 24 млн. EUR на ETVA за покупката на 49 % от HSY и който точно определя как тази продажна цена ще бъде събрана от служителите и ще бъде заплатена на ETVA. След като задълженията и правата на страните са били точно определени в договор, след като Гърция сама е представила договора като продажба на HSY и след като самото гръцко правителство е приело закон, задължаващ служителите да платят продажната цена на ETVA (вж. бележка под линия 100), Комисията не е имала основания да се съмнява, че държавата ще изпълни коректно договора. По-специално, Комисията не би могла да очаква, че самата държава съзнателно ще се откаже да събере продажната цена от купувача. Комисията е била в правото си да смята, че HSY е било продадено и не се е налагало да повтаря, че HSY трябва да бъде продадено.

(176) По отношение на третия довод, представени от Гърция с цел да разсее съмненията на Комисията (т.е., че договорът от септември 1995 г. е изпълнен коректно), Комисията отбелязва, че в договора от септември 1995 г. е посочено ясно как ще бъде платена продажната цена. Годишните вноски ще се плащат от 1998 г. и те ще се финансират чрез удържане на част от Коледните и Великденските надбавки, както и на част от месечните заплати. Тъй като служителите са приели намаление на своите бъдещи заплати и надбавки, не е било необходимо ETVA да събира продажната цена от всеки отделен служител: HSY е можело да удържа пряко част от тяхната месечна заплата. При тези обстоятелства Комисията не разбира как липсата на плащане на годишните вноски може да бъде оправдана с факта, че „за работниците се е оказало трудно да изпълнят ангажимента си да платят цената на акциите“. ETVA просто е трябвало да осигури удържането от страна на HSY на съответните суми от надбавките и заплатите. Като мажоритарен акционер ETVA е контролирала HSY. Освен това от HSY се е очаквало да удържа тези суми съгласно условията на споразуменията, включени между ETVA, HSY, сдружението на служителите и всеки отделен служител. Следователно ETVA е можела директно да съди HSY, ако предприятието не е действало според условията на договора ([102]). Поради това Комисията стига до извода, че ETVA, която е била под контрола на държавата, не е направила опит да получи плащането на продажната цена, както би трябвало да постъпи съгласно условията на договора за продажба от септември 1995 г. Както вече беше обяснено, това представлява нарушение на решение С 10/94, тъй като естествено предполага правилно изпълнение на въпросния договор. Като допълнителен довод Комисията отбелязва, че дори ако твърдението на Гърция, че за ETVA е било невъзможно да събере продажната цена от работниците, е вярно, това отново ще наложи възстановяването на помощта, разрешена с решение С 10/94. И наистина, ако това твърдение е вярно, това означава, че Гърция е отправила уведомление до Комисията за договор за продажба, който не е можело да бъде изпълнен от самото начало (т.е. държавата не може да събере продажната цена от купувача) ([103]). В такъв случай Комисията следва да счита, че решение С 10/94 е основано на подвеждаща информация от Гърция и по тази причина следва да го отмени.

(177) По отношение на третия довод, представен от Гърция, Комисията също отхвърля твърдението, че привеждането в изпълнение на залога върху неплатените акции и продажбата им в рамките на приватизацията от 2001—2002 г. е съпоставимо с получаване от служителите на плащането, дължимо съгласно договора от септември 1995 г. Първо, тъй като ETVA не е правила опити да получи плащането на продажната цена от служителите, те не са очаквали действително да им се наложи да инвестират съответната сума и съответно не са рискували да загубят тези пари, ако стойността на акциите се понижи. Както беше обяснено по-рано, това противоречи на решение С 10/94, в което се предполага, че HSY е било „продадено“, т.е. частен инвеститор е изложил на риск точно определена и голяма сума от своите средства чрез покупката на акции на HSY и така ще има стимул да управлява корабостроителницата с целта да повиши максимално стойността на акционерния си дял. Второ, получената от ETVA сума — и следователно от държавата — е съвсем различна. Чрез привеждането в изпълнение на залога върху акциите ETVA е поела 100 % от риска, свързан със стойността на HSY (като по този начин е възстановила частичната приватизация). Освен това, ETVA е получила само 6,1 млн. EUR, когато е продала 100 % от акциите на HSY на HDW/Ferrostaal. Това означава, че ETVA е получила едва 3 млн. EUR от продажбата на дела от 49 %. Това е много по-малко, отколкото ETVA би трябвало да получи от служителите съгласно условията на договора от септември 1995 г., а и именно 24 млн. EUR, платени с годишни вноски от декември 1998 г. до декември 2010 г.

(178) И накрая, Комисията не оспорва твърдението, че е извършена действителна приватизация, когато HDW/Ferrostaal са придобили 100 % от HSY. Въпреки това тя припомня, че с член 10 от Директива 90/684/ЕИО се разрешава помощ само във връзка с продажба на корабостроителницата. По подобен начин с Регламент (ЕО) № 1013/97 и решение С 10/94 е разрешена помощ, тъй като корабостроителницата е била „продадена“ току-що. Следователно помощта е трябвало да бъде предоставена в контекста на продажбата на корабостроителницата. Не е можело тя да бъде предоставена за продажба, която да се осъществи след няколко години. Поради това фактът, че HSY е било

действително
приватизирано с продажбата му на HDW/Ferrostaal, не променя заключението, че има нарушение на решение С 10/94. Следва да се припомни също, че към момента на продажбата на HDW/Ferrostaal срокът на действие както на Директива 90/684/ЕИО, така и на Регламент (ЕО) № 1013/97 е бил изтекъл преди няколко години. Следователно HSY не би могло да получи помощта, одобрена с решение С 10/94 в рамките на приватизацията от 2001—2002 г.

(179) Комисията заключава, че никой от доводите, представени от Гърция, не може да е причина за отхвърляне на преди направеното заключение, че след като не е направила опити да получи плащането на продажната цена от служителите, държавната банка ETVA е нарушила решение С 10/94. Това следователно представлява второ нарушение — освен неизпълнението на инвестиционния план — на решение С 10/94 и второ основание за възстановяване на помощта, разрешена с това решение.

4.5.5.5. Обосновка на избора на процедура от страна на Комисията

(180) В решението за разширяване Комисията изрази съмнения, че служителите не са платили продажната цена за своя дял от 49 % в HSY. Тези съмнения обаче бяха представени в рамките на оценката на мярка Е10 (наречена мярка 10 в решението за разширяване). Тези съмнения не бяха представени в оценката на мярка Е7 (наречена мярка 7 в решението за разширяване). По тази причина в решението за разширяване не се посочва, че липсата на плащане на продажната цена може да представлява нарушение на решение С 10/94. Така би могъл да се повдигне въпросът дали, съгласно член 6 от Регламент (ЕО) № 659/1999, Комисията би следвало да приеме или не ново решение за второ разширяване на официалната процедура по разследване, за да изрази съмненията си по този въпрос. Гърция твърди, че това би трябвало да бъде направено ([104]).

(181) Комисията не счита, че е била длъжна да разшири за втори път процедурата по разследване в този конкретен случай. Първо, както беше посочено, съмненията по отношение на точния факт (т.е. наличието или липсата на плащане на продажната цена от служителите) бяха представени в решението за разширяване, като по този начин се предостави възможност на страните да изразят мненията си по него. Второ, ще се отнася до правната обосновка, че този факт би могъл да представлява неправилно използване на мярка Е7, Комисията стигна до това заключение едва в рамката на задълбочения анализ на всички факти и закони, който се проведе в рамката на официалната процедура по разследване. При такъв голям и сложен случай, засягащ стари мерки отпреди десет години, процедурата по разследване почти автоматично ще даде възможност на Комисията да подобри своя анализ, тъй като тя осигурява по-добро познаване на фактите и правните въпроси. Трето, Гърция дълго време предоставяше обърквaща информация по отношение на плащането на продажната цена от служителите. Още в отговора си на решението за разширяване Гърция и HSY твърдяха, че работниците са започнали да плащат продажната цена през 1998 г., както е предвидено в договора от септември 1995 г. ([105]) Но в рамките на процедурата по разследване Комисията събра доказателства, че това не е било така. Ето защо Комисията поиска Гърция и HSY да представят стабилни доказателства за твърденията си ([106]). И накрая, HSY и Гърция признаха, че служителите не са плащали годишните вноски в съответствие с договора от септември 1995 г. След като в крайна сметка изясни съответните факти по случая, Комисията вече можеше да оцени дали е имало нарушения на предишни решения.

(182) Комисията подчертава също, че за да позволи на Гърция и HSY да участват ефективно в процедурата и за да е сигурна, че са зачетени правата на защита, тя е предоставила на Гърция и на HSY възможността (т.е. единствените страни, които представиха мнения по отношение на мярка Е10, освен Elefsis, които обаче вече бяха посочили в мнението си, че смятат, че след като продажната цена не е била платена, Комисията следва да нареди възстановяването на помощта, одобрена с решение С 10/94) да изразят становище по отношение на оценката на Комисията, че липсата на плащане би могло да се разглежда като нарушение на решение С 10/94 ([107]). И Гърция, и HSY представиха обширни мнения ([108]).

4.6. **Неправилно използване на помощта за закриване на стойност 29,5 млн. EUR, разрешена през 2002 г. (мярка Е8)**

4.6.1. *Описание на мярката*

(183) На 5 юни 2002 г., с решение N 513/01 беше разрешена помощ на стойност 29,5 млн. EUR с цел да се насърчат част от служителите на HSY да напуснат доброволно корабостроителницата. Комисията установи, че помощта от 29,5 млн. EUR представлява съвместима помощ за закриване по смисъла на член 4 от Регламент (ЕО) № 1540/98 и прие за действително намаляване на капацитета ограничаването на годишния капацитет за кораборемонтна дейност на корабостроителницата на 420 000 преки човекочаса, включително на подизпълнители.

4.6.2. *Основания за откриване на процедурата*

(184) В решението за разширяване Комисията изрази съмнения дали това ограничение е спазено. Задължението да се изпращат шестмесечни доклади не е спазено. Освен това, когато бяха помолени да подадат съответната информация, гръцките власти представиха обърквщи сведения.

4.6.3. *Мнения на заинтересованите страни*

(185) Според Elefsis оборотът на HSY и броят на ремонтираните в корабостроителницата кораби за една година са толкова високи, че са несъвместими със спазването на ограничението от 420 000 часа.

4.6.4. *Мнение на Гърция*

(186) Според Гърция и HSY, корабостроителницата често прибягва до услугите на подизпълнители; те следва да бъдат разделени на две категории. Първо, „подизпълнителите, ангажирани от HSY“. HSY ги избира и им плаща. Второ, „изпълнителите на трети страни“. Те се избират от корабособственика. Корабособственикът ги избира и обсъжда цената пряко с тях. Изпълнителите на трети страни заплащат такса на HSY за ползване на съоръженията на предприятието. Според Гърция само първата категория трябва да спазва ограничението, предвидено в решение N 513/01. HSY обаче не знае колко часове изработват тези „подизпълнители, ангажирани от HSY“, тъй като им се заплаща на базата на фиксирана цена. Поради това Гърция предлага метод за приблизително изчисляване на часовете, които са отработили: първо, сумата от договорните цени, които им се плащат, се намалява с 15 % (които съставляват маржа на печалбата) и с още 20 % ([109]) (които съставляват непреките производствени човекочасове). След това получената сума се разделя на „годишната стойност на разхода за човекочас, получена от официалните книги на HSY“ ([110]). Като използва този метод, Гърция получава общ брой часове под 420 000 за всяка година от периода 2002—2006 г. Така Гърция заключава, че ограничението е спазено. Методът е обобщен в следната таблица.

	1.1.2002— 31.12.2002 г.	1.1.2003— 30.9.2003 г.	1.10.2003— 30.9.2004 г.	1.10.2004— 30.9.2005 г.	1.10.2005— 31.8.2006 г.
А. Преки производствени човекочасове, отработени от работници на HSY	51 995	42 155	[…] (*)	[…]	[…]
Б. Цена, платена на подизпълнители, ангажирани от HSY (в евро)	3 798 728	16 471 322	[…]	[…]	[…] (до 30.6.2006 г.)
В. = Б след приспадане на марж на печалбата (15 %) и непряка работа (20 %)	2 469 173	10 179 134	[…]	[…]	[…]
Г. Цена на час (в евро) за преките работници на HSY	25,97	27,49	[…]	[…]	[…]
Д. Оценка на преките производствени човекочасове, отработени от работници на подизпълнителите, ангажирани от HSY(= В, делено на Г)	95 077	370 284	[…]	[…]	[…]
Е. Общо преки производствени човекочасове, попадащи в приложното поле на решение N 513/01 (= А + Д)	147 073	412 440	[…]	[…]	[…]

(*) Информация, представляваща служебна тайна.

4.6.5. *Оценка*

4.6.5.1. Член 296 от Договора

(187) Що се отнася до потенциалното прилагане на член 296 по отношение на настоящата мярка, Комисията припомня, че дейностите по военни и по граждански поръчки вече са били разделени в решение N 513/01, в което се счете, че частта от държавната помощ, попадаща в обхвата на правилата за държавната помощ, е била 25 %. Ето защо помощта от 29,5 млн. EUR е била изцяло свързана с дейностите на HSY по граждански поръчки и може да бъде оценена съгласно правилата за държавната помощ.

4.6.5.2. Наличие на неправилно използване на помощта

(188) Комисията стигна до заключението, че всеки от следните елементи сам по себе си е достатъчен, за да се констатира, че ограничението, определено в решението за разрешаване, не е било спазено и следователно е имало неправилно използване на помощта.

(189) Първо, след като му е било наложено ограничение за броя на човекочасовете, HSY е трябвало да въведе механизъм за точното изчисляване на тези часове. Като не е въвело механизъм за точното изчисляване на часовете, отработени от подизпълнители и следователно е попречило на точното изчисляване на броя на човекочасовете, отработени от корабостроителницата, HSY е нарушило решение N 513/2001. Това действително е така, след като именно Гърция предложи да се използва показателят „брой човекочасове“, за да се докаже, че HSY е намалило производствения си капацитет.

(190) Второ, Комисията оспорва твърдението на Гърция, че „изпълнителите на трети страни“ не попадат в ограничението на часовете. Гърция твърди, че с тях няма договорни отношения, освен отдаването под наем на съоръженията. На първо място, Комисията счита, че приемането на това разсъждение ще предложи лесен начин за избягване на ограничението: вместо да подпише договори с подизпълнители, HSY моли корабособствениците да ги подпишат и така няма договор между HSY и подизпълнителите. На второ място, целта на ограничението е да се намали дейността в рамките на корабостроителницата. Ето защо е логично, че когато в решение N 513/01 се посочва, че „трудът на подизпълнителите“ е включен в ограничението, се включват както подизпълнителите на HSY, така и подизпълнителите на корабособственика, работещи в корабостроителницата. На трето място, в отговор на подробните въпроси, отправени от Комисията ([111]), Гърция призна, че HSY управлява плащането към някои от тези „изпълнители на трети страни“ по следния начин: изпълнителите сключват договор с корабособственика за задачите, които да бъдат изпълнени и за цената, но след това корабособственикът плаща на HSY, което от своя страна превежда парите на изпълнителите. В такива случаи има договорно отношение между HSY и изпълнителите и сумите, платени от корабособственика за работата на изпълнителя, са отразени в отчета за приходите на HSY като постъпления (т.е. те са включени като продажби/оборот на HSY). Следователно няма съмнение, че поне тези договори с „изпълнители от трети страни“ попадат в ограничението. Гърция нито е изчислила, нито е съобщила на Комисията броя на човекочасовете, отработени от тези „изпълнители на трети страни“. Това представлява допълнително нарушение на решение N 513/01. Освен това Комисията отбелязва, че оборотът на ремонтните дейности на HSY бързо е нараснал от 2002 г. Тази тенденция обаче изобщо не е отразена в общия брой човекочасове, съобщени от Гърция. Поради това има вероятност броят на човекочасовете, отработени от изпълнители на трети страни, на които плаща HSY, да е нараснал значително. Тъй като според данните, предоставени от Гърция, HSY е било точно под лимита от 420 000 часа през 2003 г., Комисията заключава, че ако изпълнителите от трети страни, на които плаща HSY, са включени в общия брой отработени от HSY човекочасове, е разумно да се предполага, че този лимит е бил нарушен през следващите години.

(191) Трето, дори ако се приемеше (което не е така), че „изпълнители на трети страни“ не попадат в ограничението за часовете, определено в решение N 513/2001, и че човекочасовете, отработени от „подизпълнителите, ангажирани от HSY“, могат да бъдат определени приблизително чрез разделяне на платените им суми на разхода за труд на час, ограничението не е спазено. Действително, „годишната стойност на разхода за човекочас, получена от официалните книги на HSY“, която е използвана от Гърция, представлява неподходящо приблизително изчисляване на разхода на час за работник, работещ за подизпълнител. И наистина, силната променливост на поредицата от стойности (например, започва се от 27 EUR до […] EUR през следващата година) доказва, че годишната стойност на разхода за човекочас, получена от официалните книги на HSY, не показва какъв е разходът за работник на час ([112]). Действително, брутното възнаграждение на час в дадена промишленост никога не се развива по такъв начин: тя нараства стабилно с течение на времето, но никога не се удвоява от една година до следващата. Освен това корабостроителниците използват подизпълнители, тъкмо защото това е по-евтино, отколкото сами да наемат още работници. Следователно с използването на годишната стойност на разхода за човекочас, получена от официалните книги на HSY, се надценява разходът за човекочас на работниците, наети от подизпълнителите. Този факт е потвърден от консултанта, ангажиран от Комисията. Когато се използват по-умерени оценки за цената на час, това значително увеличава броя на човекочасовете, отработени от подизпълнители ([113]) и така ограничението от 420 000 часа е нарушено през 2003 и 2005 г.

(192) Четвърто, в предложения от Гърция метод 2003 г. има само 9 месеца, т.е. до септември 2003 г. Гърция твърди, че от този момент счетоводната година е започнала да тече от октомври до октомври. Не може да се приеме, че е приложен годишен таван за дейността само от девет месеца. Комисията поиска от Гърция да представи данни за дейността през последните три месеца от 2003 г., но Гърция не предостави исканите данни ([114]). Ако дейността през последните три месеца от календарната 2003 г. е приблизително колкото една четвърт от дейността през работната 2004 г., е ясно, че има нарушение на ограничението за човекочасове.

(193) Тъй като съществуват няколко независими довода, въз основа на които може да се направи заключение за неправилно използване, Комисията заключава, че помощта следва да бъде възстановена.

4.7. **Капиталова инжекция от 8,72 милиарда GRD (25,6 млн. EUR) от гръцката държава или ETVA през 1996—1997 г. (мярка Е9)**

4.7.1. *Описание на мярката*

(194) През 1996—1997 г. ETVA направи капиталова инжекция от 8,72 милиарда GRD (25,6 млн. EUR) в HSY.

4.7.2. *Основания за откриване на процедурата*

(195) В решението за разширяване се изразяват съмнения дали тази капиталова инжекция съответства на поведението на инвеститор в условията на пазарна икономика. Първо, Комисията отбелязва, че Гърция е представила противоречива информация, посочвайки, първо, че тази сума е била предоставена от държавата, за да се компенсират разходите за съкращаването на 1 000 служители, а след това опровергава това обяснение, твърдейки, че тази капиталова инжекция е била направена от ETVA. Второ, Комисията отбелязва, че служителите, които са притежавали 49 % от акциите, не са участвали в това увеличение на капитала. Освен това е изненадващо, че тази капиталова инжекция на ETVA не е увеличила акционерния ѝ дял в HSY.

(196) Комисията отбеляза също, че ако се установи, че представлява помощ, е съмнително дали тази мярка би могла да представлява съвместима помощ.

4.7.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(197) Elefsis посочват, че през 1996 г. 49 % от акциите на HSY са били собственост на служителите. Ако ETVA е направила капиталова инжекция без пропорционално участие на служителите, нейният акционерен дял би следвало да се увеличи над 51 %, което е забранено по закон и в действителност не се е случило. От това следва, че ETVA не е получила нови акции в замяна на тази капиталова инжекция. Такъв вариант би бил неприемлив за частен инвеститор.

4.7.4. *Мнение на Гърция*

(198) Гърция потвърждава, че ETVA е направила капиталова инжекция от 8,72 милиарда GRD (25,6 млн. EUR) през 1996—1997 г. и е получила същата сума от държавата. Гърция твърди, че държавата е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика, тъй като съкращаването на работната сила, финансирано с капиталовата инжекция, значително е подобрило ефективността на корабостроителницата и нейната бъдеща рентабилност. HSY обяснява, че инжектираните средства не са довели до издаване на нови акции и официално не са представлявали капиталова инжекция. Това обяснява защо акционерният дял на държавата не се е увеличил над 51 %. Ако въпреки това Комисията смята, че тази мярка представлява помощ, Гърция счита, че тя е съвместима помощ за закриване съгласно член 7 от Директива 90/684/ЕИО.

4.7.5. *Оценка*

4.7.5.1. Член 296 от Договора

(199) Тази мярка е финансирала цялата дейност на корабостроителницата и не е била предназначена за подпомагане само на дейностите по граждански поръчки. След като, както беше констатирано в раздел 3.3 от настоящото решение, 75 % от дейностите на корабостроителницата са по военни поръчки и Гърция се позовава на член 296 от Договора, само 25 % от мярката (2,18 милиарда GRD (6,4 млн. EUR) могат да бъдат оценени съгласно правилата за държавната помощ.

4.7.5.2. Наличие на помощ

(200) Комисията отбелязва, че държавата, чрез ETVA, е предоставила средства на HSY, без да получи нови акции, като е запазила само 51 % от HSY. Инвеститор в условията на пазарна икономика не би направил такъв подарък на другите акционери. Той би поискал нови акции или пропорционална капиталова инжекция от другите акционери. Следователно частен инвеститор не би направила тази капиталова инжекция при подобни обстоятелства.

(201) Тъй като държавата е предоставила на HSY ресурси, които предприятието не би получило на пазара, тази мярка е предоставила избирателно предимство на HSY. Следователно мярката представлява помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, мярката е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.7.5.3. Съвместимост с общия пазар

(202) Що се отнася до съвместимостта на тази мярка, Комисията отбелязва, че безспорно персоналът на HSY е бил намален от 3 022 души през 1995 г. на 1 977 души през 1997 г. Това съкращаване на работната сила е отчетено и в двете решения, приети на 15 юли 1997 г. (решения С 10/94 и N 401/97), тъй като то е представлявало един от стълбовете на плана за преструктуриране. С решение N 401/97 се разрешава инвестиционна помощ, която съгласно Директива 90/684/ЕИО може да бъде

определена като съвместима, само ако е „свързана с план за преструктуриране, който води до намаляване на цялостния капацитет за кораборемонтна дейност“ и „в който не е включено увеличаване на корабостроителния капацитет“. Според решение N 401/97 има „намаление на капацитета на корабостроителницата за ремонтна дейност, равностойно на съкращаването на броя на служителите, което няма да може да уравновеси предвиденото увеличаване на производителността и намаляване на капацитета за приемане на док на търговски плавателни съдове“. В решението се отбелязва още, че има малко намаление на корабостроителния капацитет. След като самата Комисия призна в решение N 401/97, че съкращаването на работната сила в съчетание с другите предложени от Гърция мерки ще доведе до намаляване на корабостроителния капацитет и на капацитета за кораборемонтна дейност, Комисията счита, че е имало намаление на капацитета, както се изисква от член 7 от Директива 90/684/ЕИО. Що се отнася до стойността и интензитета на помощта, Комисията отбелязва, че помощта е възлизала на 25,6 млн. евро за съкращаване на 1 000 души от персонала. През 2002 г., само шест години по-късно, Комисията определи за съвместима четири пъти по-висока сума за съкращаване на персонал в по-малък мащаб. Поради това Комисията счита, че стойността и интензитетът на помощта са оправдани. В заключение, Комисията счита, че условията, посочени в член 7 от Директива 90/684/ЕИО, са изпълнени и следователно приема, че помощта е съвместима с общия пазар.

4.8. **Увеличение на капитала през 1998—2000 г. за финансиране на инвестиционния план (мярка E10)**

4.8.1. *Описание на мярката*

(203) Както е предвидено в решение N 401/97, три увеличения на капитала са осъществени през 1998, 1999 и 2000 г., които представляват обща сума от 2,98 милиарда GRD (8,7 млн. EUR), с цел финансиране на част от инвестиционния план на HSY. Те са били финансирани от ETVA и от служителите на HSY, пропорционално на техния акционерен дял в HSY.

(в млн. драхми (млн. евро))

	Общо	Вноска на ETVA (51 %)	Вноска на служителите (49 %)
20 май 1998 г.	1 569 (4,6)	800 (2,3)	769 (2,3)
24 юни 1999 г.	630 (1,8)	321 (0,9)	309 (0,9)
22 май 2000 г.	780 (2,3)	397 (1,2)	382 (1,1)

(204) През 2001 г. гръцката държава плати на служителите сума, която е равностойна на тяхната вноска в трите увеличения на капитала (вж. съображение 33 от настоящото решение, в която се описва Закон 2941/2001).

4.8.2. *Основание за откриване на процедурата*

(205) В решението за разширяване Комисията изрази съмнения по отношение на това дали участието на ETVA в увеличенията на капитала представлява несъвместима помощ. Въпреки че в решение N 401/97, прието на 15 юли 1997 г., е определено, че бъдещото участие на ETVA в увеличенията на капитала може по принцип да се разглежда като несъдържащо помощ в рамките на осъществяването на инвестиционния план, това участие може все пак да е представлявало помощ, когато е осъществено през 1998, 1999 и 2000 г. По-конкретно, състоянието на HSY през този период се е влошило. В решението за разширяване се отбелязва още, че фактът, че служителите са участвали в увеличението на капитала пропорционално на дела си в капитала на HSY, не изключва наличието на помощ: първо, не е сигурно, че те са платили на ETVA цената за дела от 49 % в HSY съгласно договора за частична приватизация от септември 1995 г. Второ, не се изключва държавата тайно да е поела ангажимента да възстановява на служителите всяка сума, която те инжектират в капитала на HSY. Такъв ангажимент не би довел до поемането на никакъв риск от служителите.

4.8.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(206) Elefsis подкрепя съмненията, изразени в решението за откриване, припомня съдебната практика от делото Alitalia ([115]) относно участието на служители в увеличението на капитала на собственото им дружество и стига до заключението, че участието на ETVA в увеличенията на капитала представлява несъвместима помощ.

4.8.4. *Мнение на Гърция*

(207) Гърция припомня, че участието на ETVA и на служителите в увеличението на капитала е било договорно уредено с договора за частична приватизация от септември 1995 г. В решение N 401/97 се посочва също, че тези увеличения на капитала ще се извършат, с участие на ETVA и на служителите на HSY от 51 % и 49 % съответно, без да се счита, че участието на ETVA

ще представлява помощ. И накрая, Greece и HSY оспорват както хипотезата, че служителите не са платили продажната цена на ETVA, така и наличието на тайно споразумение, с което се обещава на служителите, че държавата ще им възстанови всяка сума, платена за финансиране на инвестиционния план. HSY твърди, че ако Комисията счете, че мярката е помощ, тя би представлявала съвместима помощ за преструктуриране.

4.8.5. *Оценка*

4.8.5.1. Член 296 от Договора

(208) По отношение на възможното прилагане на член 296 от Договора, Комисията отбелязва, че целта на увеличенията на капитала е била финансиране на инвестиционния план. Както вече беше заключено в рамките на оценката на мерки P1, P2, P3 и P4, този инвестиционен план и държавната помощ за неговото финансиране могат да бъдат оценени съгласно правилата за държавната помощ.

4.8.5.2. Наличие на помощ

(209) Комисията стигна до следните заключения. На базата на договора за частична приватизация от септември 1995 г. ETVA е била договорно задължена да участва на ниво от 51 % в бъдещото увеличение на капитала HSY, като останалите 49 % се внесат от служителите. Увеличението на капитала е било необходимо за частично финансиране на инвестиционния план. В решение N 401/97 относно инвестиционната помощ Комисията категорично счете, че това участие на ETVA в бъдещото увеличение на капитала на HSY няма да представлява държавна помощ. Това съответстваше на приетото същия ден решение C 10/94, в което Комисията определи, че продажбата на 49 % от акциите на HSY на служителите е била валидна частична приватизация и би могло да се очаква възстановяване на жизнеспособността.

(210) Що се отнася до участието на ETVA в увеличението на капитала от 20 май 1998 г., Комисията счита, че няма достатъчно основания за промяна на категоричната оценка за липса на помощ, направена в решение N 401/97. По-конкретно, обстоятелствата през май 1998 г. не са били достатъчно различни от прогнозираните в момента на приемането на решението. Освен това Комисията не намери доказателство за (таен) ангажимент от страна на държавата да възстанови на служителите всяка сума, които те биха платили в рамките на увеличенията на капитала.

(211) Обратно, по време на увеличението на капитала от 24 юни 1999 г. и 22 май 2000 г. вече не съществуваха основните елементи, които формираха основата на оценката за липса на помощ от 15 юли 1997 г.:

— Първо, както беше обяснено по-горе, двете решения, приети на 15 юли 1997, се основаха на факта, че Гърция ще приложи договора за частична приватизация от септември 1995 г. и по-конкретно, че служителите ще платят на ETVA продажната цена, както е предвидено в договора, поемайки по този начин финансов риск, който ще ги стимулира да подкрепят необходимите мерки за възстановяване на конкурентоспособността. Въпреки че служителите е трябвало да платят на ETVA първата вноска от продажната цена преди 31 декември 1998 г., плащане не е извършено. Държавата не е направила опит да получи плащането. Както се посочва в оценката на мярка E7, това е означавало, че служителите не са били поставени в положението на инвеститори, на които се налага да платят общо 8,17 милиарда GRD (24 млн. EUR) през следващите дванадесет години, противно на очакванията на Комисията през юли 1997 г., когато бяха приети двете решения. Тази липса на плащане е означавала също, че служителите не са изпълнявали задължението си съгласно договора за частична приватизация от септември 1995 г. ETVA вече не е била договорно обвързана с договора за частична приватизация ([116]), тъй като служителите са го нарушили. В заключение, обратно на това, което разумно би могло да се очаква в момента на приемането на решение N 401/97 на базата на съществуващите договори, частична приватизация не е извършена и договорът вече не е бил обвързващ за ETVA. Комисията счита, че това са съществени различия в сравнение с това, което Комисията е очаквала в момента на приемането на решение N 401/97 на базата на договора от септември 1995 г. Следователно това е достатъчно, за да се преразгледа оценката за липса на помощ, направена по това време.

— Второ, както вече беше анализирано подробно в раздел 3.1 от настоящото решение, търговският и финансовият успех, планиран в момента на приемането на решение N 401/97, не се е осъществил. Предприятието не е успяло да състави голяма и печеливша книга за поръчки през 1997 и 1998 г. Поради това от 1998 г. нататък постепенно е ставало все по-сигурно, че корабостроителницата ще отчита загуби през следващите години. Комисията установи датата 30 юни 1999 г. като датата, от която не би могло разумно да се очаква възстановяване на жизнеспособността. Сигурно е, че в началото на 1999 г. повечето от неблагоприятните новини вече са били известни и възвръщането на жизнеспособността на базата на съществуващия план за преструктуриране е било силно хипотетично.

(212) На базата на горепосоченото Комисията счита, че инвеститор в условията на пазарна икономика, попаднал в положението на ETVA, повече не би инвестирал в HSY ([117]).

(213) Тъй като тази капиталова инжекция предоставя избирателно предимство на HSY, Комисията заключава, че участието на ETVA във второто и третото увеличение на капитала представлява държавна помощ в полза на HSY. По отношение на съответствието с член 88, параграф 3 от Договора, Комисията отбелязва, че никога не е приемала решение, с което категорично да оцени и да разреши участието на ETVA в увеличенията на капитала на HSY. Поради това Комисията счита, че помощта е приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора.

(214) Комисията отбелязва, че дори ако се приемеше, че тази мярка е била разрешена с решение N 401/97 (в решение N 401/97 се описва, че ETVA ще участва в увеличенията на капитала на HSY и, като не съдържа съмнения по отношение на спазването на правилата за държавната помощ, се счита, че това участие няма да представлява помощ), това няма да промени предстоящото заключение, че помощта следва да бъде възстановена. В подобен случай наистина следва да се счита, че това решение е било нарушено от държавната банка ETVA, която не е получила продажната цена от служителите съгласно договора от септември 1995 г. И действително заключението, че участието на ETVA в бъдещите увеличения на капитала не е помощ, се е основавало на очакването, че служителите ще платят продажната цена в съответствие с договора от септември 1995 г. Поради това следва да се направи заключението, че частта от решение N 401/97, разрешаваща участието на ETVA, е била изпълнена неправилно и следователно участието на ETVA трябва да бъде възстановено от HSY.

4.8.5.3. Съвместимост с общия пазар

(215) Гърция твърди, че тази мярка би могла да представлява съвместима помощ за преструктуриране. Комисията припомня, че целта на увеличенията на капитала е била да се финансира планът за преструктуриране. В рамките на оценката на мярка P2 и мярка P3, Комисията вече обясни защо допълнителната помощ за преструктуриране в полза на инвестиционния план не може да се счита за съвместима с общия пазар.

(216) След като двете увеличения на капитала представляват несъвместима помощ, те следва да бъдат възстановени от HSY.

4.9. **Държавна насрещна гаранция по отношение на договорите на HSY с OSE и ISAP (мярка E12б)**

4.9.1. *Описание на мярката*

(217) В рамките на договорите, които HSY сключи с Hellenic Railway Organization (OSE) и Athens-Piraeus Electric Railways (ISAP) относно доставката на железопътен подвижен състав, ETVA е предоставила гаранции за авансови плащания и добро изпълнение (наричани по-долу „гаранции за предплата“ или „гаранции за авансово плащане“). ETVA е издала гаранциите за авансово плащане във връзка с договора с ISAP през февруари 1998 г. и януари 1999 г., а гаранциите във връзка с договора с OSE — през август 1999 г. От своя страна ETVA е получила съответните насрещни гаранции от държавата. Гаранциите в рамките на договорите с OSE и ISAP са възлизали съответно на 29,4 млн. EUR и 9,4 млн. EUR.

4.9.2. *Основания за откриване на процедурата*

(218) В решението за разширяване Комисията изрази съмнения дали частна банка би предоставила тези насрещни гаранции при същите условия. С оглед на затрудненията на HSY дори може да се зададе въпросът дали някоя банка изобщо би ги предоставила.

4.9.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(219) Elefsis подкрепя съмненията, изразени от Комисията. По-конкретно, държавата не е действала като пазарен инвеститор, тъй като е поела многостранен риск, като е била не само единственият мажоритарен собственик на HSY, но също и негов единствен заемодател и гарант, който е поемал почти целия риск, свързан с неговите дейности.

4.9.4. *Мнение на Гърция*

(220) Гърция и HSY твърдят, че въпреки че държавните насрещни гаранции официално са били издадени през декември 1999 г., те вече са били обещани на ETVA, когато тя е издала гаранциите за авансово плащане във връзка с договора с ISAP през февруари 1998 и януари 1999 г. и гаранциите във връзка с договора с OSE през август 1999 г. Гърция твърди, че тези насрещни гаранции не са представлявали избирателни мерки. В действителност те са били предоставени съгласно Закон 2322/1995 ([118]) и няколко предприятия са получили държавни гаранции на базата на този закон. Освен това Гърция твърди, че годишната такса от 0,05 % е била

подходящо възнаграждение за риска. Що се отнася до поведението на ETVA, то е било приемливо за частна банка, тъй като тя е получила насрещна гаранция от държавата и е приложила премия от 0,4 % ([119]). HSY представи доклад на консултант — първият доклад на Deloitte — в подкрепа на това твърдение. В този доклад се твърди още, че без държавна насрещна гаранция HSY все пак би могло да получи гаранция от частна банка, подобна на предоставената от ETVA, като предложи залог върху някои активи като обезпечение. И накрая, Гърция твърди, че получатели на държавните насрещни гаранции са OSE и ISAP, а не HSY.

4.9.5. *Оценка*

4.9.5.1. Член 296 от Договора

(221) Тази мярка не попада в приложното поле на член 296 от Договора, тъй като тя подпомага пряко гражданска дейност.

4.9.5.2. Наличие на помощ

(222) Първо е необходимо да се изясни коя от двата вида мерки (гаранциите за предплата, предоставени от ETVA и насрещните гаранции, предоставени от държавата на ETVA) би могла да представлява мярка за помощ. Тъй като Гърция твърди, че държавните насрещни гаранции са били твърдо обещани на ETVA, когато банката е предоставила гаранциите за авансово плащане, следва да се направи изводът, че когато ETVA е предоставила гаранциите, тя е била напълно защитена чрез държавните насрещни гаранции. Следователно, след като не е съществувал риск за ETVA (благодарение на държавните насрещни гаранции) и същевременно банката е получавала такса от 0,4 % за тримесечие, тази мярка би била приемлива за инвеститор в условията на пазарна икономика при подобни обстоятелства. Обратно, държавата е предоставила насрещни гаранции, които не са били обезпечени с гаранция и за които тя е получила гаранционна премия от едва 0,05 %. Втората мярка очевидно не би била приемлива за инвеститор в условията на пазарна икономика. Следователно именно втората мярка представлява държавна помощ. Все пак Комисията отбелязва, че тъй като държавата е притежавала 100 % от ETVA и всички приложени от банката мерки се приписват на държавата, разделянето на двете мерки (т.е. гаранция и насрещна гаранция) е някак изкуствено.

(223) Тъй като Гърция твърди, че получателите са били OSE и ISAP, е необходимо да се изясни кой в действителност е получател на тази мярка. Комисията отбелязва, че в рамките на договорите за доставка на железопътен подвижен състав обикновено продавачът трябва да предостави на купувача банкови гаранции за авансовите плащания, които купувачът прави. Действително, купувачът иска да бъде сигурен, че ще си възстанови тези суми, ако продавачът не достави стоките, например защото е банкрутирал. Следователно продавачът е този, който трябва да получи тези гаранции от банка и да поеме разходите по тях. С други думи, това е нормален разход, който продавач на железопътен подвижен състав трябва да направи. В настоящия случай държавната насрещна гаранция е предоставила възможност на HSY да получи от ETVA гаранции на цена само 0,4 % за тримесечие. Както ще бъде доказано по-нататък, без държавна гаранция частна банка би приложила най-малко 480 базисни точки годишно за гаранции, предоставени преди 30 юни 1999 г. След тази дата никоя частна банка не би предоставила такива гаранции. Ето защо е ясно, че за периода преди 30 юни 1999 г. държавните насрещни гаранции са дали възможност на HSY да получи гаранции на по-ниска цена. През периода след 30 юни 1999 г. държавните насрещни гаранции са позволили на HSY да получи гаранции, които HSY изобщо не би могло да получи на пазара. В заключение, получателят на помощта е HSY.

(224) По отношение на твърдението на Гърция, че мярката не е избирателна, Комисията припомня, че за да бъде една мярка обща, тя трябва действително да е открита за всички икономически субекти, работещи в държава-членка при условия на равен достъп и мащабът ѝ не трябва да бъде *de facto* намаляван чрез, например, правомощията на държавата да взема решения за предоставянето ѝ или чрез други фактори, които ограничават нейното практическо въздействие. Според Комисията трудно може да се каже, че Закон 2322/1995 спазва това определение. Първо, в член 1 от закона се посочва, че гаранцията е предоставена от министъра на икономиката с одобрението на още трима министри. Следователно предоставянето на гаранцията зависи от правомощията на органите да вземат решения. Второ, държавна гаранция може да се предостави на частно предприятие, само ако то се намира в отдалечен район и с цел подобряване на икономическото развитие на района, а не на конкретното предприятие (член 1бб) или ако то е понесло щети в резултат на природни бедствия (член 1вв). Обратно, на дружества, които са 100 % държавна собственост или когато държавата притежава мажоритарния дял, може да бъде предоставена държавна помощ на общи основания, като покриване на някои от техните задължения (член 1Б). Следователно е ясно, че държавните предприятия имат много по-широк достъп

до държавни гаранции, отколкото частните предприятия. Тази констатация се потвърждава от анализа на списъка на гарантираните заеми, включен в първия доклад на Deloitte ([120]). Трето, гаранциите не са достъпни при условия на равен достъп. В член 1, параграф 4 от закона наистина се посочва, че когато предоставя гаранция, държавата може да поиска някакъв вид обезпечение (т.е. залог върху основни средства на дружеството). Решението дали да се поиска обезпечение или не се взема по преценка на министъра на икономиката. В настоящия случай държавата не е поискала обезпечение, когато е предоставила мярка Е126. По отношение на липсата на условия на равен достъп Комисията отбелязва, че гаранционната такса не е еднаква за всички заеми. Например, гаранционната премия е била само 0,05 % в настоящия случай. При мярка Е14, също предоставена на базата на Закон 2322/1995, премията е била 1 %. В списъка на гарантираните заеми, включен в първия доклад на Deloitte, някои заеми също са имали премия от 0,1 % и 0,5 %. В заключение Комисията отхвърля твърдението на Гърция, че Закон 2322/1995 е обща мярка.

(225) Що се отнася до твърдението в първия доклад на Deloitte, че HSY е можело да получи тези гаранции за предплата от частна банка, като предостави на банката залог върху някои активи като обезпечение вместо държавна насрещна гаранция, Комисията счита, че това твърдение няма отношение към анализа на мярката. Комисията всъщност трябва да анализира дали условията на мерките, които в действителност са били предоставени от държавата, представляват помощ за корабостроителницата. Не е необходимо Комисията да проверява дали чрез предоставянето на по-голямо обезпечение корабостроителницата е можела да получи същата гаранция на пазара. Както се посочва в раздел 2.1.1 от известието за гаранциите, едно от потенциалните предимства на държавната гаранция е възможността заемополучателят да „предостави по-ниски обезпечения“. В настоящия случай никоя от държавните насрещни гаранции не е била обезпечена със залог върху активи на корабостроителницата. Следователно, насрещна гаранция с актив като обезпечение представлява друга транзакция, която не е необходимо да бъде оценявана. Като допълнителен довод Комисията отбелязва, че дори ако твърдението от първия доклад на Deloitte трябваше да бъде оценявано, HSY не би било в състояние да убеди частна банка да предостави подобни гаранции за предплата, като предложи обезпечения. И действително, активите на корабостроителницата вече са били обременени с тежест и са имали ниска ликвидна стойност (вж. втори и трети въпрос, разгледани в бележка под линия 43). Поради това дори обезпечение под формата на залог върху активи на HSY не би било достатъчно да убеди инвеститор в условията на пазарна икономика да предостави заем на HSY.

(226) В настоящото решение Комисията вече установи лихвения процент, който би приложила частна банка за отпускането на заем на HSY. За периода до 30 юни 1999 г. беше заключено, че след като HSY е представлявало особен риск, е било необходимо да се добави рискова премия от поне 400 базисни точки над лихвения процент, определян за кредити за предприятия в добро състояние. За да се приложи същият подход за гаранции за предплата, е необходимо да се определи каква премия би приложил инвеститор в условията на пазарна икономика за предоставяне на гаранция за авансово плащане на предприятие в добро състояние. Никоя страна по настоящата процедура не е предоставила надеждна пазарна цена за подобни гаранции. В няколко схеми за държавни гаранции, предназначени за корабостроителния сектор и одобрени от Комисията като несъдържащи помощ ([121]), годишната гаранционна премия за заемополучателя с най-ниския кредитен риск беше определена на 0,8 % или 80 базисни точки. В отсъствието на други надеждни показатели Комисията ще използва тази стойност като примерна оценка на минималната годишна гаранционна премия, плащана от корабостроителни предприятия в добро състояние в Гърция по това време. Дори договорите с OSE и ISAP да не се отнасят за корабостроене, а за производство на железопътен подвижен състав, Комисията ще използва 0,8 % като базова стойност, тъй като производството на железопътен подвижен състав е останало като незначителна дейност за HSY, а повечето дейности на HSY и съответно по-голямата част от риска на HSY са били свързани със строителство и ремонт на кораби. Следователно, за гаранции за авансово плащане, предоставени на HSY преди 30 юни 1999 г., наличието и размерът на помощта ще бъдат оценени чрез сравняване на действително платената годишна премия от HSY (включително таксата за насрещната гаранция, платена на държавата) с премия от 480 базисни точки (т.е. 80 базисни точки, увеличени с 400 базисни точки). Що се отнася до периода след 30 юни 1999 г., Комисията заключи по-рано в настоящото решение, че корабостроителницата вече не е имала достъп до финансовия пазар и елементът на помощ, който следва да се възстанови във всеки заем, ще бъде разликата между лихвения процент, действително платен от HSY и референтната ставка, увеличена с 600 базисни точки. В случая с гаранциите за предплата помощта, която следва да се възстанови, следователно ще бъде изчислена чрез сравняване на действителната премия, платена от HSY (включително таксата за насрещна гаранция, платена на държавата) с премия от 680 базисни точки (т.е. 80 базисни точки, увеличени с 600 базисни точки).

(227) Комисията отбелязва, че Гърция твърди, че насрещните гаранции вече са били обещани, когато ETVA е предоставила гаранциите за авансово плащане. Съответно насрещните гаранции, свързани с авансовите плащания на ISAP, са били предоставени преди края на юни

1999 г. Общият годишен разход за тези гаранции (гаранционна такса, платена на ETVA, плюс такса за насрещна гаранция, платена на държавата) е бил много под 480 базисни точки. Следователно те съдържат държавна помощ, която се равнява на разликата между посочената премия и общия разход за гаранциите за HSY (премията, платена на ETVA ([122]), и премията, платена на държавата). Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

(228) Насрещните гаранции, свързани с авансовите плащания на OSE, са били предоставени след юни 1999 г., в период, когато никоя банка не би продължила да предоставя гаранции. Следователно тези гаранции в тяхната цялост представляват помощ. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ. Ако се установи, че тези мерки за помощ са несъвместима помощ и ако все още предстои изплащането им, те трябва да бъдат преустановени незабавно. Това обаче ще е недостатъчно за възстановяване на първоначалното състояние, тъй като в продължение на няколко години HSY се е възползвало от гаранция, която предприятието не би могло да получи на пазара. За периода до изтичането на срока на гаранцията, помощта, равняваща се на разликата между 680 базисни точки и действително платената премия от HSY, също следва да бъде възстановена.

4.9.5.3. Съвместимост с общия пазар

(229) Комисията отбелязва, че помощта представлява оперативна помощ, тъй като тя намалява разходите, които HSY нормално би направило в рамките на търговски договори. Тъй като оперативна помощ не е била разрешена в сектора за производство на железопътен подвижен състав, помощта не може да се счита за съвместима с общия пазар и следователно трябва да бъде възстановена.

4.10. **Отлагане/разсрочване на задължения и опрощаване на санкции, дължими на OSE и ISAP (мярка E12в)**

4.10.1. *Описание на мярката*

(230) HSY не е било в състояние да изпълни задълженията си, произтичащи от договорите за железопътен подвижен състав, сключени с OSE и ISAP. По-специално, HSY не е успяло да произведе подвижния състав съгласно договорените срокове. По тази причина през 2002—2003 г. някои от договорите са предоговорени и е приет нов график за доставка. Освен това изглежда, че прилагането на наказателните клаузи и лихвите за неизпълнение, предвидени в първоначалните договори, е било отменено или отложено.

4.10.2. *Основания за откриване на процедурата*

(231) В решението за разширяване Комисията изрази съмнения дали по време на преговорите, проведени през 2002—2003 г., OSE и ISAP, които са държавни дружества, са действали по начин, който е приемлив за частно предприятие при подобни обстоятелства. Възможно е те да са приложили и/или предоговорили договорите при благоприятни условия за HSY, предоставяйки му по този начин държавна помощ.

4.10.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(232) Elefsis твърдят, че OSE и ISAP не са направили опит да получат пълното плащане на неустойките и лихвите за неизпълнение, които са възникнали вследствие на забавянията, нито са прибегнали до гаранциите, предоставени от страна на HSY за доброто изпълнение на неговите договорни задължения.

4.10.4. *Мнение на Гърция*

(233) Гръцките власти твърдят, че HSY са платили всички неустойки и съответни суми за лихви в съответствие с договорните си задължения и предоговарянето е извършено в съответствие с установената търговска практика. OSE и ISAP никога не са отменяли неустойките и лихвите за неизпълнение.

(234) Що се отнася до договорите между OSE и HSY, в края на 1997 г. са сключени следните шест програмни споразумения (наричани по-долу „ПС“): ПС 33 SD 33, ПС 33 SD 33a, ПС 35 SD 35, ПС 37 SD 37a, ПС 39 SD 39 и ПС 41 SD 41a. Програмните споразумения са приведени в действие през август и септември 1999 г. при извършване на авансовите плащания от страна на OSE, приети с договорите от 1997 г. От OSE са изисквали навременно изпълнение на споразуменията от 2000 г. нататък след първите закъснения при доставката на продукцията през същата година. Консорциумът, част от който е било HSY, е предложил изменения на шестте договора със следните условия:

— плащане от консорциума на установените неустойки и лихви за неизпълнение в брой или в натура, по предпочитание на OSE;

— развитие на формулата за нарастване на цената въз основа на договорените срокове за доставка в действащите договори, а не на базата на новите срокове за доставка, предложени от консорциума, така че датите на доставка да станат приемливи;

— доставка на OSE, за ползване без заплащане, на равностоен железопътен подвижен състав с цел, от една страна, предложените нови срокове за доставка да бъдат приемливи, и, от друга страна, да се спре бъдещото нарастване на сумите на неустойките и лихвите за неизпълнение. За ПС 39 (електрически локомотиви) е направено изключение от условието за равностоен железопътен подвижен състав, тъй като OSE не са завършили линията Патра—Атина—Солун, а за ПС 35 е направено изключение, тъй като консорциумът е пожелал нарастването на сумите на неустойките и лихвите за неизпълнение да продължи в съответствие с договора;

— ако равностойният железопътен подвижен състав не бъде доставен или ако доставката (на предвидената в договора продукция) бъде просрочена, уговорените неустойки и лихви за неизпълнение ще продължат да нарастват, с възстановяване от точката, при която са били преустановени на 31 декември 2002 г.

(235) На 7 януари 2003 г. Съветът на OSE одобри предложените изменения. Три ПС (33а, 35 и 39) са били изменени през първите четири месеца на 2003 г., а съответните договори за изменение са подписани на 28 февруари 2003 г., 17 април 2003 г. и 28 февруари 2003 г. ([123])

(236) Поставени пред дилемата да изберат между денонсиране или изменение на ПС и с оглед на нуждите им за Олимпийските игри през 2004 г., OSE решиха, че бизнес интересът им ще бъде защитен най-добре чрез приемането на предложението на консорциума за изменение на споразуменията, а не чрез денонсирането им. Денонсирането би лишило OSE от възможността да получат допълнителен нов подвижен състав предвид факта, че биха били необходими най-малко три или четири години за довеждането до край на нови процедури за възлагане на обществена поръчка за железопътен подвижен състав. Изменените договори са били законни и съответстващи на първоначалните договори.

(237) Горепосочената информация според Гърция показва, че консорциумът, и следователно HSY, не е получил по-благоприятно третиране от това, което е предлагано на други доставчици на OSE, и че сумите за неустойки и лихви са изисквани и събирани при всеки случай ([124]). В договора не е било предвидено условие за лихва за неизпълнение върху сумите на неустойката, но OSE са изискали лихвата и съответно са я фактурирали на консорциума.

(238) Това се отнася и за сумите за ISAP, които са действителни плащания, извършени от HSY, а не условни. Подчертава се още, че не е имало предоговаряне или изменение при програмно споразумение 1/97 ([125]). Това споразумение е предвиждало проектиране, изграждане, доставка и въвеждане в експлоатация на четиридесет многокомпонентни единици, всяка от които съдържаща три превозни средства. Доставката на единиците е закъсняла и поради това са били наложени и удържани ([126]) неустойките и лихвите, предвидени в програмното споразумение.

4.10.5. *Оценка*

4.10.5.1. Член 296 от Договора

(239) Настоящата мярка не попада в приложното поле на член 296 от Договора, тъй като тя засяга изключително дейности по граждански поръчки.

4.10.5.2. Наличие на помощ

(240) Комисията отбелязва, че гръцките власти са предоставили подробна информация за въпросните договори, както се изисква в решението за разширяване. Въз основа на тази информация бяха разсеяни съмненията, изразени от Комисията. HSY действително е платило сумите за неустойки и съответните лихви в съответствие с договорните си задължения и при предоговарянето на договорите Комисията не откри доказателства, че предоговарянията не са извършени в съответствие с установената търговска практика. Както признаха самите Elefsis, закъсненията в изпълнението на договорите са стрували на HSY десетки милиони евро, именно защото OSE и ISAP са изискали плащането на неустойките и лихвите за неизпълнение или като алтернатива — доставката на равностоен железопътен състав. Що се отнася до твърдението на Elefsis, че ако OSE и ISAP бяха частни предприятия, те биха отхвърлили всички изменения, предложени от консорциума, впоследствие те са изискали цялото плащане на неустойките и лихвата за неизпълнение и са поискали бързо плащане в брой, вместо да разсрочат плащането за по-дълъг период и може да се каже, че това изглежда слабо вероятно. Действително, ако OSE и ISAP бяха възприели подобен твърд подход преди приключването на продажбата на HSY, вероятно това би възпряло новия собственик от покупката на корабостроителницата. Без тази покупка корабостроителницата, както ще бъде обяснено в анализа на мярка E18в, най-вероятно би банкрутирала. Дори след закупуването от HDW/Ferrostaal финансовото състояние на корабостроителницата не се е подобрило. Следователно, ако OSE и ISAP бяха възприели толкова твърд подход, е съществувал действителен риск HSY да банкрутира. Това означава, че изпълнението на съществуващите договори е щяло да спре. От това следва, че на OSE и ISAP би се наложило да организират нова покана за набиране на тръжни оферти, договорът да се възложи на нов доставчик и доставката да се забави с няколко години. При тези обстоятелства Комисията счита, че има вероятност купувач в условията на пазарна икономика да приеме частично предоговаряне, осигуряващо възможност за изпълнение на съществуващия договор в рамките на разумен срок, така че купувачът в крайна сметка да получи поръчания железопътен подвижен състав с малко закъснение. В тази връзка Комисията отбелязва, че вероятността договорите да се изпълнят в разумен срок се е увеличила с приватизацията на HSY, тъй като новият собственик е имал опит в управлението на сложни проекти и е бил частно предприятие, мотивирано да реализира печалба и следователно желаещо да намали закъснението с цел ограничаване на отрицателните финансови последствия.

(241) В заключение Комисията счита, че няма убедително доказателство, че поведението на OSE и ISAP не би било приемливо за частно дружество при подобни обстоятелства. Поради това Комисията заключава, че начинът, по който са били изпълнени договорите с OSE и ISAP и ограничените изменения на договорите, приети от OSE през 2002-2003 г., не съдържат елементи на помощ.

4.11. **Заем от ETVA за финансиране на договора със Strintzis (мярка E13a)**

4.11.1. *Описание на мярката*

(242) На 29 октомври 1999 г. ETVA е предоставила заем от 16,9 милиарда GRD (49,7 млн. EUR) на HSY за финансиране на строителството на двата ферибота, поръчани от дружеството Strintzis. Лихвеният процент е бил LIBOR ([127]) плюс 100 базисни точки. През юни 2001 г. е учредена преференциална ипотека върху двата строящи се кораба. Заемът е изплатен изцяло на банката заемодател на 8 октомври 2004 г.

4.11.2. *Основания за откриване на процедурата*

(243) В решението за разширяване бяха изразени съмнения дали прехвърлянето на ипотека върху корабите и на застрахователни премии е представлявало достатъчно обезпечение. Освен това изглежда, че заемът е бил платен веднага на HSY, а той е трябвало да бъде платен едновременно с разходите за строителство. Нещо повече, лихвеният процент вероятно е бил недостатъчен предвид затрудненията на корабостроителницата. И накрая, съчетаването на настоящия заем и следващата мярка (мярка E13б) показва, че значителна част от финансирането на двата кораба, поръчани от Strintzis, е било подпомогнато от ETVA.

4.11.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(244) Elefsis твърдят, че никоя банка не би предоставила този заем. Първо, ETVA не е имала обезпечение при сключването на договора за заем, тъй като ипотеката върху корабите е била учредена много по-късно. Освен това Elefsis приемат, че пазарната стойност на корпуси в процес на изграждане е ниска.

4.11.4. *Мнение на Гърция*

(245) Гърция и HSY подчертават, че условията на заема са били нормални за този период. В доклада на Deloitte се потвърждава, че както конкретната банка (ETVA), така и като цяло гръцките банки са предоставяли заеми на предприятия с подобен лихвен процент. HSY представя данни за обезпеченията, които са били предоставени на ETVA в момента на сключване на договора за заем (прехвърляне на правото върху цената на двата плавателни съда, на застрахователните обезщетения и на всички искове срещу трети страни, възникващи от чартирането или общо от експлоатирането на корабите) и на покъсна дата (ипотеката върху тези кораби) и заключава, че те са били достатъчни. Гърция също предоставя графика, според който заемът е бил платен от ETVA на HSY и който показва, че той е бил плащан успоредно с нарастването на разходите за изграждане.

4.11.5. *Оценка*

4.11.5.1. Член 296 от Договора

(246) Настоящата мярка не попада в приложното поле на член 296 от Договора, тъй като тя подпомага пряко гражданска дейност.

4.11.5.2. Наличие на помощ

(247) Комисията стигна до следните заключения. Този заем е бил сключен след юни 1999 г. в момент, когато никоя банка не би продължила да предоставя заеми на HSY. Гърция твърди, че обезпечението, свързано със заема, е намалило риска до такава степен, че предоставянето на заема би било приемливо за частен инвеститор. Това твърдение не може да бъде прието. Прехвърлянето на правото върху цената на корабите представлява стабилно обезпечение, само ако корабостроителницата завърши успешно построяването на кораба, което не е сигурно. Ако корабостроителницата банкрутира по време на строителството на кораба, това обезпечение няма стойност, тъй като продажната цена не може да бъде изискана от Strintzis, тъй като те не са получили поръчаните плавателни съдове ([128]). Това означава, че обезпечението няма да има стойност точно в ситуация, в която то би било необходимо. Що се отнася до учредяването на ипотека върху всеки от корабите в процес на изграждане, тя е била предоставена на ETVA едва през 2001 г., доста след като заемът е бил платен на HSY. Освен това Комисията отбелязва, че стойността на корабите в процес на изграждане е относително ниска и е трудно те да бъдат продадени. Това се доказва с настоящия случай. HSY действително не е успяло да завърши строителството на двата кораба и в резултат на това договорът със Strintzis е бил отменен през юли 2002 г. На HSY са били необходими цели две години, за да продадат корпусите в процес на изграждане и предприятието е получило едва 14 млн. EUR, които се равняват само на една трета от сумата, получена със заем от ETVA за финансиране на строителството.

(248) Що се отнася до твърдението на Гърция, HSY и Deloitte, че лихвеният процент за заема, предоставен на HSY, е бил подобен на лихвения процент за много други заеми, предоставени в същия период от ETVA и от гръцки банки, то не доказва, че заемът, предоставен на HSY, не е помощ.

Действително, Гърция, HSY и Deloitte нито са анализирали, нито са доказали, че финансовото положение на другите заемополучатели, използвани като база за сравнение, е било подобно на положението на HSY, т.е. че финансовото им положение е било лошо колкото това на HSY. Следователно те не са доказали, че частни банки са били готови да отпуснат заем на предприятия в затруднение на лихвен процент, подобен на този за разглеждания заем. Сравняването на лихвения процент за заеми, предоставени на различни предприятия, без да се установи, че рискът, поеман от банките заемодатели е сходен, е безсмислена дейност. Поради това Комисията заключава, че при подобни обстоятелства никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би предоставил този заем на HSY, който следователно представлява помощ. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.11.5.3. Съвместимост с общия пазар

(249) Комисията отбелязва, че помощта представлява оперативна помощ, тъй като тя намалява разходите, които HSY нормално би направило в рамките на търговски договори. Както беше заключено по-горе, заемът на практика е предоставил възможност на HSY да сключи този търговски договор, който предприятието не би могло да финансира чрез привличане на средства на пазара. Комисията отбелязва, че въз основа на член 3 от Регламент (ЕО) № 1540/98 оперативна помощ, свързана с договор, се разрешава за договори за корабостроене, сключени до 31 декември 2000 г. HSY обаче не е имало право да получи помощ за договора със Strintzis, тъй като HSY изобщо не е завършило корабите, те не са били доставени и договорът със Strintzis е бил анулиран ([129]). Освен това корпусите са били продадени на нов купувач едва през 2004 г., т.е. няколко години след 31 декември 2000 г.

(250) Тъй като помощта е неправомерна и несъвместима, тя следва да бъде възстановена. След като заемът е бил върнат, част от предимството, получено от HSY, вече е възстановено. Все пак, благодарение на заема от ETVA, HSY е разполагало със сумата на заема в продължение на няколко години – сума, с която HSY иначе не би могло да разполага през този период. Това предимство също трябва да бъде възстановено. Поради това Комисията счита, че помощта следва да бъде възстановена в размер, равняващ се на разликата между лихвения процент, платен на ETVA, и референтната ставка за Гърция ([130]) плюс 600 базисни точки за периода от плащането на заема на HSY до датата, на която заемът е бил обезпечен с ипотека върху корпусите. За периода след този момент до връщането на заема помощта, която следва да се възстанови, е разликата между лихвения процент, платен на ETVA, и референтната ставка за Гърция плюс 400 базисни точки. Намаляването на рисковата премия с една трета отразява факта, че ипотеката върху корпусите би намалила частично загубата на заемодателя в случай на неизпълнение от страна на HSY и следователно би намалила риска от заема за ETVA. По-конкретно, както току-що беше посочено, HSY е успяло да продаде корпусите на цена, приблизително равна на една трета от сумата на отпуснатия от ETVA заем.

4.12. **Гаранция от ETVA във връзка с договора със Strintzis (мярка Е13б)**

4.12.1. *Описание на мярката*

(251) През 1999 г. HSY е използвало две гаранции от ETVA, за да обезпечи авансови плащания на Strintzis на стойност 6,6 млн. EUR. Гаранциите са били отменени през юли 2002 г., когато договорът за корабостроене със Strintzis е анулиран.

4.12.2. *Основания за откриване на процедурата*

(252) В решението за разширяване се определя, че двете гаранции, чиито условия не са били известни в момента на приемане на решението, би могло да представляват помощ.

4.12.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(253) Elefsis подчертават факта, че през този период държавата/ETVA е възприела ролята на гарант, кредитор, акционер и най-голям клиент на HSY. С тези действия държавата се е поставила в условия на сериозен финансов риск. Чрез възприемането на тази многостранна роля в действителност държавата е предоставяла финансиране без обезпечение, тъй като в случай на неизпълнение на задълженията и/или неплатежоспособност на дружеството, държавата не е имала възможност за обезщетение и би понесла категорична загуба, тъй като стойността на активите на корабостроителницата би могла да се счете за недостатъчна, за да покрие всички задължения.

4.12.4. *Мнение на Гърция*

(254) Гърция посочва, че първата гаранция е предоставена на 4 март 1999 г., а втората — на 17 юни 1999 г. Според първия доклад на Deloitte, предоставен от HSY, тези гаранции са били на стойност съответно 3,26 млн. EUR и 3,38 млн. EUR. Гърция припомня, че ETVA не е плащала суми по гаранцията след анулирането на договора със Strintzis през 2002 г. Това доказва, че предприятието HSY не е било заемополучател с висок риск от неизпълнение на задълженията. Освен това Гърция и HSY посочват, че ETVA е получила като обезпечение за тази гаранция от 6,6 млн. EUR прехвърлянето на правото върху постъпления на HSY, свързани със споразумение 39 с OSE, според което договорната цена за HSY е била на стойност 8,5 млн. EUR. Консултантът потвърждава, че HSY би могло да получи двете гаранции от частна банка.

4.12.5. *Оценка*

4.12.5.1. Член 296 от Договора

(255) Настоящата мярка не попада в приложното поле на член 296 от Договора, тъй като тя подпомага пряко гражданска дейност.

4.12.5.2. Наличие на помощ

(256) Комисията отбелязва, че и двете гаранции са предоставени преди 30 юни 1999 г. Както беше обяснено по-рано, Комисията счита, че през този период HSY все още е имало достъп до финансовия пазар, но на цена, която отразява изключително нестабилното икономическо състояние на HSY.

(257) Гърция и HSY твърдят, че прехвърлянето на правото върху постъпленията, свързани със споразумение 39 с OSE, е било достатъчно обезпечение, което би направило предоставянето на гаранцията приемливо за частен инвеститор. Комисията отбелязва, че ако HSY беше банкрутирало, това обезпечение не би дало възможност на банката да възстанови средствата. И наистина, ако HSY беше банкрутирало, строителството на железопътен подвижен състав би спряло, не би имало доставка за OSE и от OSE не би могло да се изиска плащане във връзка с посоченото споразумение ([131]). Поради това Комисията не разбира по какъв начин това обезпечение би намалило значително риска, свързан със заем за HSY.

(258) HSY не можа да посочи нито на Комисията, нито на собствения си консултант (вж. първия доклад на Deloitte, стр. 4-9) дали HSY е било договорно задължено да заплати на ETVA гаранционна премия и какъв е бил размерът на тази премия. Както беше обяснено в оценката на мярка E12б, HSY би трябвало да плати годишна премия от най-малко 480 базисни точки за такава гаранция. Като се знае размерът на другите гаранционни премии, платени от HSY на ETVA, е малко вероятно гаранционната премия, платена действително от HSY, да е възлизала на 480 базисни точки. Поради това Комисията заключава, че гаранцията, предоставена от ETVA, представлява държавна помощ, която възлиза на разликата между действително платената годишна гаранционна премия на ETVA и гаранционна премия от 480 базисни точки. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.12.5.3. Съвместимост с общия пазар

(259) Както беше посочено в оценката на мярка E13а, Комисията счита, че помощ от този вид представлява оперативна помощ, която не може да бъде счетена за съвместима на базата на Регламент (ЕО) № 1540/98. Следователно тя е неправомерна и несъвместима и следва да бъде възстановена.

4.13. **Държавна гаранция за обезпечаване на заем от 10 милиарда GRD (29,3 млн. EUR) (мярка E14)**

4.13.1. *Описание на мярката*

(260) След земетресението от септември 1999 г., на 13 януари 2000 г. ETVA е предоставила на HSY заем от 10 милиарда GRD (29,3 млн. EUR), който е бил обезпечен с държавна гаранция, предоставена с решение на министъра на финансите от 8 декември 1999 г. ETVA е приложила лихвен процент EURIBOR плюс 125 базисни точки ([132]), а държавата е приложила гаранционна премия от 100 базисни точки.

4.13.2. *Основания за откриване на процедурата*

(261) Предвид финансовото състояние на HSY по това време е съмнително, че условията на гаранцията биха били приемливи за инвеститор в условията на пазарна икономика. Що се отнася до съвместимостта въз основа на член 87, параграф 2, буква б), Гърция не е доказала, че размерът на мярката е бил съразмерен на щетите, понесени от HSY.

4.13.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(262) Elefsis смятат, че никоя банка не би заела средства на HSY по това време предвид финансово състояние на предприятието. Гаранцията би следвало да се счита за съвместима помощ, само ако тя е ограничена до суми, които са строго необходими за възстановяване на щети, причинени от конкретно природно бедствие.

4.13.4. *Мнение на Гърция*

(263) Гърция и HSY не са съгласни, че мярката е избирателна, тъй като гаранцията е била предоставена съгласно разпоредбите на Закон 2322/1995, който определя сроковете и условията за предоставяне на гаранция от страна на гръцката държава за всяко кандидатстващо дружество. Освен това те твърдят, че гаранционната премия от 1 % би била приемлива за частен инвеститор. Също така HSY би могло да получи заем на пазара без държавна гаранция чрез използване на други форми на обезпечение, като например прехвърляне на правото върху вземания от мащабни договори и ипотеката върху активи на предприятието. Дори ако мярката представлява помощ, тя е частично съвместима на базата на член 87, параграф 2, буква б), доколкото въпросният капитал е бил предоставен като компенсация за щетите, понесени от HSY от земетресението и частично попада в приложното поле на член 296 от Договора, доколкото той е свързан пряко с дейностите на HSY по военни поръчки.

4.13.5. *Оценка*

4.13.5.1. Член 296 от Договора

(264) Що се отнася до приложимостта на член 296, текстът на решението, с което ETVA е решила да предостави гарантирания заем, показва, че ETVA е била заинтересована *inter alia* от продължаването на дейностите на HSY по военни поръчки. Обаче няма договорно условие, което да задължава HSY да използва гарантирания заем за финансиране на дейности по военни поръчки. С други думи, ETVA е искала да запази съществуването на HSY, за да гарантира продължаването на дейностите по военни поръчки, но тя не е определила гарантирания заем за финансиране на конкретна дейност. HSY е имало свободата да използва средствата както пожелае. Както вече беше обяснено, за подобни мерки, които са предоставени на корабостроителницата като цяло, Комисията счита, че 25 % от гарантирания заем са използвани за дейности по граждански поръчки, а 75 % за дейности по военни поръчки. Следователно само 25 % от държавната гаранция (т.е. първоначална сума от 2,5 милиарда GRD (7,34 млн. EUR) следва да бъдат оценени съгласно правилата за държавната помощ и да бъдат възстановени, ако представляват несъвместима помощ. 75 % от държавната гаранция попадат в приложното поле на член 296 от Договора и не са подчинени на правилата за държавната помощ.

4.13.5.2. Наличие на помощ

(265) По отношение на избирателността на мярката Комисията вече доказа в оценката на мярка E12б, че Закон 2322/1995 не е обща мярка.

(266) Що се отнася до наличието на предимство, Комисията припомня, че гарантираният заем е бил предоставен през януари 2000 г., в момент, когато никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би предоставил заем или гаранция на HSY, както вече беше констатирано. Без държавна гаранция никоя банка не би предоставила заем на HSY. Следователно държавната гаранция е предоставила безспорно предимство на HSY.

(267) В заключение, частта от държавната гаранция, която не попада в приложното поле на член 296 от Договора, представлява помощ. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.13.5.3. Съвместимост с общия пазар

(268) По отношение на съвместимостта на настоящата помощ на базата на член 87, параграф 2, буква б) от Договора, никоя от страните не оспорва факта, че земетресението от септември 1999 г. е било „природно бедствие“. Въпреки че договорът за заем е подписан чак на 13 януари 2000 г., HSY е поискало това финансиране от ETVA още през първите няколко седмици след земетресението. Според гръцките власти, щетите за корабостроителницата са възлизали първо на разходите за ремонт на материалните инсталации и второ, на разходите, възникнали от закъснението в изпълнението на договорите. Гърция обаче не е представила приблизителна оценка на втория вид щети. Ако Гърция е искала да компенсира HSY за втория вид разходи, тя би следвало поне да направи опит да ги остойности и това изчисление би следвало да бъде направено на базата на метод, подлежащ на проверка. Тъй като това не е направено и след като помощ може да бъде определена за съвместима на базата на член 87, параграф 2, буква б), само ако тя е строго ограничена до компенсиране на понесените щети, Комисията счита, че тези хипотетични разходи не представляват достоверно основание за съвместимостта на помощта ([133]). Що се отнася до първия вид разходи (възстановяването на материалните щети), Комисията отбелязва, че не е бил създаден механизъм, с който да се гарантира, че размерът на държавната гаранция ще бъде намален, след като се установи точно размерът на понесените щети и обезщетенията се изплатят на HSY от застрахователните дружества. В писмото си от 20 октомври 2004 г. ([134]) Гърция оцени, че материалните щети възлизат на около 3 милиарда GRD (8,8 млн. EUR). Поради това Комисията счита, че сумата, която надвишава тези стойности, а именно 20,5 млн. EUR, не е била свързана с причинените от земетресението щети. От друга страна, може да се приеме, че тези 8,8 млн. EUR са съразмерни на понесените щети, но само до първото тримесечие на 2002 г., когато застрахователните дружества са изплатили 3,52 млн. EUR ([135]). От тази дата държавната гаранция е трябвало да бъде намалена с равностойна сума. Следователно от тази дата само остатъкът (8,8 млн. EUR – 3,5 млн. EUR = 5,3 млн. EUR) може да бъде считан за съразмерен на нетните понесени щети (т.е. понесени щети минус компенсацията, платена на HSY от застрахователните дружества).

(269) Както вече беше посочено, 75 % от гарантирания заем са предвидени за финансиране на дейности по военни поръчки, само 25 % от гаранцията попадат под контрола на държавните помощи и е установено, че представляват държавна помощ. Все пак е логично да се предположи, че само 25 % от щетите, понесени от HSY, са били свързани с неговите дейности по граждански поръчки, тъй като земетресението е повредило съоръженията на HSY, без да разграничава военни съоръжения, граждански съоръжения и съоръжения, използвани за двата вида дейности. С други думи, няма основания да се смята, че 100 % от щетите, понесени от HSY, следва да бъдат финансирани с 25 % от държавната гаранция, която представлява държавна помощ. Следователно, само 25 % от щетите могат да бъдат взети под внимание, когато се

оценява дали държавната помощ е съразмерна на понесените щети. В заключение, извън държавната помощ, сума, равностойна на 25 % от частта от държавната гаранция, счетена за съразмерна на понесените щети (както са определени в предходното съображение), представлява съвместима помощ на базата на член 87, параграф 2, буква б). С други думи, от частта от държавната гаранция, представляваща помощ, 750 млн. GRD (2,20 млн. EUR) — т.е. 25 % от 3 милиарда GRD (8,8 млн. EUR) — са съвместими до изплащането на компенсацията от страна на застрахователите през първото тримесечие на 2002 г. След тази дата са съвместими само 1,32 млн. EUR — т.е. 25 % от 3 милиарда GRD (8,8 млн. EUR) минус 3,52 млн. EUR. Останалата част от помощта е несъвместима с общия пазар.

(270) Ако държавната гаранция все още не е изплатена, частта от тази гаранция, която представлява несъвместима помощ (т.е. 25 % от все още неизплатената гаранция минус 1,32 млн. EUR, които са съвместими), следва да бъде незабавно отменена. Отмяната на несъвместимата гаранция не е достатъчна да възстанови първоначалното положение. Действително, благодарение на несъвместимата държавна гаранция в продължение на няколко години HSY е разполагало със заем, който предприятието иначе не би могло да получи. За да се възстанови тази допълнителна несъвместима помощ, Комисията счита, че от предоставянето на гарантирания заем до края на действието на несъвместимата държавна гаранция следва да се възстанови помощ, равняваща се на разликата между общите разходи за гарантирания заем (лихвен процент плюс гаранционната премия, платена от HSY) и референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки. Тази сума следва да бъде изчислена по отношение на частта от държавната гаранция, която представлява несъвместима помощ.

4.14. **Заеми, предоставени от ETVA през 1997 и 1998 г. (мярка Е16)**

4.14.1. *Описание на мярката*

(271) Настоящата мярка включва три заема, предоставени от ETVA на HSY през 1997 и 1998 г.

(272) Първо, на 25 юли 1997 г. ETVA е отпуснала кредитна линия от 1,99 милиарда GRD (5,9 млн. EUR) с определен срок на действие до 31 октомври 1997 г. Тя е имала лихвен процент ATHIBOR плюс 200 базисни точки и е била предоставена, за да покрие нуждите на HSY от работен капитал. Тя е била обезпечена със сметки за вземания от Гръцкия военноморски флот.

(273) Второ, на 15 октомври 1997 г. ETVA е отпуснала кредитна линия от 10 млн. USD, също за покриване на нуждите на HSY от работен капитал ([136]). Заемът е бил с лихвен процент LIBOR плюс 130 базисни точки и е бил обезпечен със сметки за вземания по договора с Гръцкия военноморски флот. На 19 май 1999 г. ETVA е получила допълнително обезпечение за заема чрез прехвърляне на всички вземания във връзка с програмно споразумение 1/97, което HSY е сключило с ISAP за строителство и доставка на 125 железопътни вагона. Заемът е бил изплатен през януари 2000 г.

(274) Трето, на 27 януари 1998 г. ETVA отпусна кредитна линия от 5 млн. USD, също с лихвен процент LIBOR плюс 130 базисни точки. Тя също е била предназначена да покрие нуждите на HSY от работен капитал. За тази трета кредитна линия не е предоставено обезпечение.

4.14.2. *Основания за откриване на процедурата*

(275) В решението за разширяване се посочва, че тези заеми вероятно представляват помощ, чиято съвместимост е под съмнение. Освен това, фактът, че първите два заема са били обезпечени с вземания от Гръцкия военноморски флот, не означава автоматично, че тези заеми попадат в приложното поле на член 296 от Договора.

4.14.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(276) Elefsis заявяват, че предвид финансовото състояние на корабостроителницата в този момент, никоя частна банка не би предоставила тези заеми на HSY.

4.14.4. *Мнение на Гърция*

(277) Гърция и HSY твърдят, че ETVA е получила достатъчно обезпечение с прехвърлянето на правото върху сметки за вземания от Гръцкия военноморски флот. Гърция посочва, че трите заема са били изплатени изцяло на банката заемодател и твърди, че така всяка неправомерна държавна помощ, *quod non*, е възстановена чрез изплащането. И накрая, гръцките власти твърдят, че с оглед на вида на обезпеченията, предоставени на банката заемодател и на факта, че HSY е работело основно в сектора на отбраната, Комисията нямо право да анализира тези мерки на базата на член 88 от Договора, а трябва да използва процедурата, посочена в член 298 от Договора.

4.14.5. *Оценка*

4.14.5.1. Член 296 от Договора

(278) По отношение на прилагането на членове 296 и 298 от Договора, Комисията отбелязва, че двата заема, предоставени през 1997 г., са били обезпечени с вземания

по договор за военни поръчки. Само този факт обаче не доказва, че кредитите са били предоставени за финансиране на изпълнението на тези договори за военни поръчки. Гърция не е представила доказателства, че е съществувало договорно задължение, ограничаващо използването на тези средства за финансиране на изпълнението на договори за военни поръчки. Напротив, Гърция посочва, че тези два заема са били предоставени, за да удовлетворят нуждите на HSY от работен капитал. В първия доклад на Deloitte се потвърждава, че те са били предоставени за целите на работния капитал и не се посочва, че са били определени за финансирането на конкретна дейност. Това се потвърждава от факта, че във връзка с кредита от 10 млн. USD е било предоставено допълнително обезпечение, свързано с договор за граждански поръчки (т.е. договорът с ISAP). Ето защо Комисията счита, че тези три заема са финансирали корабостроителницата като цяло, а не само военните дейности. Поради това, както се посочва в раздел 3.3, Комисията счита, че 25 % от заемите са финансирали дейностите на HSY по граждански поръчки и те не попадат в приложното поле на член 296 от Договора, следователно могат да бъдат оценени съгласно правилата за държавната помощ.

4.14.5.2. Наличие на помощ

(279) По отношение на предоставените обезпечения — прехвърлянето на правото върху сметките за вземания от договора с Гръцкия военноморски флот и с ISAP — Комисията счита, че те не са предложили надеждна защита срещу загуби в случай на банкрут на HSY. Действително, ако HSY беше прекратило дейността си, изпълнението на действащите договори с военноморския флот и с ISAP щеше да спре. Тъй като на флота и на ISAP нямаше да бъде доставена продукция, те нямаше да бъдат задължени да платят продажната цена ([137]). Що се отнася до наличието на вземания за продукция, която вече е доставена на военноморския флот и на ISAP, Гърция не е доказала, първо, че такива вземания са съществували, второ, че са могли да бъдат събрани и трето, че са представлявали — непрекъснато в течение на срока на заема — достатъчно голяма сума, която да намали риска от загуби в случай на банкрут на HSY.

(280) Както беше заключено в раздел 3.1, през 1997 и 1998 г. частни банки биха приложили лихвен процент, равняващ се на референтната ставка плюс 400 базисни точки, а именно ATHIBOR плюс 700 базисни точки. Референтна ставка в долари не съществува. Но тъй като референтната ставка в силни валути е установена чрез добавяне на премия от 75 базисни точки ([138]) към междубанковия лихвен процент и тъй като двата заема в долари са имали променлив лихвен процент, индексиран на базата на LIBOR, Комисията счита за уместно по отношение на посочения подход стойността на помощта да се изчисли на базата US LIBOR плюс 475 базисни точки (т.е. US LIBOR плюс 75 базисни точки за формиране на референтната ставка, плюс рискова премия от 400 базисни точки, която да отрази особения риск от предоставянето на заем на HSY). На базата на горепосоченото става ясно, че премията, приложена за тези три заема, е под стойността, която би била приложена от инвеститор в условията на пазарна икономика.

(281) Комисията заключава, че частта от тези три заема, която не попада в приложното поле на член 296, а именно 25 % от тези заеми, представлява държавна помощ. Стойността на помощта е разликата между лихвения процент, приложен от ETVA, и лихвения процент, който би бил приложен от инвеститор в условията на пазарна икономика, както е посочено по-горе. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.14.5.3. Съвместимост с общия пазар

(282) Тези три заема са били предоставени, за да удовлетворят нуждите на HSY от работен капитал. Следователно те представляват оперативна помощ, т.е. помощ, предоставена за финансиране на дейността на корабостроителницата като цяло, а не на конкретен проект. Те са били предоставени през период, в който помощта за корабостроителния сектор все още се е регулирала от Директива 90/684/ЕИО. В членове 4 и 5 от тази директива се посочва, че оперативна помощ може да се предоставя за дейности за корабостроене и преустройство на кораби, които са определени в член 1 от посочената директива. Но през годините, в които са предоставени заемите, а именно 1997 и 1998 г., HSY не е имало такива дейности. С Директива 90/684/ЕИО се забранява помощ за кораборемонтна дейност, която е бил основната гражданска дейност на HSY през 1997 и 1998 г. Поради това помощта не може да се счита за съвместима с общия пазар и тъй като е била предоставена неправомерно, тя следва да бъде възстановена.

(283) Както подчертава Гърция, заемите са били върнати. Поради това помощта, както беше определена по-горе, следва да бъде възстановена за периода от плащането на заемите на HSY до тяхното връщане.

4.15. **Кръстосано субсидиране на дейности по военни и по граждански поръчки до 2001 г. (мярка Е17)**

4.15.1. *Описание на мярката*

(284) В решението за разширяване се посочва, че изглежда е имало кръстосано субсидиране на дейности по военни и по граждански поръчки. По-специално, в него се описват два случая, при които в рамките на договорите за военни поръчки HSY е получило големи авансови плащания, надвишаващи краткосрочните му нужди, произтичащи от изпълнението на съответните договори, като по този начин HSY е можело да използва тези средства за финансиране на други дейности. Първо, в доклада на ръководството на HSY за 2001 г. се посочва, че „суми на стойност до 81,3 млн. EUR са получени като авансови плащания за дейности по военни поръчки, но те са използвани предимно за други дейности и оперативни разходи на дружеството.“ Второ, в представената информация в рамките на съдебен иск пред гръцки съд консорциумът HDW/Ferrostaal посочва, че поне част от средствата (приблизително оценени от Elefsis на стойност над 40 млн. EUR), предоставени на HSY за строителството на военни кораби (договор, подписан на 21 декември 1999 г.), са били използвани за други цели.

4.15.2. *Основания за откриване на процедурата*

(285) В решението за разширяване се твърди, че когато в документи се посочва изрично използването на средства, получени за договори за военни поръчки, за „други дейности“, Комисията е в правото си да изпитва съмнения дали тези средства попадат в приложното поле на член 296 и дали не представляват помощ по смисъла на член 87, параграф 1. В решението за разширяване също се препоръчва въвеждането на отделни сметки за дейности по граждански и по военни поръчки, за да се избегне финансирането на дейности по граждански поръчки чрез държавна помощ, предоставена за дейности по военни поръчки.

4.15.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(286) Elefsis твърдят, че е трудно да се разкрие кръстосано субсидиране, тъй като няма счетоводно разделяне на дейностите на HSY по граждански и по военни поръчки. Въпреки това, когато се анализират дейностите, извършвани от предприятието през 2001 г., се оказва, че дейностите по военни поръчки са били ограничени. Поради това е ясно, че „другите дейности“, които според доклада на ръководството са били финансирани, би следвало да са основно дейности по граждански поръчки.

(287) TKMS/GNSH, които представиха мнение само по отношение на настоящата и на следващата мярка (мярка Е18в), считат, че в член 296, параграф 1, буква а) от Договора се приема, че някои ограничения върху разкриването на информация мога да бъдат оправдани. Следователно Комисията не може да изисква от Гърция да разкрива информация, която е свързана например с точни суми, изразходвани за различни военни проекти. Второ, TKMS/GNSH твърдят, че няма правно основание да се изисква разделяне на сметките на дейностите по граждански и по военни поръчки.

4.15.4. *Мнение на Гърция*

(288) Гърция твърди, че доколкото посочените в жалбата суми са били свързани с отбранителните дейности на корабостроителницата, процедурата, открита от Комисията на базата на член 88, параграф 2 от Договора, е неправилна и *ultra vires*. Ако Комисията смята, че мерките са нарушили конкуренцията, тя трябва да спази процедурата, описана в член 298 от Договора. HSY добавя, че предприятието няма правно задължение да води отделни сметки. Не съществува правно основание за искането на Комисията.

4.15.5. *Оценка*

4.15.5.1. Член 296 от Договора

(289) За да се установи дали членове 296 и 298 от Договора са приложими, е необходимо да се установят фактите. Според документите, посочени в решението за откриване, най-малко в продължение на няколко тримесечия тези авансови плащания не са били използвани с цел изпълнение на съответните договори за военни поръчки. Нито Гърция, нито HSY отричат посочените данни в решението за откриване. Освен това сметките на HSY потвърждават, че HSY е получило авансови плащания от военноморския флот през 2000 и 2001 г., които значително надхвърлят средствата, необходими в краткосрочен план за финансиране на изпълнението на съответните договори за военни поръчки. Например счетоводният баланс към 31 декември 2000 г. ([139]) показва, че авансовите плащания, получени от HSY за договорите за военни кораби и договорите за подводници, са били на стойност съответно 49,1 млн. EUR и 33,1 млн. EUR. На същата дата сумата на материалните запаси, незавършеното производство, авансите за материални запаси и вземанията от клиенти (в счетоводството тези елементи се наричат „текущи активи“), свързани с договорите за военноморския флот, е възлизала на 14,8 млн. EUR. С други думи, авансовите плащания са надвишавали с 67,4 млн. EUR текущите активи, които е трябвало да бъдат финансирани. След като сумите, посочени в решението за откриване, не са оспорени и след като друг източник показва, че те вероятно отразяват действителността в приемлива приблизителна степен, Комисията заключава, че в течение на най-малко една година тези авансови плащания не са били използвани за целите на изпълнението на съответните договори за военни поръчки.

(290) По отношение на прилагането на членове 296 и 298 от Договора Комисията отхвърля аргумента на Гърция, че всяко авансово плащане, извършено в рамките на договор за военни поръчки, автоматично попада в приложното поле на член 296. По-специално, в настоящия случай самото ръководство на HSY признава, че някои авансови плащания са надвишили значително сумите, необходими за изпълнението на договорите в краткосрочен план и затова са били използвани временно за други цели. Дадена мярка попада в приложното поле на член 296, само ако Гърция счита, че тя е „необходима за защитата на основни интереси на нейната сигурност, които са свързани с производството или търговията с оръжие, боеприпаси и военни материали“. Комисията отбелязва, че Гърция не е обяснила защо частта от авансовите плащания, която е надвишила средствата, необходими за изпълнението на съответните военни проекти, би допринесла за „защитата на основните интереси на нейната сигурност“. Самата Комисия не разбира как това би могло да бъде така, след като корабостроителницата не се е нуждаела от тях за производството на съответните военни материали и не ги е използвала за тази цел. В такъв случай, когато фактите показват, че член 296 не се прилага, Гърция би следвало да обясни защо въпреки това счита, че тези прекомерни авансови плащания са допринесли за нейната сигурност. След като това не е направено, Комисията стига до заключението, че тези авансови плащания, в периода, в който те не са били необходими за изпълнението на разглежданите договори за военни поръчки, не попадат в приложното поле на член 296 от Договора.

(291) Тъй като авансовите плащания първоначално са били използвани за финансиране на всички дейности на корабостроителницата, Комисията счита, че 75 % от тези авансови плащания са били насочени за дейности по военни поръчки, а 25 % — за дейности по граждански поръчки. С други думи, в продължение най-малко на една година 25 % от 81,3 млн. EUR и 25 % от 40 млн. EUR са били подчинени на правилата за държавната помощ.

4.15.5.2. Наличие на помощ

(292) Тези прекомерни авансови плащания представляват безлихвени заеми, предоставени от държавата. Поради това те предоставят избирателно предимство на HSY. Би могло да се твърди, че ако държавата закупува продукти по начин, който би бил приемлив за частно предприятие, договорът за продажба — включително неговите условия като например авансовите плащания — не може да предоставя избирателно предимство за производителя. Но в рамките на договорите за военни поръчки, възложени на HSY, държавата никога не е действала по начин, който е приемлив за частно предприятие, което желае да закупи стоки. По-конкретно, частно предприятие би се стремило да плати възможно най-ниската цена, като вземе под внимание всички съществуващи потенциални доставчици. Напротив, Гърция винаги е ограничавала избора си до доставчици, работещи в Гърция (или до консорциуми, включващи член, работещ в Гърция), за да подпомага заетостта в Гърция и да поддържа капацитета на производството на военна продукция в Гърция ([140]). Поради това частно предприятие не би сключило тези договори за покупка. Освен това частно предприятие не би приело да извършва авансови плащания, които надвишават това, което е необходимо за изпълнение на неговите поръчки, а би се опитало да ограничи авансовите плащания, доколкото е възможно.

(293) При тези обстоятелства Комисията счита тези прекомерни авансови плащания за безлихвен заем. Горепосоченият документ показва, че най-малко в продължение на една година тези средства са били използвани за други дейности, различни от изпълнението на съответните договори ([141]). Ето защо Комисията ги счита за равностойни на едногодишен заем без никаква лихва. В съответствие с анализа на кредитоспособността на HSY, представен в раздел 3.1. от настоящото решение, стойността на помощта, включена в тези заеми, предоставени след 30 юни 1999 г., се равнява на референтната ставка за Гърция плюс 600 базисни точки. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

4.15.5.3. Съвместимост с общия пазар

(294) Комисията не намери основание, на чиято база настоящата помощ би могла да се счита за съвместима. Тъй като помощта подпомага общите дейности на корабостроителницата, изглежда тя е оперативна помощ, но както вече беше обяснено в оценката на предходните мерки, корабостроителницата не е имала право да получава оперативна помощ през 1999, 2000 или 2001 г.

(295) Тъй като помощта е неправомерна и несъвместима, тя следва да бъде възстановена.

(296) Що се отнася до разделянето на сметките, Комисията ще разгледа този въпрос в края на настоящото решение.

4.16. **Клауза за обезщетение в полза на HDW/Ferrostaal в случай на възстановяване на помощ от страна на HSY (мярка Е18в)**

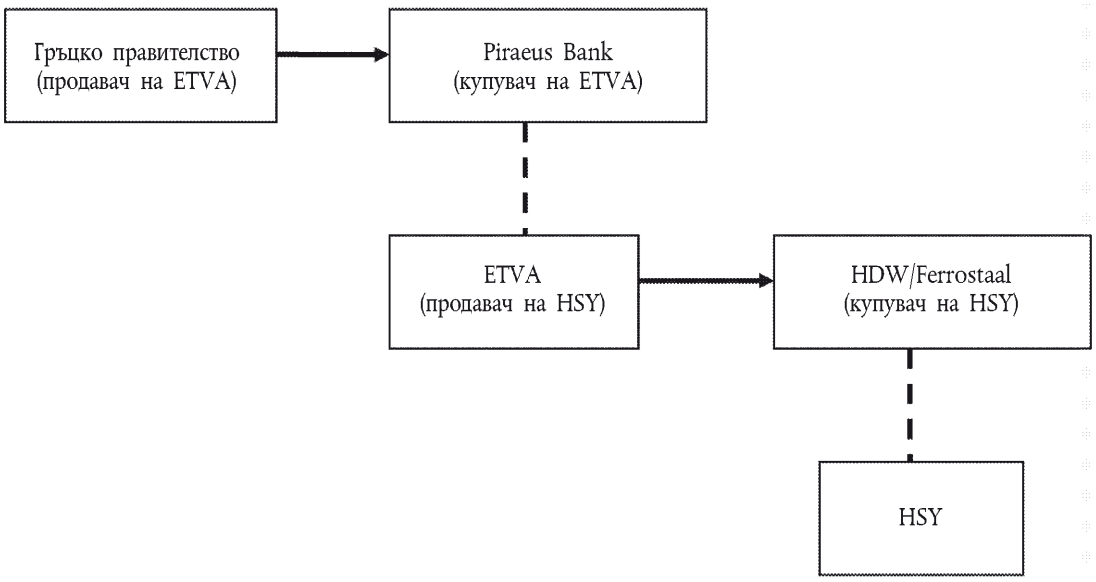
4.16.1. *Описание на мярката*

(297) В решението за разширяване се посочва, че гръцката държава е обещала да обезщети купувача на HSY (т.е. HDW/Ferrostaal) в случай на възстановяване от страна на HSY на несъвместима помощ, предоставена преди и по време на приватизацията. От правна гледна точка гаранцията е била предоставена чрез механизъм от две стъпки:

— От една страна, ETVA е предоставила гаранция на купувача на HSY (т.е. HDW/Ferrostaal). Според тази гаранция за компенсация ETVA ще обезщети HDW/Ferrostaal за всяка помощ, възстановена от HSY. В решението за разширяване се посочва, че в споразумението за продажбата на дела от HSY (наричано по-долу „СПД за HSY“), сключено между ETVA и HDW/Ferrostaal на 11 октомври 2001 г., ETVA, която в този момент все още е била под контрола на държавата, вече е обещала да предостави тази гаранция на HDW/Ferrostaal. Следователно гаранцията, предоставена от ETVA, явно може да бъде приписана на държавата.

— От друга страна, държавата е предоставила гаранция на купувача на 57,7 % от акциите на ETVA (т.е. Piraeus Bank). Съгласно тази гаранция за компенсация държавата ще плати на Piraeus Bank 100 % от всяка сума, платена от ETVA на купувача на HSY като последствие от гаранцията за компенсация, предоставена от ETVA на купувача на HSY.

(298) Следната графика илюстрира структурата на двустепенната гаранция, описана в решението за разширяване (непрекъснатите линии показват движението на обезщетението при всяка от двете стъпки на гаранцията, а пунктираната линия показва собствеността след приключване на продажбата на HSY и на 57,7 % от акциите на ETVA).

4.16.2. *Основания за откриване на процедурата*

(299) В решението за разширяване се посочва, че частен продавач не би предоставил такава гаранция, тъй като тя не е ограничена във времето или като сума. Освен това акционер в условията на пазарна икономика би предпочел да остави HSY да банкрутира и предприятието да бъде ликвидирано, вместо да го продава при тези обстоятелства. Действително, продажната цена, получена от държавата, е била само 6 млн. EUR, а плащанията за обезщетение, които държавата би следвало да очаква да извърши по гаранцията, са били много по-големи.

(300) Въпреки че от правна гледна точка бенефициент на двустепенната гаранция е HDW/Ferrostaal, в решението за разширяване се посочва, че HSY е действителният бенефициент на целия механизъм. Без подобно условие за държавна компенсация никой инвеститор не би бил готов да закупи HSY. Гръцката държава ясно призна този факт. Следователно без такава гаранция вероятно HSY щеше да остане непродадено и неспособно да се справи с финансовите си затруднения и щеше да банкрутира.

(301) В решението за разширяване се посочва още, че тази гаранция изглежда несъвместима *per se*, тъй като възпрепятства *effet utile* на всяко решение за възстановяване.

4.16.3. *Мнения на заинтересовани страни*

(302) Elefsis твърдят, в съответствие с първоначалната оценка на Комисията, че никой частен продавач не би предоставил подобна неограничена гаранция. Elefsis оспорват твърдението на Комисията, че никой инвеститор не би бил готов да купи корабостроителницата без такова условие, тъй като Elefsis, които са участвали в тръжната процедура и са искали да закупят HSY, не са включили това условие в офертата си за HSY и са били готови да купят HSY без подобна гаранция. Според Elefsis гаранцията е била предоставена изключително на HDW/Ferrostaal. Следователно HDW/Ferrostaal и HSY са бенефициентите на гаранцията.

(303) Piraeus Bank, която изрази мнение само по настоящата мярка, тъй като тя е единствената, в която банката има пряко участие, представя няколко документа, които показват, че ETVA вече е приела да предложи клаузата за обезщетение в полза на HDW/Ferrostaal в момента на сключването на СПД за HSY през октомври 2001 г., в период, когато ETVA все още е била под контрола на държавата. Piraeus Bank представи договори, документи и статии в пресата, които показват, че процедурата за приватизацията на HSY е ръководена от държавата. В договора между гръцкото правителство и Piraeus Bank от 20 март 2002 г. се предвижда, че макар Piraeus Bank да е станала мажоритарен акционер в ETVA, процесът на приватизацията на HSY ще продължи да се ръководи от държавата. И накрая, Piraeus Bank посочва, че в поканата за представяне на оферти, изпратена до потенциални участници в търга през юли 2001 г., вече е било посочено изрично, че ако на HSY се наложи възстановяване във връзка с потенциално нарушаване на регламентите на ЕС относно държавната помощ, участникът в търга с най-високата цена няма да бъде отговорен за плащането по това възстановяване.

(304) TKMS/GNSH посочват, че по време на преговорите с ETVA за покупката на HSY е станало ясно, че HSY е получило известна финансова помощ от гръцката държава. На потенциалните купувачи обаче не е бил известен нито размерът на тези мерки, нито точните обстоятелства, при които те са били предприети. В процеса на тръжната процедура купувачите са получили много малко информация за различните мерки, които са предмет на настоящата процедура. С други думи, купувачите не са могли да определят количествено възможните последствия за HSY в резултат на държавната помощ. За да избегнат излагането на рискове във връзка с минала или настояща помощ, HDW/Ferrostaal настояха да получат от Комисията потвърждение или уверение/удостоверение за липса на неправомерност по отношение на минали мерки за помощ. Ако това не е възможно, купувачът предлага приемлива форма на гаранция на продавача. След контакти с Комисията стана ясно, че тя не е готова да издаде такова уверение/удостоверение за липса на неправомерност. В решението за сливане, с което се одобрява придобиването на HSY от HDW/Ferrostaal, самата Комисия признава, че размерът на субсидиите не е бил известен. При тези обстоятелства клаузата за обезщетение е била договорена на 31 май 2002 г. като добавка към СПД за HSY, с която ETVA като продавач на HSY е гарантирала компенсирането на всички финансови загуби, които купувачът ще понесе в случай на възстановяване на помощ от HSY. TKMS/GNSH заключават, че никой инвеститор не би се съгласил да купи HSY без такава гаранция. Това твърдение беше потвърдено и във втория доклад на Deloitte, който беше представен от TKMS/GNSH през юни 2007 г.

(305) TKMS/GNSH смятат, че мярката не може да бъде приписана на държавата, тъй като е била предоставена от ETVA в момент, когато тя вече не е била под контрола на държавата. Действително, на базата на СПД за HSY, сключено през октомври 2001 г., не е имало договорно задължение ETVA да обезщети GNSH. ETVA е решила да предостави тази гаранция едва през май 2002 г. TKMS/GNSH твърдят още, че ETVA и държавата са действали като частен продавач. Вероятността да се наложи изплащане на гаранцията е била сравнително малка. Обратно, ако корабостроителницата беше ликвидирана, загубите от заемите и гаранциите, предоставени на HSY, биха представлявали много по-големи суми (изчислението, обосноваващо това твърдение, беше предоставено във втория доклад на Deloitte, представен от TKMS/GNSH). Освен това TKMS/GNSH считат, че в гаранцията, предоставена от държавата на Piraeus Bank на 20 март 2002 г., се предвижда държавата да изплати обезщетение на Piraeus Bank на стойност само 57,7 % от всяка сума, платена от ETVA на купувача на HSY (т.е. HDW/Ferrostaal). Обратно, в гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal на 31 май 2002 г., се предвижда, че ETVA ще плати на HDW/Ferrostaal обезщетение на стойност 100 % от всяка помощ, възстановена от HSY. TKMS/GNSH заключават, че гаранцията, предоставена от ETVA на 31 май 2002 г., е по-голяма от гаранцията, получена от Piraeus Bank на 20 март 2002 г. Следователно, това не може да представлява един единствен механизъм за гаранция и фактът, че ETVA е предоставила по-голяма гаранция доказва, че тя е действала като всеки частен продавач.

(306) TKMS/GNSH не разбират как подобно условие за обезщетение би могло да представлява избягване на възстановяването на помощ. И настина, ако HSY беше възстановило помощ, държавата нямаше да обезщети HSY, а купувача на HSY (т.е. TKMS/GNSH, които са приемници на HDW/Ferrostaal).

(307) TKMS/GNSH ([142]) считат също, че гаранцията, предоставена от държавата на Piraeus Bank, би могла да представлява помощ за Piraeus Bank и ETVA.

4.16.4. *Мнение на Гърция*

(308) Според Гърция и HSY, клаузата за обезщетение не е помощ. Първо, тя не може да бъде приписана на държавата, тъй като е предоставена от ETVA в момент, когато банката вече не е била под контрола на държавата. Второ, Гърция и HSY твърдят, че гръцката държава е действала като пазарен инвеститор, когато е продала дела си в HSY в качеството си на основен акционер в ETVA. Гаранцията, предоставена на купувача от продавачите на HSY, е стандартно и нормално условие в търговските договори. Действително, Гърция припомня, че тя не е предоставила гаранция на HSY във връзка със задължението да изплати неправомерна държавна помощ, а на купувача на HSY. Подобно обезщетение е в тежест на продавача, независимо от това дали то е включено като клауза в търговския договор или не. Твърдението на Комисията, че гръцката държава е знаела или е трябвало да знае за значителния брой други потенциално неправомерни и несъвместими мерки за държавна помощ и че сумите ще трябва да бъдат възстановявани и така да се задейства клаузата за обезщетение, не е обосновано. През периода, в който е била предложена клаузата за обезщетение, не е имало решение на Комисията, което да определя, че HSY е получило неправомерна държавна помощ. Освен това закриването и ликвидацията на HSY биха стрували повече на държавата, като се отчете социалната цена.

(309) В допълнение, HSY не разбира как предприятието би могло да се възползва финансово от гаранция, която е договорена между банка ETVA и HDW/Ferrostaal или от гаранция, договорена между гръцката държава и Piraeus Bank. Дори ако HDW/Ferrostaal е трябвало да получи компенсация, консорциумът не е бил задължен да внесе тази сума в HSY. Поради това Комисията също не успява да покаже защо клаузата за обезщетение би неутрализирала действието на решение за възстановяване. Според съдебната практика на съдилищата с изплащането на помощта получателят губи предимството и положението преди предоставянето на помощта може да бъде възстановено.

(310) И накрая, ако Комисията е счела, че клаузата за обезщетение е държавна помощ, Гърция твърди, че следва да се прилагат членове 296—298 от Договора. В тази връзка HSY посочва, че предвид факта, че Гръцкият военноморски флот винаги е бил най-важният клиент на корабостроителницата, процедурата и условията на приватизацията, включително влизането в сила на Закон 2941/2001, следва да се разглеждат от гледна точка на държавата клиент, която по причини, свързани с националната отбрана, е заинтересована да поддържа функционирането и жизнеспособността на корабостроителницата. В настоящия случай гръцката държава е приела мерки, които би приело всяко частно предприятие, чиито интереси са свързани с жизнеспособността на друго предприятие. Нещо повече, тази оценка е дори още по-важна, когато държавата има задължението да поеме тежестта и загубите от закриването и ликвидацията на предприятието, които биха били по-скъпи и следователно нерентабилни.

4.16.5. *Оценка*

4.16.5.1. Член 296 от Договора

(311) Комисията счита, че мярката не попада в приложното поле на член 296 от Договора. Механизмът за обезщетение действително се прилага в случай на възстановяване на държавна помощ от HSY. Както твърди Гърция и Комисията винаги е приемала това ([143]), военните дейности на HSY са изключително важни за сигурността на Гърция и те попадат в приложното поле на член 296; следователно за тях не се прилагат правилата за държавната помощ. Тъй като всяка държавна помощ, предоставена за дейностите на HSY по военни поръчки, е освободена от правилата за държавната помощ, възстановяване на държавна помощ може да съществува само като възстановяване на държавна помощ, предоставена за дейностите на HSY по граждански поръчки. Следователно тази гаранция е пряко и изключително свързана с дейностите на HSY по граждански поръчки.

(312) Някои страни твърдят, че без тази гаранция никой инвеститор не би закупил HSY и корабостроителницата вероятно би банкрутирала. Следователно дори ако тя е свързана изключително с дейности на HSY по граждански поръчки, настоящата мярка все пак е била крайно необходима, за да се осигури оцеляването на дейностите на HSY по военни поръчки и следователно попада в приложното поле на член 296. Комисията не може да приеме този аргумент. На базата на член 296 Гърция е можела да предостави на военните дейности финансовата помощ, която е била необходима за тяхното продължаване. Така Гърция би избегнала закриването на дейностите по военни поръчки. Като алтернативна възможност Гърция е можела да предостави финансовата помощ, необходима за превръщането на дейностите по военни поръчки в привлекателни дейности за потенциален инвеститор, така че тези дейностите по военни поръчки да бъдат закупени и по този начин да бъде гарантирано тяхното продължаване. Инвеститор, който купува дейностите по военни поръчки, не би имал нужда от гаранция като тази, тъй като, както беше обяснено току-що, помощ не може да се възстановява от дейностите по военни поръчки на HSY. Следователно тази мярка е била необходима единствено за да се намери купувач за цялото предприятие HSY, т.е. включително дейностите по граждански поръчки. Следователно въздействието на настоящата мярка е било да се предостави възможност за намиране на купувач за дейности на HSY по граждански поръчки и така да се гарантира продължаването на тези дейности. Не е било необходимо да се гарантира продължаването на дейностите по военни поръчки. Следователно мярката не попада в приложното поле на член 296 от Договора.

4.16.5.2. Наличие на помощ

(313) Тъй като някои страни твърдят, че двете гаранции (т.е. гаранцията, предоставена от държавата на Piraeus Bank, и гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal) представляват един единствен механизъм за гаранция и че HSY е бенефициентът на двете гаранции, Комисията първо ще оцени отделно гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal и ще докаже, че тя представлява помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора.

(314) За да представлява помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора, една мярка трябва да може да бъде приписана на държавата. Някои страни оспорват факта, че гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal, може да бъде приписана на държавата. Те твърдят, че решението за предоставяне на тази гаранция е било взето независимо и свободно от ETVA. По-специално, те твърдят, че гаранцията е била предоставена на 31 май 2002 г. чрез добавка към СПД за HSY — дата, на която ETVA вече не е била под контрола на държавата, а под контрола на Piraeus Bank. Комисията отхвърля това твърдение и смята, че има достатъчно доказателства, че мярката може да бъде приписана на държавата:

— Първо, в процеса на приватизацията на HSY тази гаранция е била включена в документите, предложени на потенциалните участници в търга ([144]). С други думи, още по време на приватизационния процес е имало обещание, че купувачът на HSY ще бъде обезщетен при възстановяване на държавна помощ от HSY. Освен това, на 14 септември 2001 г. ETVA категорично и недвусмислено се е ангажирала да предостави тази гаранция на HDW/Ferrostaal, ако Европейският съюз предостави уверение за минала и настояща помощ, предоставяна на HSY ([145]). В клауза 1.2.3 от СПД за HSY, подписано на 11 октомври 2001 г., изрично се посочва документът, подписан на 14 септември 2001 г. Обсъждането на точната формулировка на гаранцията е продължило през следващите месеци ([146]). След като Комисията не е предоставила уверение/удостоверение за липса на неправомерност по отношение на минали и настоящи помощи за HSY, на 31 май 2002 г. ETVA е трябвало да издаде гаранцията в полза на HDW/Ferrostaal съгласно споразумението между страните от 14 септември 2001 г. и клауза 1.2.3 от СПД за HSY. Всичко посочено по-горе показва, че макар добавката, включваща гаранцията за HDW/Ferrostaal, да е подписана на 31 май 2002 г., ETVA вече е поела ангажимента да предостави тази гаранция (ако ЕС не предостави уверение за минали и настоящи помощи) в момент, когато ETVA все още е била под контрола на държавата. С други думи, добавката от 31 май 2002 г. е изпълнението на договор, сключен от ETVA, когато тя все още е била под контрола на държавата. Както е посочено в раздел 3.2. от настоящото решение, когато ETVA е била под контрола на държавата, всички действия, които банката е предприела по отношение на HSY, могат да бъдат приписани на държавата ([147]). Всички тези елементи бяха потвърдени от Гърция в писмото ѝ от 23 май 2005 г. ([148]).

— Второ, дори ако се приемеше, че на базата на горепосочените документи, подписани от ETVA, когато тя е била под контрола на държавата (т.е. до края на март 2002 г.), не е съществувало договорно задължение на ETVA да предостави настоящата гаранция на HDW/Ferrostaal, мярката все пак се приписва на държавата. Действително, Комисията отбелязва, че Гърция е продължила да ръководи продажбата на HSY дори и след продажбата на ETVA на Piraeus Bank. Член 8, параграф 2, алинея 2 от договора от 20 март 2002 г. между държавата и Piraeus Bank предвижда, че ETVA няма да отговаря за процеса на продажбата на предприятието HSY, който държавата ще продължи да управлява. В член 8, параграф 2, алинея 2, буква б) например се определя, че държавата „поема контрола, грижата и отговорността за действията и преговорите с третия купувач на холдинга в Hellenic Shipyards“. В съответствие с член 8, параграф 2, алинея 2 от договора от 20 март 2002 г. Piraeus Bank е поискала с писмо от 28 май 2002 г. съгласието на държавата по отношение на гаранцията, която ETVA е планирала да предостави на HDW/Ferrostaal. Държавата е дала разрешението си с писмо от 31 май 2002 г. Всичко това показва, че предоставянето на гаранцията се приписва на държавата.

— Трето, дори ако предходните две точки се отхвърлят, гаранцията отново се приписва на държавата. Комисията отбелязва, че държавата е решила да приватизира HSY ([149]). Когато Piraeus Bank е поела контрола над ETVA, в тази връзка банката е била задължена по закон да приватизира HSY. Както признават самите TKMS/GNSH, HDW/Ferrostaal не биха купили HSY, ако не бяха получили такава гаранция. Тъй като държавата е решила, че HSY трябва да бъде продадено и тъй като предоставянето на гаранцията е било наложително за продажбата на HSY, може да се направи изводът, че държавата е поставила ETVA в положение, в което тя е била принудена да издаде гаранцията. Следователно, дори ако се приеме, че ETVA е решила да предостави гаранцията през май 2002 г. без пряка намеса от страна на държавата, мярката все пак се приписва на държавата.

— Четвърто, дори ако се отхвърлят всички предходни точки, следва да се заключи, че ETVA е приела да предостави гаранцията на 31 май 2002 г. само защото нейният акционер с контролния пакет акции (т.е. Piraeus Bank) е получил гаранция от държавата, която го защитава срещу финансови щети, произтичащи от настоящата гаранция. Действително, както ще бъде доказано, инвеститор в условията на пазарна икономика никога не би предоставил подобна гаранция, без да е получил насрещна гаранция от държавата. Предоставянето на гаранцията е станало само защото държавата е защитила икономическата единица (т.е. групата), като е предоставил гаранцията срещу неблагоприятни последствия (чрез предоставяне на насрещна гаранция). В такъв случай, когато едно предприятие просто прехвърля помощ на второ предприятие, предоставянето на мярката се приписва на държавата.

(315) За да представлява държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора, мярката трябва да е финансирана с държавни ресурси. В известието за гаранциите се посочва, че „[п]омощта е предоставена в момента, в който е дадена гаранцията, а не в момента, в който гаранцията е задействана, или в момента, в който се правят плащания съгласно условията на гаранцията. Дали дадена гаранция представлява държавна помощ или не […] трябва да се оцени в момента на предоставяне на гаранцията“. Както е посочено по-горе, Комисията счита, че ETVA се е ангажирала договорно да предостави настоящата гаранция на HDW/Ferrostaal в момент, в който държавата все още е притежавала голям мажоритарен дял от акциите на ETVA. След като в известието за гаранциите се посочва, че наличието на помощ трябва да се анализира в момента на предоставяне на гаранцията, а не по-късно, когато гаранцията е задействана, може да се направи заключението, че чрез ангажимента си да предостави гаранцията държавата е изложила на риск държавни ресурси, следователно гаранцията включва държавни ресурси. Фактът, че ETVA е била продадена на Piraeus Bank малко по-късно, не оказва влияние върху това заключение. Действително, ако държавата е информирала коректно участниците в търга за договорните задължения на ETVA (включително този ангажимент на ETVA да предостави гаранцията на HDW/Ferrostaal, ако Комисията не издаде уверение), участниците в търга вероятно са взели под внимание този ангажимент на ETVA. Съответно вероятно са преразгледали в посока намаление цената, която са били готови да платят, за да закупят ETVA. Това означава, че държавата е продала ETVA на по-ниска цена и следователно е загубила ресурси. Както беше посочено по-горе, дори ако беше констатирано, че в периода, когато ETVA все още е била държавна собственост, ETVA не се е ангажирала с договор да издаде гаранцията, Комисията счита, че с решението си да приватизира HSY през януари 2001 г. (в момент, когато ETVA все още е била държавна собственост), държавата е поставила ETVA в положение, в което тя е била принудена да издаде тази гаранция, тъй като тя е била необходима, за да се намери купувач за HSY. Това означава, че когато участниците в търга са представили офертите си за ETVA, те вероятно са взели под внимание факта, че ETVA ще трябва да издаде тази гаранция. Съответно те са предложили по-ниска цена за закупуването на ETVA и по този начин това също води до заключението, че е имало загуба на държавни ресурси.

(316) Дори ако беше заключено, че когато държавата е продала ETVA не е имало задължение (нито договорно, нито *de facto*) за издаването на настоящата гаранция, отново би могло да се докаже, че гаранцията, предоставена от ETVA, включва държавни ресурси. Държавата наистина е предоставила на купувача на ETVA (т.е. Piraeus Bank) гаранция, с която държавата е обещала да възстанови на Piraeus Bank 100 % от всяка сума, която ETVA ще трябва да плати по гаранцията, която ETVA ще издаде в полза на HDW/Ferrostaal. Тази насрещна гаранция е била предоставена с няколко последователни договора. В договора от 18 декември 2001 г. между държавата и Piraeus Bank за продажбата на 57,7 % от ETVA държавата е поела ангажимента да плати на Piraeus Bank 57,7 % от всяка сума, която ETVA ще плати на купувача на HSY. В договора от 20 март 2002 г. между същите страни за изменение на договора от 18 декември 2001 г. държавата е поела ангажимента да плати на Piraeus Bank 100 % от всяка сума, която ETVA ще плати на купувача на HSY ([150]). С писмо от 31 май 2002 г., изпратено до Piraeus Bank, гръцката държава е потвърдила пред банката, че ще ѝ възстанови 100 % от всяка сума, платена от ETVA на купувача на HSY ([151]). С други думи, когато ETVA е подписала добавката към СПД за HSY от 31 май 2002 г., Piraeus Bank е получила гаранция от държавата, с която се определя, че банката ще бъде компенсирана 100 % за всяка сума, която ETVA ще трябва да плати като последствие от гаранцията, планирана да бъде предоставена на HDW/Ferrostaal ([152]). Това показва, че всяка сума, платена от ETVA, в крайна сметка ще бъде финансирана от държавния бюджет и че гаранцията включва държавни ресурси.

(317) За да се докаже наличието на държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора, е необходимо да се докаже, че държавата не е действала както би действал инвеститор в условията на пазарна икономика при подобни обстоятелства. В тази връзка Greece, HSY и TKMS/GNSH твърдят, че при подобни обстоятелства инвеститор в условията на пазарна икономика би приел да издаде настоящата гаранция в полза на HDW/Ferrostaal. Те твърдят, че проверката с инвеститор в условията на пазарна икономика би следвало да се извърши на равнище ETVA, която е била юридическото лице, осъществило продажбата на HSY, и на равнище гръцкото правителство, което е било продавачът на ETVA.

(318) Комисията припомня, както беше посочено в раздел 3.2., че когато ETVA е закупила HSY и веднага след това е вложила капитал, за да запази съществуването на предприятието, тя не е действала като инвеститор в условията

на пазарна икономика, а като държавен орган, предоставящ помощ, за да запази съществуването на предприятие, считано за важно за гръцката икономика. Следователно никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би могъл да попадне в положението на ETVA. Никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би могъл да попадне в ситуацията да продава тези акции на HSY. Поради това Комисията счита, че проверката с инвеститор в условията на пазарна икономика не може да бъде използвана в този случай, за да оправдае факта, че държавата излага на риск допълнителни държавни ресурси (чрез предоставянето на гаранцията).

(319) Дори ако все пак се приеме, че проверката с инвеститор в условията на пазарна икономика трябва да бъде приложена, Комисията счита, че ако държавата беше частно предприятие, работещо в нормални пазарни условия, тя не би приела да предостави гаранцията. Всеки един от следните три довода сам по себе си е достатъчен, за да се докаже това.

(320) Първо, Комисията отбелязва, че ETVA (и държавата чрез ETVA), въпреки че е притежавала само 51 % акционерен дял в HSY (останалите 49 % са били собственост на служителите ([153])), е обещала да плати на купувача на HSY (т.е. HDW/Ferrostaal) 100 % от всяка помощ, която ще бъде възстановена от HSY. Инвеститор в условията на пазарна икономика не би приел да предостави обезщетение в размер на 100 % от щетите, понесени от продаденото дружество. При определени обстоятелства инвеститор в условията на пазарна икономика вероятно би поел отговорността за някои бъдещи задължения на продаденото предприятие, но само в съотношение, равностойно на неговия акционерен дял, който в настоящия случай е било 51 %. Инвеститор в условията на пазарна икономика би поискал от другите акционери да поемат отговорността за останалите 49 % от въпросните задължения. Приемайки да поеме 100 % от потенциално големи задължения (припомняме, че в договора не се определя таван за плащанията на компенсации) на продаденото предприятие, ETVA е направила подарък на другите акционери в HSY (т.е. служителите). Инвеститор в условията на пазарна икономика не би приел да направи такъв подарък, приемайки потенциално големи задължения на продаденото предприятие в съотношение, надвишаващо значително акционерния му дял. Следователно от простия факт, че гаранцията за компенсация, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal, възлиза на 100 % (т.е. вместо 51 %) от помощта, която би могла да бъде възстановена от HSY, може да се направи заключението, че никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би предоставил такава гаранция.

(321) Второ, Гърция, HSY и TKMS/GNSH твърдят, че нетните постъпления (т.е. приходи минус разходи) са били по-високи при продажбата на HSY — с включване на очакваните дължими плащания за гаранцията — отколкото ако HSY беше ликвидирано. TKMS/GNSH подкрепят твърдението си с втория доклад на Deloitte. В този доклад се сравняват нетните разходи при двата варианта. Анализът е направен на равнище ETVA и след това на равнище държава. Комисията счита, че прилагането на проверката на равнище ETVA е неправилно използване на тази проверка. Действително, както беше обсъдено в раздел 3.2 от настоящото решение, приватизацията е била решена и подкрепена финансово — вж. например държавната помощ, включена в Закон 2941/2001 ([154]) — от правителството и ETVA никога не е била в положението на независима икономическа единица, която е свободна да извърши продажбата на HSY по начин, който да максимизира приходите ѝ и да минимизира загубите ѝ. Ето защо следва да се разгледа намесата на държавата като цяло, а не поведението на една от нейните части.

(322) Ако проверката все пак се приложи на равнище ETVA, трябва да се сравнят нетните постъпления (т.е. приходи минус разходи) за ETVA при вариант за ликвидация на HSY и при вариант за продажба на HSY. В случай на ликвидация на HSY трябва да се установи какви биха били разходите, които ETVA би направила. TKMS/GNSH твърдят, че загубата би се равнявала най-малко на заемите и гаранциите, предоставени от ETVA на HSY, които не са имали насрещна гаранция от държавата. Комисията отбелязва обаче, че никой от тези заеми или гаранции не представлява нормален разход за закриване на предприятие ([155]). Действително, всички тези заеми и гаранции са били предоставени от ETVA като държавен орган, тъй като те или са представлявали държавна помощ за дейностите по граждански поръчки, или са били мерки за защита на сигурността на Гърция в съответствие с член 296 от Договора ([156]). Поради това тези заеми и гаранции не могат да бъдат взети под внимание, когато се прилага проверката за продавач в пазарна икономика. Следователно се оказва, че като оператор в условията на пазарна икономика ETVA не би понесла значителни разходи в случай на ликвидация на HSY. При продажба на HSY ETVA би получила продажна цена от 6 млн. EUR. Що се отнася до разходите в случай на продажба на HSY, ETVA е трябвало да издаде анализираната в момента гаранция, която е била с неограничен размер и следователно е водела до потенциални плащания от десетки или дори стотици милиони евро. При сравнение на двата варианта се оказва, че инвеститор в условията на пазарна икономика би предпочел ликвидацията на корабостроителницата ([157]). Следователно ETVA не е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика. Ако съпоставката между продажбата и ликвидацията на HSY се извърши на равнище държава, се стига до същите заключения. Не би имало големи загуби за държавата в качеството ѝ на предприемач/собственик в случай на ликвидация на HSY, тъй като всички заеми и гаранции, предоставени от държавата (пряко или чрез ETVA) на HSY, са били предоставени от държавата като публичен орган, тъй като те или са представлявали държавна помощ за дейностите по граждански поръчки, или мерки за защитата на сигурността на Гърция в съответствие с член 296 от Договора. При продажба на HSY държавата би получила само няколко милиона евро, като същевременно, тъй като е предоставила гаранцията, е поела риска да ѝ се наложи да плаща десетки или стотици милиони евро. В заключение, държавата не е действала по начин, който е приемлив за частно предприятие при подобни обстоятелства.

(323) Гърция, HSY и TKMS/GNSH твърдят, че рисковете за HSY да се наложи да възстановява държавна помощ са били много ограничени, тъй като по това време не е имало текущи разследвания на Комисията. Затова те твърдят, че рискът ETVA и държавата да трябва да плащат обезщетение по гаранцията е бил малък. Комисията не може да приеме това твърдение. То е равностойно на твърдението, че след като в предишните години Гърция е успявала да скрие факта, че на HSY е предоставяна неправомерна и несъвместима държавна помощ и неправилно използване на помощ, одобрена по-рано от Комисията, ѝ е било разрешено да предостави тази гаранция. Като допълнителен аргумент Комисията отбелязва, че HDW/Ferrostaal са настоявали да получат тази гаранция и не са били готови да подпишат приключването на продажбата на HSY преди получаването на гаранцията. Значението, което HDW/Ferrostaal отдават на гаранцията, доказва, че този частен инвеститор е считал, че вероятността на HSY да се наложи да възстановява държавна помощ не е била малка. Фактът, че от началото на приватизационната процедура Гърция се е ангажирала да предостави такава гаранция на участника в търга с офертата с най-висока цена, доказва също, че Гърция е смятала, че частен инвеститор ще приеме тази гаранция за много важна (условие *sine qua non* според писмото на Гърция от 23 май 2005 г., посочено в бележка под линия 148 от настоящото решение и според втория доклад на Deloitte), което може да бъде така, само ако частен инвеститор счита, че вероятността за възстановяване не е много ограничена.

(324) Комисията отбелязва също, че при тези условия, в които е било трудно да се определи сумата на помощта, която би могла да бъде възстановена от HSY, продавач в условията на пазарна икономика, който продава HSY, най-малкото би включил в договора за продажба таван, ограничаващ потенциалното плащане за купувача. Продавач в условията на пазарна икономика не би поел риска да му се наложи да плаща стотици милиони евро, дори ако е било прието, че вероятността за плащане на такава висока сума може да е малка. Ето защо фактът, че в гаранцията не е бил включен таван, представлява допълнително доказателство, че ETVA и държавата не са действали по начин, който е приемлив за оператор в условията на пазарна икономика.

(325) Трето, когато се оценява дали държавата е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика или не, е необходимо да се взема под внимание цялата намеса на държавата. В настоящия случай държавата е предоставила няколко големи суми за помощ, за да улесни приватизацията на HSY (т.е. държавната помощ, включена в Закон 2941/2001 ([158])). По-конкретно тя е изплатила на работниците на HSY сумата от 4,3 млн. EUR, която те са инвестирали в рамките на увеличенията на капитала на HSY. Тази мярка, чиято цел е била да се гарантира, че служителите няма да възпрепятстват продажбата на HSY, би била неприемлива за инвеститор в условията на пазарна икономика, наред с други условия, тъй като не е имало договорно задължение това да се направи и тъй като освен това служителите все още са дължали на ETVA 24 млн. EUR като продажна цена за акциите. И накрая, държавата е поискала участниците в търга да платят част от продажната цена на HSY под формата на увеличение на капитала ([159]). Всички тези елементи показват, че по време на продажбата на HSY държавата не е действала с целта да максимизира приходите си и да минимизира разходите си, а с целта да улесни продажбата на HSY и да продължи функционирането на корабостроителницата. Следователно по време на продажбата на HSY държавата не е действала като инвеститор в условията на пазарна икономика.

(326) На базата на всяко едно от предходните съображения Комисията стига до заключението, че инвеститор в условията на пазарна икономика не би предоставил гаранцията.

(327) Що се отнася до наличието на предимство и идентифицирането на бенефициента, Комисията счита, че никой инвеститор не би купил цялото предприятие HSY (т.е. включително дейностите по граждански поръчки) без гаранция. Вторият доклад на Deloitte потвърждава това заключение: „Изхождайки от нашия опит и горепосочения анализ, ние сме склонни да вярваме, че никой разумен инвеститор не би бил готов да закупи HSY и същевременно да поеме допълнителен риск, свързан с държавна помощ (която в този момент не е определена, нито остойностена от ЕО) за предприятие, което а) беше под собствеността и управлението на държавно предприятие (ETVA Bank) от няколко години и същевременно, б) имаше силно отрицателна стойност на акционерния капитал наред с другите оперативни проблеми (т.е. ниска производителност, високи оперативни разходи, прекомерно голям персонал и т.н.)“. Това заключение се потвърждава и от факта, че Гърция, предвиждайки че подобна гаранция ще е необходима за привличането на частни инвеститори, е обещала в тръжната документация, че участникът в търга с най-високата цена ще получи такава гаранция ([160]). Заключението, че тази гаранция е била необходима за намирането на купувач на HSY е логично, тъй като инвеститор, извършващ комплексна проверка на HSY, би установил, че HSY се е възползвало от няколко мерки, които биха могли да представляват помощ, която впоследствие Комисията би могла да поиска да бъде възстановена ([161]). Обратно на това становище Elefsis твърдят, че тази гаранция не е била необходима и по-конкретно заявяват, че те биха били готови да купят HSY без такава гаранция, което се доказва от факта, че в тръжната им оферта за закупуването на HSY те не са определили тази гаранция като условие за закупуването на HSY. Комисията счита, че твърдението на Elefsis не е правдоподобно. Комисията припомня първо, че дори ако беше вярно, че Elefsis не са изискали подобна гаранция в тръжната си оферта, това не означава, че ако Elefsis бяха избрани за предпочитан участник в търга, те не биха изискали тази гаранция на по-късен етап от преговорите с продавача ([162]). Твърде вероятно е, че Elefsis щяха да постъпят по този начин.

Действително, веднага щом HSY беше продадено на HDW/Ferrostaal, Elefsis започнаха да внасят жалби в Комисията, в които се заявява, че HSY се е възползвало от няколко на брой и големи държавни помощи, които Комисията трябва да си възстанови. Инвеститор, който е убеден, че дадено предприятие е получило десетки милиони евро несъвместима помощ, не би поел сам риска да закупи това предприятие, освен ако не получи гаранция. Поради това Комисията отхвърля твърдението на Elefsis и счита, че без тази гаранция никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би закупил цялото предприятие HSY, т.е. HSY с неговите дейности по граждански поръчки. Както вече беше посочено, ако HSY не беше продадено, Гърция би могла да продължи да подпомага военните дейности на базата на член 296 от Договора. Обратно, поради член 87 от Договора на Гърция нямаше да бъде позволено да предоставя финансова помощ за дейностите по граждански поръчки. Комисията отбелязва, че финансовото състояние на HSY се е влошило чувствително между 1998 и 2002 г. Въпреки че HSY не публикува отделни сметки за дейностите по граждански поръчки, е логично да се предположи, че тези дейности са натрупали големи загуби през тези години. Освен кораборемонтната дейност, трите основни договора за поръчки, различни от военни, изпълнявани през тези години, са били договорите с ISAP, OSE и Strintzis. Както беше обяснено в настоящото решение (вж. описанието и оценката на мярка Е12в), договорите с ISAP и OSE са се изпълнявали с големи закъснения, които са принудили HSY да заплаща големи неустойки и да предоставя безплатен железопътен подвижен състав, което също е представлявало висок разход за HSY. Ето защо е ясно, че тези договори са водели до големи загуби. Както още беше обяснено в настоящото решение, сключеният със Strintzis в началото на 1999 г. договор е бил голям провал за HSY. Договорът е бил анулиран през 2002 г., HSY е трябвало да плати на Strintzis обезщетенията по договора и през 2004 г. е продало корпусите на цена, която е била само малка част от разходите от десетки милиони евро, които HSY е направило за построяването на тези корпуси. Следователно този договор също е носел големи загуби. И накрая, последната гражданска дейност е била ремонтът на кораби. Това е бизнес с малки печалби, тъй като съществува ожесточена конкуренция между корабостроителниците. Поради това Комисията се съмнява, че тази дейност е била печеливша и определено тя не е била в състояние да компенсира големите загуби, произтичащи от договорите с ISAP, OSE и Strintzis. Следователно е логично да се предположи, че дейностите по граждански поръчки са натрупали големи загуби до 2002 г. Както беше посочено в настоящото решение, тези дейности са били подпомагани непрекъснато с помощ, част от която сега трябва да бъде възстановена. Преди всичко неспособността да се изпълнят коректно договорите с ISAP, OSE и Strintzis доказва, че ако не бяха закупени от голямо предприятие и ако не бяха се възползвали от неговите технически способности и умения за управление на проекти, дейностите по граждански поръчки щяха да продължат да трупат загуби. Вторият доклад на Deloitte потвърждава, че HSY е имало „оперативни проблеми (т.е. ниска производителност, високи оперативни разходи, раздут персонал и т.н.)“ Следователно, ако дейностите по граждански поръчки не бяха продадени, те би следвало бързо да бъдат прекратени (освен ако Гърция не беше продължила да предоставя неправомерна и несъвместима помощ за тези дейности). В обобщение, в настоящото съображение Комисията доказа, че без гаранцията никой инвеститор не би купил дейностите на HSY по граждански поръчки и ако тези дейности не бяха купени, те щяха да спрат бързо. Комисията заключава, че бенефициентът на гаранцията е HSY и че предимството позволява продължаването на дейностите по граждански поръчки.

(328) Elefsis не са съгласни с предходното заключение по отношение на идентифицирането на бенефициента. Elefsis твърдят, че освен HSY, HDW/Ferrostaal също са били бенефициент на гаранцията, предоставена от ETVA. Комисията не приема тази оценка. Както беше отбелязано, в предложената на участниците в търга тръжна документация вече е било посочено, че те ще бъдат компенсирани, ако на HSY се наложи да възстановява държавна помощ. Това означава, че когато HDW/Ferrostaal са направили своята тръжна оферта за закупуването на HSY, те са предполагали, че ако HSY трябва да възстановява помощ, те ще получат съответното обезщетение от ETVA ([163]). С други думи, предложената от HDW/Ferrostaal покупна цена вече е била съобразена с гаранцията за обезщетение. Следователно гаранцията не е облагодетелствала HDW/Ferrostaal.

(329) Комисията заключава, че предоставената от ETVA на HDW/Ferrostaal гаранция представлява държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора и бенефициентът на тази помощ е HSY. Тъй като, в противоречие с изискването, посочено в член 88, параграф 3 от Договора, помощта е била предоставена без предварително уведомление, тя представлява неправомерна помощ.

(330) Що се отнася до гаранцията, предоставена от гръцката държава на Piraeus Bank, тя също представлява помощ. Тя е избирателна помощ, финансирана чрез държавни ресурси. Инвеститор в условията на пазарна икономика, който продава ETVA, не би предоставил такава гаранция. Действително, единственото оправдание за предоставянето на тази помощ е била гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal. Ако тази гаранция не беше предоставена, не би било необходимо да се предоставя гаранцията на Piraeus Bank. Тъй като, както беше обяснено, никой инвеститор в условията на пазарна икономика не би предоставил гаранцията, предоставена от ETVA, която представлява държавна помощ, никой

инвеститор в условията на пазарна икономика не би предоставил и гаранцията на Piraeus Bank (тъй като втората гаранция не би била необходима, т.е. тя би била неуместна). По отношение на обезщетението на бенефициента на гаранцията, предоставена от държавата на Piraeus Bank, Комисията припомня, че настоящата процедура засяга потенциална държавна помощ за HSY. В решението за разширяване не се посочва друг потенциален бенефициент. Следователно в рамките на настоящата процедура може да се разследва само помощ за HSY. Ако се окаже, че гаранцията, предоставена от държавата на Piraeus Bank представлява помощ за HSY, тя не би представлявала допълнителна държавна помощ в добавка към държавната помощ, включена в гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal. И настина, благодарение именно на втората гаранция частен инвеститор е приел да закупи HSY и така са били спасени дейностите на HSY по граждански поръчки. С други думи, предоставената от държавата на Piraeus Bank гаранция не предоставя допълнително предимство на HSY и следователно не може да представлява допълнителна помощ за HSY: цялото предимство за HSY е предоставено с гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal. Следователно в настоящата процедура, която засяга потенциалната държавна помощ за HSY, Комисията не трябва да приема окончателно становище относно установяването на бенефициента на гаранцията, предоставена от гръцката държава на Piraeus Bank и Комисията не трябва да разследва допълнително посочената гаранция. Достатъчно е да се разследва първата гаранция — гаранцията от ETVA за HDW/Ferrostaal — и тя да се отмени, ако представлява несъвместима помощ за HSY.

4.16.5.3. Съвместимост с общия пазар

(331) По отношение на гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal, Комисията не разбира как тази помощ би могла да бъде определена за съвместима на базата на член 87, параграфи 2 и 3 от Договора. Що се отнася до член 87, параграф 3, буква в) от Договора, Комисията отбелязва, че предприятието HSY е било в затруднение. Комисията вече посочи, че помощта за корабостроенето от 1 януари 1999 г. се регулира от Регламент (ЕО) № 1540/98. В член 5 се посочва, че помощ за преструктуриране „може по изключение да се счита за съвместима с общия пазар, при условие че съответства на Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение“. Насоките, приложими в момента на предоставяне на гаранцията, са били насоките за ОП от 1999 г. Гаранцията очевидно не е отговаряла на всички условия за разрешаване на помощта, посочени в раздел 3.2.2 от насоките. Например при условие б) „Възстановяване на жизнеспособността“ предоставянето на помощта трябва да става „при условие че съществува план за преструктуриране, който трябва да е одобрен от Комисията във всички случаи на индивидуална помощ“. Комисията отбелязва, че предоставянето на помощта не е зависело от прилагането на план за преструктуриране. Освен това този план, тъй като не е представен на Комисията, не е бил одобрен от нея. В насоките се посочва още, че „планът трябва да бъде представен на Комисията с цялата съответна информация“. Тази предварителна консултация с Комисията е била особено необходима за този случай, тъй като Комисията вече е одобрявала план за преструктуриране през 1997 г., който не е успял за възстанови жизнеспособността на HSY. Гаранцията е нарушила и условието „един път – последен път“, посочено в раздел 3.2.3 от насоките за ОП от 1999 г. Действително, с решение N 401/97 Комисията е разрешила инвестиционна помощ съгласно Директива 90/684/ЕИО, която е била вид помощ за преструктуриране ([164]). Както е отбелязано в анализа на мярка P1, държавата е предоставила тази мярка през декември 1997 г. (но не я е изплатила). Както беше посочено в настоящото решение, в годините преди приватизацията от 2001—2002 г. предприятието е получило и няколко помощи, за които не е направено уведомление и които са несъвместими. Помощта за преструктуриране, разрешена с решение C 10/94, е била предоставена на корабостроителницата, но свързаните с нейното одобрение условия не са били изпълнени.

(332) Тъй като гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal, представлява несъвместима помощ в полза на HSY, Комисията счита, че тя трябва да бъде прекратена незабавно.

4.16.5.4. Забрана per se на гаранцията

(333) Както се посочва в решението за разширяване, гаранцията, предоставена на HDW/Ferrostaal, е несъвместима с общия пазар по втора причина. Комисията счита, че тя е несъвместима *per se*, тъй като, възпрепятствайки наличието на „*effet utile*“ на възстановяването на помощ от HSY, тя възпрепятства прилагането на правилата за държавната помощ.

(334) TKMS/GNSH и HSY оспорват това становище. По-конкретно, те припомнят, че HSY не е получател на плащане за обезщетение. Наистина гаранцията, издадена от ETVA, обезпечава HDW/Ferrostaal, а не HSY. Следователно, ако Комисията нареди възстановяването на помощта, HSY ще трябва да извърши възстановяването и това ще възстанови първоначалното положение. TKMS/GNSH не разбират защо компенсацията на TKMS/GNSH (като приемник на HDW/Ferrostaal) ще лиши от основание това заключение. Действително, TKMS/GNSH не са задължени да реинвестират полученото обезщетение в HSY.

(335) Комисията отбелязва, че 100 % от акциите на HSY са били закупени от HDW/Ferrostaal и сега са собственост на TKMS/GNSH. Това означава, че дори ако HSY и неговият акционер са две различни юридически лица, те образуват една единствена икономическа единица. Благодарение на гаранцията тази икономическа единица ще бъде компенсирана 100 % за всяка помощ, която ще се наложи да възстанови на държавата. Ето защо Комисията счита, че това представлява обезсмисляне на „*effet utile*“ на всяко решение за възстановяване.

(336) Що се отнася до липсата на правно условие, принуждаващо TKMS/GNSH да реинвестират в HSY всяка получена компенсация, Комисията не разбира как това би лишило от основание предходното заключение. Освен това Комисията отбелязва, че макар и да няма задължение, няма и забрана това да бъде направено. Следователно TKMS/GNSH са можели да вложат получената компенсация в HSY. Освен това може логично да се очаква, че след като TKMS е преуспяваща частна група, финансовите ѝ ресурси са оптимално разпределени между различните юридически лица на групата. Следователно е логично да се предположи, че ако едно юридическо лице от групата трябва да плати глоба и друго юридическо лице получи обезщетение за тази глоба, ръководството на групата ще реши да прехвърли въпросната сума на първото юридическо лице, възстановявайки по този начин оптималното разпределение на ресурсите между различните юридически лица в групата. С други думи, дори ако не съществува задължение TKMS/GNSH да вложи отново средствата в HSY, изглежда вероятно ръководството да реши да го направи.

(337) Комисията заключава, че гаранцията, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal, е *per se* несъвместима с правилата за държавната помощ.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

(338) Комисията установи, че от шестнадесетте мерки, включени в официалната процедура по разследване, някои не представляват държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1, някои представляват съвместима помощ, няколко представляват несъвместима помощ, а няколко мерки за помощ, одобрени от Комисията в миналото, са били използвани неправилно. За случаите на несъвместима помощ, предоставена в нарушение на разпоредбите на член 88, параграф 3 от Договора, и за случите на неправилно използвана помощ, Комисията заключи, че помощта следва да бъде възстановена.

(339) Комисията счита, че следният проблем би могъл да възпрепятства ефективното възстановяване на тази помощ и че е необходимо да се наложат допълнителни условия, за да се избегне това. Обяснението ще бъде представено в следващия раздел.

5.1. Необходимост да се гарантира, че възстановяването на помощта в полза на дейностите на HSY по граждански поръчки няма да се финансира частично от дейностите по военни поръчки

(340) Както е обяснено в раздел 3.3 и приложено по отношение на разглежданите мерки, Комисията прие, че ако на корабостроителницата е предоставена помощ, която не е определена за финансиране на конкретна дейност, може да се счита, че 75 % от помощта е била в полза на дейностите по военни поръчки и 25 % — в полза на дейностите по граждански поръчки. Това заключение следва от факта, че HSY няма отделни сметки и поради това използването на сметките не може да бъде проследено.

(341) Ако обаче Комисията приеме, че със 75 % от всеки приток на държавни средства ще се финансират дейностите на корабостроителницата по военни поръчки, тя трябва да заключи също, че 75 % от всяко изразходване на средства от корабостроителницата ще бъдат осигурени от частта на HSY с военно предназначение. С други думи, 75 евроцента от всяко евро, възстановени от HSY, са платени от частта на HSY с военно предназначение. Изискването HSY да възстанови помощта, получена от дейностите по граждански поръчки, ще възстанови първоначалното положение на дейностите на корабостроителницата по граждански поръчки, само ако Гърция представи на Комисията надеждно доказателство, че това възстановяване е било финансирано изключително от частта на корабостроителницата с гражданско предназначение.

(342) С други думи, тъй като по-голямата част от дейностите на HSY са с военно предназначение и HSY не води отделни сметки за дейностите по граждански поръчки, очевидно съществува риск възстановяването на помощ, получена от дейностите по граждански поръчки, да бъде финансирана основно чрез средства, които иначе биха финансирали дейностите по военни поръчки. Възстановяването, което би следвало да бъде изцяло за сметка на частта на корабостроителницата с гражданско предназначение, би се поело основно от частта с военно предназначение. Тъй като държавата е предоставяла няколко пъти голяма финансова помощ и финансиране за дейностите на HSY по военни поръчки ([165]), използването на средства, които иначе биха финансирали дейностите по военни поръчки, в полза на дейностите на HSY по граждански поръчки, е равностойно на прехвърляне на държавна помощ за дейностите по граждански поръчки на корабостроителницата. С други думи, част от финансовата помощ, предоставена от държавата за дейностите по военни поръчки, всъщност би подпомогнала дейностите на HSY по граждански поръчки (и следователно не попада в приложното поле на член 296 от Договора. Действително, тези средства не могат да се считат за необходими за финансирането на военното производство, тъй като те не са използвани за тази цел). Следователно първоначалното положение на гражданските пазари няма да бъде възстановено и освен това на дейностите на HSY по граждански поръчки автоматично ще бъде предоставена допълнителна несъвместима помощ.

(343) Следователно, за да се възстанови положението, което би съществувало без държавна помощ, и за да се предотврати предоставянето на допълнителна помощ за дейностите по военни поръчки, Гърция ще трябва да гарантира, че помощта се възстановява изключително от частта на корабостроителницата с гражданско предназначение ([166]),

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Помощта в полза на инвестиционните разходи, които са направени от HSY преди 31 декември 2001 г. и които са свързани с инвестиционната програма, описана в решението на Комисията от 15 юли 1997 г. относно дело N 401/97 (тази мярка беше наречена мярка P1 в преамбюла на настоящото решение), попада в приложното поле на решението на Комисията от 15 юли 1997 г.

Всяка помощ в полза на други инвестиционни разходи, направени от HSY — и по-специално инвестиционните разходи, направени след 31 декември 2001 г. — не попада в приложното поле на решението от 15 юли 1997 г. и е несъвместима с общия пазар.

Член 2

Гаранцията, която Гърция е предоставила на ETVA с решение от 8 декември 1999 г. и която покрива заем от 4,67 милиарда GRD (13,72 млн. EUR), предоставен от ETVA на HSY (тази мярка беше наречена мярка P2 в преамбюла на настоящото решение), представлява помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и която е несъвместима с общия пазар.

Ако гаранцията все още не е изплатена към датата на настоящото решение, държавната гаранция се прекратява незабавно. Освен това следва да се възстанови помощ за периода от изплащането на гарантирания заем на HSY до изтичането на срока на гаранцията.

Помощта за възстановяване възлиза на разликата между референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки и общия разход за гарантирания заем (лихвен процент плюс гаранционната премия, платени от HSY).

Член 3

Заемът на стойност 1,56 милиарда GRD (4,58 млн. EUR), който е предоставен през 1999 г. от ETVA на HSY и е възстановен през 2004 г. (тази мярка беше наречена мярка P3 в преамбюла на настоящото решение), представлява помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора за ЕО и която е несъвместима с общия пазар.

За периода от изплащането на заема на HSY до неговото връщане помощта, която следва да се възстанови, възлиза на разликата между референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки и лихвения процент за заема.

Член 4

Двугодишният заем на стойност 13,75 млн. EUR, който е сключен на 31 май 2002 г. между ETVA и HSY и не е изплатен изобщо на HSY (тази мярка беше наречена мярка P4 в преамбюла на настоящото решение), не представлява помощ.

Член 5

Помощта на стойност 54 милиарда GRD (160 млн. EUR), която беше разрешена от Комисията с решение от 15 юли 1997 г. по дело за държавна помощ C 10/94 (тази мярка беше наречена мярка E7 в преамбюла на настоящото решение), е била използвана неправилно и тя трябва да бъде възстановена.

Член 6

Помощта на стойност 29,5 млн. EUR, която беше разрешена от Комисията с решение от 5 юни 2002 г. по дело N 513/01 (тази мярка беше наречена мярка E8 в преамбюла на настоящото решение), е била използвана неправилно и тя трябва да бъде възстановена.

Член 7

75 % от капиталовата инжекция на стойност 8,72 милиарда GRD (25,6 млн. EUR), направена от ETVA в HSY през 1996 и 1997 г. (тази мярка беше наречена мярка E9 в преамбюла на настоящото решение), попада в приложното поле на член 296 от Договора. Останалите 25 % представляват помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и която е съвместима с общия пазар.

Член 8

Капиталовата инжекция на стойност 800 млн. GRD (2,3 млн. EUR), направена от ETVA в HSY на 20 май 1998 г. (това увеличение на капитала, както и следващите две, бяха наречени мярка E10 в преамбюла на настоящото решение), не представлява помощ.

Капиталовите инжекции на стойност 321 млн. GRD (0,9 млн. EUR) и 397 млн. GRD (1,2 млн. EUR), направени от ETVA в HSY съответно на 24 юни 1999 г. и на 22 май 2000 г. представляват помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и която е несъвместима с общия пазар. Тази помощ трябва да бъде възстановена.

Член 9

Насрещните гаранции, предоставени от държавата на ETVA, за да гарантира гаранциите, издадени от ETVA в рамките на договорите, които HSY е сключило с Hellenic Railway Organization (OSE) и с Athens-Piraeus Electric Railways (ISAP) (тази мярка беше наречена мярка E12б в преамбюла на настоящото решение), представляват помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора за ЕО и която е несъвместима с общия пазар.

В случая с насрещната гаранция, свързана с договорите с ISAP, помощта се равнява на разликата между годишната такса от 480 базисни точки (т.е. 4,8 %) и действително изплатените премии от HSY (т.е. гаранционната премия, платена на ETVA плюс гаранционната премия, платена на държавата). Тази помощ следва да бъде възстановена за периода до изтичането на срока на държавните насрещни гаранции.

В случая с насрещните гаранции, свързани с договорите с OSE, ако те все още не са изплатени, те трябва да бъдат прекратени незабавно. Освен това следва да бъде възстановена помощ за периода, започващ от влизането в сила на насрещните гаранции. Помощта, която трябва да бъде възстановена, се равнява на разликата между годишната такса от 680 базисни точки (т.е. 6,8 %) и действително изплатените премии от HSY (т.е. гаранционната премия, изплатена на ETVA плюс гаранционната премия, платена на държавата).

Член 10

Изпълнението на договорите, съществуващи между HSY, от една страна, и OSE и ISAP, от друга страна, както и измененията на договорите, приети от OSE през 2002—2003 г. (тези мерки бяха наречени мярка E12в в преамбюла на настоящото решение), не представляват помощ.

Член 11

Заемът на стойност 16,9 милиарда GRD (49,7 млн. EUR), предоставен на 29 октомври 1999 г. от ETVA на HSY и върнат през 2004 г. (тази мярка беше наречена мярка E13а в преамбюла на настоящото решение) представлява помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и която е несъвместима с общия пазар.

Помощта, която следва да бъде възстановена за периода до юни 2001 г., е разликата между референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки и действително изплатения лихвен процент на ETVA от HSY.

За периода от посочения момент до възстановяването на заема помощта, която следва да се възстанови, е разликата между референтната ставка за Гърция, увеличена с 400 базисни точки и действително изплатения лихвен процент от HSY на ETVA.

Член 12

Гаранциите от 3,26 млн. EUR и от 3,38 млн. EUR, предоставени от ETVA съответно на 4 март 1999 г. и на 17 юни 1999 г. и отменени през 2002 г. (тези мерки бяха наречени мярка E13б в преамбюла на настоящото решение), представляват помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и която е несъвместима с общия пазар.

Помощта, която следва да бъде възстановена за периода до отменянето на гаранциите, се равнява на разликата между годишната гаранционна премия от 480 базисни точки (т.е. 4,8 %) и действително изплатената гаранционна премия от HSY.

Член 13

75 % от държавната гаранция, предоставена на 8 декември 1999 г. за гарантиране на заем на стойност 10 милиарда GRD (29,3 млн. EUR), предоставен от ETVA на HSY (тази мярка беше наречена мярка E14 в преамбюла на настоящото решение), попада в приложното поле на член 296 от Договора.

Останалите 25 % от държавната гаранция не попадат в приложното поле на член 296 от Договора и представляват помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора. 750 млн. GRD (2,20 млн. EUR) от тази помощ са съвместими с общия пазар до 31 март 2002 г. След тази дата само 1,32 млн. EUR са съвместими с общия пазар. Останалата част от помощта е съвместима.

Ако все още държавната гаранция не е изплатена, частта от тази гаранция, която представлява несъвместима помощ (т.е. 25 % все още неизплатената гаранция минус 1,32 млн. EUR, които са съвместими), трябва да бъде прекратена незабавно.

Освен това за периода, започващ от плащането на гарантирания заем на HSY до изтичането на срока на несъвместимата държавна гаранция, следва да бъде възстановена помощ, равняваща се на разликата на референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки и общия разход за гарантирания заем (лихвения процент плюс гаранционната премия, платена от HSY).

Тази помощ е изчислена по отношение на частта от държавната гаранция, която представлява несъвместима помощ.

Член 14

75 % от заемите на стойност 1,99 милиарда GRD (5,9 млн. EUR), 10 млн. USD и 5 млн. USD, предоставени от ETVA на HSY съответно на 25 юли 1997 г., 15 октомври 1997 г. и 27 януари 1998 г. (тези мерки бяха наречени мярка E16 в преамбюла на настоящото решение), попадат в приложното поле на член 296 от Договора.

Останалите 25 % от заемите представляват помощ.

Помощта, включена в първия заем, чието изражение е било в драхми, се равнява на разликата между референтната ставка за Гърция, увеличена с 400 базисни точки и лихвения процент, платен от HSY. Помощта, включена във втория и в третия заем, чието изражение е било в щатски долари, се равнява на разликата между US LIBOR, увеличен с 475 базисни точки и лихвения процент, платен от HSY.

И в трите случая помощта е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и е несъвместима с общия пазар.

Следователно тази помощ трябва да бъде възстановена.

Член 15

25 % от 81,3 млн. EUR и от 40 млн. EUR, които представляват приблизителни размери на прекомерните авансови плащания, извършени от Гръцкия военноморски флот през 2000 и 2001 г., надвишаващи разходите, направени от HSY при изпълнението на съответните договори през посочения период (тези мерки бяха наречени мярка E17 в преамбюла на настоящото решение), представляват помощ в продължение на една година.

Тази помощ е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и е несъвместима с общия пазар. Помощта, която следва да бъде възстановена, се равнява на референтната ставка за Гърция, увеличена с 600 базисни точки, която трябва да бъде отчетена за период от една година.

Член 16

Гаранцията за компенсация, предоставена от ETVA на HDW/Ferrostaal, в която се предвижда, че ETVA ще обезщети HDW/Ferrostaal за всяка държавна помощ, възстановена от HSY (тази мярка беше част от мярката, наречена E18в в преамбюла на настоящото решение), представлява помощ, която е била приведена в действие в нарушение на член 88, параграф 3 от Договора и която е несъвместима с общия пазар. Освен това гаранцията е *per se* несъвместима с общия пазар. Поради това гаранцията следва да бъде прекратена незабавно.

Член 17

Тъй като помощта за възстановяване, определена в членове 2, 3, 5, 6, 8, 9 и от 11 до 15, е облагодетелствала изключително дейностите на HSY по граждански поръчки, тя следва да бъде възстановена от дейностите на HSY по граждански поръчки. В тази връзка Гърция трябва да представи подробни доказателства — включително потвърждение от независимия одитор, извършващ одит на сметките на предприятието — че възстановяването е било финансирано изключително от частта на HSY с гражданско предназначение.

Член 18

1. Гърция възстановява от HSY помощта, която подлежи на възстановяване, както е посочено в членове 2, 3, 5, 6, 8, 9 и от 11 до 15.

2. На сумите, които следва да се възстановят, се начислява лихва от датата, на която са предоставени на HSY, до тяхното действително възстановяване.

3. Лихвеният процент се изчислява с натрупване в съответствие с глава V от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията ([167]).

4. Възстановяването на помощта се извършва незабавно и ефективно.

5. Гърция осигурява изпълнението на настоящото решение в срок от четири месеца след датата, на която е уведомена за него.

Член 19

1. В рамките на два месеца след уведомлението за настоящото решение Гърция ще предостави следната информация на Комисията:

а) сумата (главница и лихви върху сумата за възстановяване), която ще бъде възстановена от получателя;

б) подробно описание на вече предприетите и планираните мерки за съобразяване с настоящото решение;

в) документи, доказващи, че на получателя е било разпоредено да върне помощта.

2. Гърция уведомява Комисията за напредъка на националните мерки, предприети за изпълнение на настоящото решение, до пълното възстановяване на помощта. При поискване от страна на Комисията тя предава незабавно информация относно предприетите и планираните мерки за съобразяване с настоящото решение. Гърция също така предоставя подробна информация относно сумите на помощта и лихвите върху сумата за възстановяване, които вече са възстановени от получателя.

Член 20

Адресат на настоящото решение е Република Гърция.

Съставено в Брюксел на 2 юли 2008 година.

За Комисията

Neelie KROES

Член на Комисията

(1) Откриването на процедурата беше обявено в ОВ C 202, 10.8.2004 г., стр. 3. Разширяването на обхвата на процедурата беше обявено в ОВ C 236, 30.9.2006 г., стр. 40.

(2) ОВ C 47, 12.2.1998 г., стр. 3. Решението беше изпратено на Гърция на 1 август 1997 г. (писмо SG(97)D 6556).

(3) ОВ L 83, 27.3.1999 г., стр. 1.

(4) ОВ C 202, 10.8.2004 г., стр. 3.

(5) Вж. бележка под линия 1.

(6) Вж. бележка под линия 1.

(7) Вж. бележка под линия 1.

(8) Действително, припомняме, че всички представени становища на заинтересовани страни трябва да бъдат изпратени на Гърция за мнение. Гърция разполага с един месец за отговор. Тъй като някои становища са доста обемисти, Гърция би могла да поиска по-дълго време за отговор. Ако някои твърдения не са убедително подкрепени, Комисията би могла да поиска повече документи в подкрепа на тези твърдения. На Комисията може още да се наложи да зададе на Гърция точни въпроси по нови теми, повдигнати в мнение на заинтересована страна.

(9) Това писмо се състои от 65 страници, плюс 290 страници приложения, писмото от 24 април се състои от 35 страници плюс 900 страници приложения, а писмото от 2 юни се състои от 63 страници плюс 1 750 страници приложения.

(10) Предоставената в тази част информация до голяма степен е взета от документа „Hellenic Shipyards S.A. — Меморандум с поверителна информация — Alpha Finance/Commercial Bank of Greece/KPMG/Elias SP. Paraskevas“ от март 2001 г., който беше разпространен сред заинтересованите участници в търга. Копие от този доклад беше предоставено от TKMS/GNSH в писмото им от 21 юни 2007 г.

(11) ОВ L 380, 31.12.1990 г., стр. 27. Специални разпоредби, засягащи Гърция, се съдържат в член 10.

(12) ОВ C 88, 30.3.1993 г., стр. 6.

(13) ОВ C 138, 20.5.1994 г., стр. 2.

(14) PV(95) 1258, 26.7.1995 г., SEC(95) 1322/2, 24.7.1995 г.

(15) ОВ C 68, 6.3.1996 г., стр. 4.

(16) ОВ C 80, 13.3.1997 г., стр. 8.

(17) ОВ L 148, 6.6.1997 г., стр. 1.

(18) ОВ C 306, 8.10.1997 г., стр. 5.

(19) Сливането беше разрешено от Комисията с Решение за сливане M.2772 от 25.4.2002 г. (ОВ C 143, 15.6.2002 г., стр. 7).

(20) Сливането беше разрешено от Комисията с Решение за сливане M.3596 от 10.12.2004 г. (ОВ C 103, 29.4.2006 г., стр. 30).

(21) Сливането беше разрешено от Комисията с Решение за сливане M.3932 от 10.11.2005 г. (ОВ C 287, 18.11.2005 г., стр. 5).

(22) ОВ C 186, 6.8.2002 г., стр. 5.

(23) ОВ L 75, 22.3.2005 г., стр. 44.

(24) Гръцките власти потвърдиха тази оценка в тяхно писмо от 20 октомври 2004 г.

(25) Раздел 2.1 от писмото от 20 октомври 2004 г.

(26) За да се оценят собствените ресурси на дружеството, стойността на нетния собствен капитал е много по-подходяща от акционерния капитал. Действително, нетният капитал отчита задържаните печалби и загубите от предходните години, които съответно увеличават или намаляват собствените ресурси на предприятието.

(27) ОВ C 273, 9.9.1997 г., стр. 3.

([28]) Комисията отбелязва, че HSY е направило опит да получи заем на пазара на по-ниска ставка, но без успех. Този факт е виден от протоколите на Съвета на директорите на HSY от 1 декември 1998 г. и 27 януари 1999 г., копия от които бяха предоставени от TKMS/GNSH в писмото им от 21 юни 2007 г. Опитът за получаване на заем на пазара е отразен и в пресата. („Hellenic Shipyards за първи път кандидатства за заем на европейския пазар", *Reuters News*, 19 март 1999 г.)

([29]) Благодарение на отписването на дълг, приложено от държавата, HSY почти не е имала дългове, поради което разходите за лихви (т.е. лихвен процент, плащан на банките заемодатели) са били изключително ниски през 1997 и 1998 г. (през следващите години те са се повишили значително). Ако през 1997 и 1998 г. разходите за лихви са били в по-нормален размер, финансовите резултати биха били по-малко благоприятни и вероятно през 1998 г. нямаше да бъде регистрирана печалба.

([30]) В плана за преструктуриране е предвидено и съществено увеличаване на дейностите за преустройство на кораби след 1998 г. HSY не успяха да постигнат тази цел.

([31]) Всъщност това беше първият договор за корабостроене, сключен с частно предприятие от почти две десетилетия.

([32]) От първата година сметките на HSY са включвали предвиждане на суми за очакваните загуби, произтичащи от изпълнението на този договор. През следващите години размерът на тези предвидени суми е нараствал ежегодно. Освен това, изглежда тези предвидени суми са били недостатъчни, тъй като TKMS/GNSH са започнали съдебно производство в тази връзка срещу продавача на HSY. По отношение на причините за сключване на договор, който, разглеждан самостоятелно, не е рентабилен, Комисията отбелязва, че чрез сключването на този договор ръководството може би е очаквало да покрие част от постоянните разходи на корабостроителницата (книгата за поръчки на корабостроителницата е била празна по това време) и съответно да намали очакваната загуба на корабостроителницата.

([33]) Този договор е отразен в пресата. Вж. например „Hellenic успя да сключи жизненоважен договор за подводници", Lloyd's List International, 30 юли 1999 г.

([34]) Според стр. 5—12 от доклада на Deloitte Financial Advisory Services (наричан по-долу „първият доклад на Deloitte"), представен от HSY в подкрепа на мненията на предприятието по отношение на решението за разширяване, строителството на подводниците е щяло да започне едва през 2003 г.

([35]) Според статии в пресата, ръководството на HSY е предупредило акционерите още през октомври 1999 г. за очакваните затруднения (вж. статията, цитирана в бележка под линия 38). Според протоколите от заседания на Съвета на директорите на HSY от 1 декември 1998 г. са се очаквали загуби през 1999 г. Ръководството на HSY призна публично, че в началото на декември 1999 г. се е предвиждало корабостроителницата да натрупа загуби от 10 милиарда GRD (29 млн. EUR) за 1999 г. и за 2000 г. („Шефът на Hellenic очаква печалба през 2001 г.", Lloyd's List, 6 декември 1999 г.). Вероятността за подобна голяма загуба за 1999 г. вече е била съобщена от пресата през ноември 1999 г. („Екипът на Brown & Root отстранен от Hellenic", Lloyd's List, 19 ноември 1999 г.).

([36]) Освен ако държавата беше предоставила допълнителна (несъвместима) помощ в подкрепа на дейностите на корабостроителницата по граждански поръчки и широкомащабна подкрепа за дейностите по военни поръчки.

([37]) Поради това корабостроителницата не пое риска да получи инвестиционна помощ, обещана от гръцките власти, които определиха датата 31 декември 1999 г. за завършване на програмата. Според гръцкото законодателство, за да се получи удължаване на този срок е било необходимо да са направени поне 50 % от разходите.

([38]) В документа „Hellenic Shipyards S.A. — Меморандум с поверителна информация — Alpha Finance/Commercial Bank of Greece/KPMG/Elias SP. Paraskevas" от март 2001 г., който беше предоставен на заинтересованите участници в търга (копие от този доклад беше предоставено от TKMS/GNSH в писмото им от 21 юни 2007 г.), съдържа следното описание: „През 1999 г. обаче отново се получиха отрицателни финансови резултати на дружеството. Brown & Root настояваха да се продължи със структурните промени на персонала. Тези промени не бяха приети от акционерите (банка ETBA и служителите) и договорът на Brown & Root беше прекратен" (стр. 15). Статиите в пресата са по-категорични: „Предполага се, че ръководството е информирало собствениците на Hellenic още миналия октомври, че настоящата година ще бъде лоша, ако не се предприемат мерки за оптимизиране на работната сила, която е съсобственик на корабостроителницата заедно с държавна банка. С изразходването за първи път от години на средства за модернизация на Hellenic новото оборудване направи още по-сериозен отчетения проблем с раздутия персонал, но до момента акционерите отхвърлят предложенията за съкращаване на минимум 250 души, заети предимно в администрацията. Същевременно ръководството се опитваше да въведе по-голяма гъвкавост в работните практики на корабостроителницата. Но основният резултат изглежда е бил отблъскване на профсъюзните лидери, които потърсиха начин да отстранят осемчленния управленски екип, ръководен от г-н Гроувс, командирован от Brown & Root."

([39]) Съображение 68 от Решението на Комисията от 16 юни 2004 г. относно мерките, приведени в действие от Испания в полза на Siderùrgica Anón SA (ОВ L 311, 26.11.2005 г., стр. 22); съображение 42 от Решението на Комисията от 11 декември 2002 г. относно държавната помощ, приведена в действие от Испания в полза на Sniace SA (ОВ L 108, 30.4.2003 г., стр. 35).

([40]) Вж. бележка под линия 34.

([41]) стр. 5—19 от доклада.

([42]) Вж. бележка под линия 28.

([43]) Тук Комисията описа някои от грешките, които се съдържат в глава 5.0 „Кредитоспособност на Hellenic Shipyards S.A“ от първия доклад Deloitte.

Първо, по отношение на „Изпълнение на инвестиционния план (състояние и развитие)“ на стр. 4—5 в първия доклад Deloitte се твърди, че на 30 юни 1999 г. „заверената стойност надвишава 50 % от общата инвестиция“. В действителност обаче на 30 юни 1999 г. заверената стойност е съставлявала 18 % от общата инвестиционна програма. Това показва, че осъществяването на инвестиционния план е ставало бавно. Поради това „Състояние и развитие“ от плана е било по-скоро отрицателен фактор в таблицата на стр. 5—2 от доклада.

Второ, по отношение на критерия „Наличие на имущество, върху което може да бъде учредено вещно право“ (стр. 5—5 и 5—6), Комисията счита, че този елемент няма връзка с оценката дали частна банка би предоставила кредитите и гаранциите, предоставени от ETVA и държавата. Действително, посочените заеми и гаранции не са били обезпечени със залог върху имущество. Когато се оценява дали кредит или гаранция, предоставени от държавата представляват помощ, трябва да се оцени дали точно тази транзакция би била приемлива за частен инвеститор. Не е необходимо Комисията да оценява дали HSY, чрез сключването на друг тип договор, предоставящ повече права на заемодателя, би могло да получи заемите и гаранциите. Дори ако наличието на имущество, върху което може да бъде учредено вещно право, имаше значение, Комисията отбелязва, че върху наличното имущество вече е било учредено вещно право на стойност 199 млн. EUR до 1998 г. и на стойност 51 млн. EUR до 2003 г. Следователно потенциален заемодател би могъл да получи първи залог само върху малка част от имуществото. Освен това, материалните активи на HSY са имали ниска ликвидационна стойност. Това се потвърждава от самите Deloitte Financial Advisory Services на страници 8—8 и 8—9 от техния втори доклад, изготвен на 18 юни 2007 г. (наричан по-долу „вторият доклад на Deloitte“) и представен от TKMS/GNSH в подкрепа на тяхното писмо до Комисията от 21 юни 2007 г. В заключение Комисията счита, че критерият „Наличие на имущество, върху което може да бъде учредено вещно право“, няма отношение към оценката на мерките и дори да имаше отношение, потенциален заемодател не би разглеждал този елемент в положителна светлина както Deloitte посочват в първия доклад на Deloitte.

Трето, „Наличие на строителство, отнасящо се към незавършено производство, върху което може да бъде учредено вещно право“ (стр. 5—7), не предлага стабилна защита за заемодател, ако HSY не изпълни задълженията си и преустанови дейността си. Действително, пазарната стойност на незавършеното производство обикновено е ниска в сравнение със средствата, взети на заем за неговото строителство и в сравнение с договорната стойност. Това се доказа с двата корпуса на фериботите, поръчани от линиите Strintzis, които бяха продадени на ниска цена и едва (т.е. не по-рано) две години след отмяната на договора за корабостроене. Що се отнася до прехвърлянето на вземанията на HSY на банка кредитор, това също не е стабилна защита, тъй като ако корабостроителницата преустанови дейността си, купувачът няма да получи поръчания продукт и следователно няма да му се наложи да плаща продажната цена. Това означава, че обезпечението няма да има стойност тъкмо в ситуация, в която то би било необходимо. Следователно, въз основа на твърденията, свързани с възлагането на договори, банката кредитор не би могла да възстанови значителни средства в случай на банкрут на HSY (вж. например бележки под линия 128 и 131 от настоящото решение); ето защо потенциален кредитор не би разглеждал този елемент в положителна светлина както Deloitte посочват в първия доклад на Deloitte.

Четвърто, по отношение на „Общо банкови заеми спрямо коефициента на акционерния капитал и задълженията по дългове, платими в момента“, „Подписани договори с клиенти (книга за пръчки на HS)“, „Развитие на генерирането на приходи“ и „Развитие на рентабилността“, Комисията посочва мненията си, развити по-горе в настоящото решение. Освен всичко останало, Комисията припомня, че още през последното тримесечие на 1998 г. би могло да се предвиди, че HSY ще отчете загуба през 1999 г. През следващите месеци стана ясно, че размерът на тази загуба ще е голям и че би следвало и за 2000 г. да се очаква голяма загуба в размер, който почти ще унищожи нетния собствен капитал на HSY. В обобщение, Комисията счита, че в първия доклад на Deloitte не се отчита, че отрицателните финансови резултати от 1999 и 2000 г. са били предвидими още преди началото на съответната година. На пето и последно място, както вече беше обяснено, всеки потенциален заемодател би възприел обстоятелствата и причините за отстраняването на съществуващия управленски екип на HSY като отрицателен фактор. Ето защо класифицирането като „Неподлежащи на оценка“ на стр. 2—5 не може да бъде прието от Комисията.

([44]) Този въпрос е развит в следващия раздел (раздел 3.2), в който Комисията анализира действията на ETVA, които могат да се припишат на държавата. Тогава единственото задължение на ETVA е било да бъде банка за развитие. В бележка под линия 63 гръцките власти изразяват реакцията си по отношение на решението за разширяване: „ETVA беше единствената банка за развитие и поради това няма как нейната дейност за развитие да се сравни с дейността на други кредитни институции“.

([45]) Вж. бележка под линия 52.

([46]) По отношение на периода след 30 юни 1999 г. също не може да се разбере каква „стойност“ са имали акциите на HSY и съответно каква „стойност“ се е опитвала да запази ETVA. Действително, финансовото състояние е било толкова лошо, че е трудно да се разбере как би могло акциите да имат значителна стойност.

([47]) Съд на Европейските общности, C-482/99, *Франция/Комисия* („Stardust“), Recueil, 2002 г., стр. I-4397, точка 52.

([48]) Писмо от 5 октомври 2006 г., точка 156.

([49]) Писмо от 5 октомври 2006 г., точка 156.

([50]) Договорът за покупка на акции е подписан на 18 декември 2001 г. и изменен на 20 март 2002 г., като на тази дата продажбата е приключила.

([51]) Има много статии в пресата, показващи участието на правителството в това решение. Вж. например „Краен срок за гръцката корабостроителница/гръцкото правителство за вземане на решение за покупката на Hellenic Shipyards“ Financial Times, 19 април 1985 г., „Според гръцкия министър на националната икономика и корабостроенето г-н G. Arsenis, правителството е под натиск да закупи Hellenic Shipyards поради структурата на гръцката промишленост“, Lloyd's List International, 29 юни 1985 г., „Правителството ще купи болеduващата гръцка корабостроителница“, Financial Times, 17 юли 1985 г., „Г-н A Drossoyannnis, гръцкият министър на националната отбрана, обяви, че всички бъдещи поръчки на флота за ново строителство ще се възлагат на Hellenic Shipyards“, Lloyd's List International, 26 юли 1985 г., „Протест на безработни работници от корабостроителницата в Атина“, The Wall Street Journal, 12 юли 1985 г.

([52]) С писмо от 25 ноември 1986 г. Гърция отправи уведомление до Комисията за капиталова инжекция от 58,3 млн. USD от ETVA за HSY. Делото беше регистрирано под номер N 230/86. С писмо от 20 март 1987 г. (референтен номер SG (87) D/3738) Комисията уведоми Гърция, че е решила, че капиталовата инжекция от ETVA представлява държавна помощ, която обаче е съвместима с общия пазар.

([53]) Глава Д (членове от 12 до 15) от Закон 2367/1995.

([54]) Например член 13 от Закон 2367/1995 предвижда съкращаване на 600 души от работната сила на дружеството и определя обезщетенията при съкращение. Освен това съгласно член 13 от същия закон 99 % от тогава съществуващите дългове на HSY ще бъдат отписани.

([55]) Както беше посочено по-горе, държавата е започнала да предоставя големи помощи на HSY веднага след закупуването на предприятието.

([56]) Както вече беше установено, HSY не е имало достъп до банки от 30 юни 1999 г. Тъй като HSY не е можело да получи кредит на пазара и тъй като предприятието е било в несигурно финансово положение, ако ETVA беше отказала да предостави кредит или беше искала по-високи лихвени проценти, това би задълбочило затрудненията на HSY (или дори би предизвикало банкрут), което би било неприемливо за държавата. Поради това ETVA, предвид влиянието на държавата, не е имала друг избор, освен да предостави исканията от HSY заем.

([57]) Известие на Комисията съгласно член 93, параграф 2 от Договора за ЕО към други държави-членки и заинтересовани страни относно помощта, която Гърция е решила да предостави на Hellenic Shipyards plc (ОВ C 80, 13.3.1997 г., стр. 8).

([58]) Съд на Европейските общности, C-482/99, *Франция/Комисия* („Stardust“), Recueil, 2002 г., стр. I-4397, точка 56.

([59]) Писмо на гръцките власти от 18 септември 2002 г. (регистрирано от Комисията на 23 септември 2002 г. под номер A/36895), изпратено в рамките на дело CP 101/02.

([60]) Съд на Европейските общности, C-482/99, *Франция/Комисия* („Stardust“), Recueil 2002 г., стр. I-4397, точка 56.

([61]) Писмо на гръцките власти от 20 ноември 2003 г., изпратено в рамките на дело CP 101/02.

([62]) Нещо повече, те са били предоставени в допълнение към вече съществуващото участие на ETVA в HSY, така че общата експозиция на ETVA по отношение на HSY е била значителна. Доказателство за значимостта на тази експозиция е, че в годишния доклад на ETVA за 2000 г. се признават щетите, нанесени на банката поради участието ѝ в Hellenic Shipyards (стр. 42—43).

([63]) Писмо на Гърция от 15 юни 2006 г. (процедурата за възстановяване е с номер CR 40/02).

([64]) В решение C 10/94 Комисията не оценява опрощаването на дълговете, произтичащи от „строителството на военни плавателни съдове“, тъй като това е „дейност, която е извън приложното поле на Договора за ЕО“. По подобен начин в решение N 513/01 Комисията не оценява 75 % от държавната помощ на стойност 118 млн. EUR, тъй като те са свързани със строителство на военни кораби.

([65]) Припомняме, че HSY не е водило отделни сметки за дейностите по военни и по граждански поръчки през разглежданите години. Затова може да се счита, че дадена мярка финансира конкретна дейност, само ако в решението за предоставяне се посочва точно каква дейност се финансира.

([66]) ОВ C 288, 9.10.1999 г., стр. 2.

([67]) През същата година опрощаването на дългове, свързани с военните дейности на корабостроителницата, не беше оценено от Комисията съгласно правилата за държавната помощ.

([68]) Това става ясно и от текста на решение C 10/94.

([69]) Това е била информацията, предоставена и на заинтересованите участници в търга по време на приватизационния процес през 2001 г., както може да се заключи от доклада „Комплексна проверка“ от 19 юни 2001 г., изготвен от Arthur Andersen за HDW и Ferrostaal, стр. 23 (предоставен като приложение B към доклада, представен от TKMS и GNSH в писмото им от 21 юни 2007 г.).

([70]) Комисията припомня, че приватизацията от периода 2001—2002 г. — а още по-малко замразяването на инвестиционната програма по време на този процес — не е била изискана от Комисията

([71]) Раздел 1.3.6 от писмото от 20 октомври 2004 г.

([72]) Сума, предоставена в евро от гръцките власти.

([73]) Тази информация е включена в раздел 1.3 и в приложения 4, 5 и 6 към писмото на Гърция от 20 октомври 2004 г.

([74]) ОВ C 71, 11.3.2000 г., стр. 14.

([75]) Вж. бележка под линия 14 към писмото на Гърция от 20 октомври 2004 г.

([76]) В точка 2.1.2 от известието за гаранциите се посочва, че „дори и никакви плащания да не са извършени от държавата по дадена гаранция, може въпреки това да е налице държавна помощ съгласно член 87, параграф 1 от Договора. Помощта е предоставена в момента, в който е дадена гаранцията, а не в момента, в който гаранцията е задействана, или в момента, в който се правят плащания съгласно условията на гаранцията. Дали дадена гаранция представлява държавна помощ или не, и ако да, какъв може да бъде размерът на държавната помощ, трябва да се оцени в момента на предоставяне на гаранцията.“

([77]) Например „Portugal shipyards“ бяха посочени като конкуренти на HSY на стр. 10 от документа „Hellenic Shipyards S.A. — Меморандум с поверителна информация — Alpha Finance/Commercial Bank of Greece/KPMG/Elias SP. Paraskevas“ от март 2001 г., разпространен сред заинтересованите участници в търга. Копие от този доклад беше предоставено от TKMS/GNSH в писмото им от 21 юни 2007 г.
Комисията отбелязва още, че в решението на Комисията по дело за сливане COMP/M.2772 — HDW/FERROSTAAL/HELLENIC SHIPYARD в раздел „Определяне на географски пазар“ се посочва, че „[с]траните твърдят, че пазарът на строителство, ремонт и преустройство на всички видове търговски плавателни съдове е световен по географски обхват, тъй като транспортните разходи на корабите са сравнително ниски и няма значителни търговски бариери.“

([78]) Комисията отбелязва още, че предишни решения на Комисията и на Съвета относно предоставена на HSY държавна помощ са се основавали на наличието на изкривяване на конкуренцията и въздействие върху търговията. Тези решения никога не са били оспорвани. Следователно, когато се оценяват мерки, приведени в действие за същия период, не е необходима задълбочена проверка на изпълнението на тези два критерия.

([79]) ОВ L 202, 18.7.1998 г., стр. 1.

([80]) ОВ C 288, 9.10.1999 г., стр. 2.

([81]) Тази информация беше предоставена от Гърция в раздел 1.3.a и приложение 4 към писмото ѝ от 20 октомври 2004 г.

([82]) Ако корабостроителницата беше преустановила дейността си, компетентните контролни органи биха могли да решат да не извършват проверки за осъществяването на плана и така условието за изплащане на първия транш не би било изпълнено.

([83]) В раздел 1.2.2 „Първа проверка, извършена от компетентните органи“ (превод на английски език) на писмото им от 20 октомври 2004 г. гръцките власти обясняват, че Министерството на националната икономика е изготвило късно контролния формуляр и така е бил пропуснат срокът 31 декември 1999 г., определен в решението за одобрение на гръцкото правителство. За да се плати помощта след тази дата, е било необходимо разрешение от гръцките власти за удължаване на срока за осъществяване на инвестиционния план. Решението за разрешаване на удължаването е предполагало удължаване на срока на действие на самата комисия по удължаването, което е било усложнено от законодателни промени.

([84]) ОВ C 368, 23.12.1994 г., стр. 12.

([85]) Разликата между двата лихвени процента трябва да се умножи по главницата на дължимия заем (т.е., който още не е върнат) през въпросната година.

([86]) По подобен начин в известието за гаранциите се посочва, че помощта е дадена, когато е предоставена гаранцията, а не на бъдеща дата (вж. бележка под линия 76).

([87]) Действително, пазарната стойност на един заем зависи от настоящата стойност на бъдещите парични потоци, които са намалени с лихвен процент, отразяващ риска на заема. Ако лихвеният процент, определен в договора за заем, е под лихвения процент, отразяващ риска, пазарната стойност намалява незабавно под номиналната стойност на заема.

([88]) Ако новият собственик на ETVA беше решил след приватизацията да удължи срока на заем, който не е гарантиран от държавата, след неговия първоначален падеж, не съществува помощ в периода след първоначалния падеж, тъй като няма държавни ресурси според представените по-горе разсъждения.

([89]) Тази информация беше предоставена от Гърция в раздел 1.3 и приложение 6 от писмото ѝ от 20 октомври 2004 г.

([90]) Вж. бележка под линия 83.

([91]) Би могло да се зададе въпросът защо ETVA е подписала договора за заем на 31 май 2002 г., ако не е възнамерявала да изплати съответната сума на HSY. Комисията отбелязва, че датата на договора е съвсем същата като датата на подписване на приключването на продажбата на HSY. Поради това е вероятно купувачите на HSY да са поставили ETVA под натиск да отпусне по-голямо финансиране за HSY, заплашвайки я да не приемат приключването на продажбата. При тези обстоятелства ETVA вероятно е приела да сключи този договор за заем, но е включила условия в договора, които ѝ позволяват да откаже да плати заема, когато HSY поиска такова плащане. Както ще бъде обяснено в оценката на мярка E18в, съгласно раздел 8.2.2 от договора от 20 март 2002 г., Piraeus Bank би трябвало да помогне на държавата за приключването на продажбата на HSY. На тази база вероятно държавата също е оказала натиска върху ETVA да подпише този договор за заем, за да улесни приключването на продажбата на HSY.

([92]) HSY представи мнения по отношение на решението за разширяване с писмо от 30 октомври 2006 г. В точка 4 от това писмо се посочва, че „[п]редвид факта, че HSY са сътрудничили тясно с гръцката държава в контекста на своя отговор до Европейската комисия, дружеството не счита, че е необходимо да представя отново информация, която вече е била представена от гръцката държава, нито да излага същите аргументи, чието съдържание подкрепя напълно, но с цел изчерпателност на отговора и за да подпомогне Комисията в нейната задача, то ще обобщи аргументите, които вече са били изложени, ще представи нови доказателства, които са събрани в периода между отговора на гръцката държава и настоящия отговор и ще представи нови или допълнителни аргументи.“ По тази причина в настоящото решение мненията на HSY и на Гърция ще бъдат обединени, вместо аргументите да се повтарят два пъти.

([93]) Съгласно Директива 90/684/ЕИО, помощта за преструктуриране (глава III) се дели на инвестиционна помощ (член 6), помощ за закриване (член 7), помощ за научноизследователска и развойна дейност (член 8) и оперативна помощ за преструктуриране (членове 9 и 10).

([94]) Писмо на гръцките власти от 15 февруари 2008 г., точка 26.

([95]) Писмо на гръцките власти от 19 март 2007 г. Това беше повторено в писмото от 29 юни 2007 г., точки 62 и 63.

([96]) Подробностите за тези участия ще бъдат представени в анализа на мярка Е10.

([97]) Писмо на гръцките власти от 31 март 2003 г., извадка от отговора на въпрос 5.

([98]) Писмо на гръцките власти от 29 юни 2007 г., извадка от точки 49, 50 и 51.

([99]) Комисията не би могла и не пренебрегна факта, че служителите имат цели като запазването на работните си места и следователно те се опитват да защитават тези цели при управлението на собственото си предприятие. Но високата продажна цена е означавала, че запазването и увеличаването на стойността на акциите също би станало важна цел за служителите.

([100]) Припомняме, че плащането на продажната цена от служителите чрез удръжки от техните заплати и надбавки, освен че е било предвидено в договора от септември 1995 г., е било предвидено и в член 12 от Закон 2367/1995.

([101]) Следва да се припомни, че ETVA е можела да приведе в изпълнение залога си над акциите, ако служителите не платят продажната цена, както е предвидено в договора от септември 1995 г.

([102]) Следва да се припомни, че плащането на продажната цена от служителите чрез удръжки от техните заплати и надбавки, освен че е определено в договора от септември 1995 г., е било предвидено и в член 12 от Закон 2367/1995.

([103]) В договора от септември 1995 г. е посочено ясно, че служителите ще трябва да платят едновременно продажната цена и вноските за увеличение на капитала. Следователно това двойно плащане не е неочаквано. То е важна част от договора от септември 1995 г. Гърция би трябвало да провери дали са изпълними основните условия на договора, преди да го представи на Комисията като приватизация. Ако се окаже, че съществени условия от договор, който самата Гърция е представила на Комисията, не са изпълними, трябва да се направи изводът, че решение С 10/94 е било основано на подвеждаща информация от Гърция и решението следва да бъде отменено.

([104]) Точки 59 и 60 от писмото на гръцките власти от 29 юни 2007 г.

([105]) В точка 191 от писмото на Гърция от 5 октомври 2006 г. се посочва: „От 31.12.1998 г. до момента на продажбата на акциите на HSY на консорциума HDW/FS (11.10.2001 г.) част от заплатите на служителите акционери е удържана, както е обяснено по-горе, като плащане към ETVA на цената за покупката на 49 % от акциите“. Подобно твърдение е направено от HSY в точки 35 и 36 от писмото му от 31 октомври 2006 г. Преди решението за разширяване гръцките власти направиха подобни твърдения в осма глава от писмото им от 26 май 2005 г.. Освен това в няколко писма Гърция посочи, че служителите са собственици на 49 % от акциите. По този начин Гърция създаде впечатлението, че договорът от септември 1995 г. е изпълнен. Комисията установи едва след откриването на процедурата, че Гърция не е привела в действие собствения си закон (т.е. Закон 2367/1995), тъй като е прехвърлила собствеността на 49 % от HSY на служителите, но не е осъществила останалата част от договора, а именно изискването за плащане на продажната цена от тях. Обратно, в писмото си от 31 март 2003 г. гръцките власти показаха ясно, че (част от) служителите не са платили годишните вноски, както е било предвидено.

([106]) Писмо на Комисията от 27 април 2007 г., изпратено до Гърция (въпрос 3) и от 23 август 2007 г., изпратено до HSY.

([107]) Писмо на Комисията от 27 април 2007 г., изпратено до Гърция (въпрос 4), и от 23 август 2007 г., изпратено до HSY. Последното писмо беше изпратено до Гърция за мнение на 13 ноември 2007 г., предоставяйки възможност на Гърция да изрази становище за втори път.

([108]) Точка 2.3.в и точка 2.4 от писмото на Гърция от 29 юни 2007 г., писмото на HSY от 9 октомври 2007 г. и писмата на Гърция от 14 декември 2007 г. и от 15 февруари 2008 г..

([109]) По отношение на ремонта на KEYMAR през първите месеци на 2003 г. Гърция твърди, че тъй като ремонтът е бил много по-сложен, отколкото в други случаи, е разумно да се предположи, че процентът на непреките часове е 25 % вместо 20 %.

([110]) Точка 144 от писмото на Гърция от 5 октомври 2006 г.

([111]) Писмо на Комисията от 27 април 2004 г. (въпрос 2.2), на което Гърция отговори с писмо от 29 юни 2007 г.

([112]) Най-вероятно тази стойност показва какъв е разходът за производствен час на служителите на HSY за дадена година. Броят на производствените часове, изработени от работник, е само част от броя на часовете, платени от HSY на този работник. Този брой зависи от много фактори, особено от структурата и ефективността на корабостроителницата. От своя страна подизпълнителите са конкуренти един спрямо друг. Ето защо те трябва да бъдат конкурентоспособни и гъвкави. Те имат ограничени постоянни разходи (т.е. постоянни работници) и разходите им следва да са ниски. Корабостроителниците използват подизпълнители именно защото това е по-евтино, отколкото сами да наемат още работници.

([113]) Консултантът отбелязва:
„Броят на човекочасовете на подизпълнителите может да бъде получен от разходите, като се използва средна стойност на разход за човекочас, която е съпоставима за подизпълнителите от един и същ бранш и държава.
На базата на доклада „Развитие на трудовото възнаграждение 2006 г.“, публикуван от Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд, минималната месечна брутна заплата възлиза на 625,97 EUR в Гърция и на 1 254,28 EUR във Франция.
Средната пазарна цена за човекочас в кораборемонтния сектор във Франция е в границите на 40—50 EUR; като се използва коефициент 2, валиден за сравнение между минималните заплати във Франция и Гърция, може да се очаква цена от 20—25 EUR за човекочас в кораборемонтния сектор в Гърция.
В резултат на проучванията, които проведохме, се оказва, че тази стойност е варирала между 30 и 36 EUR в началото на 2007 г. Това е цената, фактурирана за всеки пряк човекочас, и включва всички свързани разходи: непреки часове, часове за управление, общи разходи и режийни разноски.
Тъй като не установихме какво е средното възнаграждение в кораборемонтния сектор в сравнение с минималното възнаграждение в двете страни, предпочитаме да използваме умерена стойност, поради което нашите оценки ще се изчисляват с цени за човекочас в границите на 30—36 EUR на час.
Стойностите за човекочас при подизпълнителите, посочени в приложение 6 към предоставената от Гърция информация до Комисията, са, както следва:

(EUR)

Година	Преки	С включена печалба (15 %) и непреки разходи (20 %), съгласно методологията, включена в приложение 6 към информацията, подадена от Гърция
2002 г.	25,97	40
2003 г.	27,49	42,3
2004 г.	[…]	[…]
2005 г.	[…]	[…]
2006 г.	[…]	[…]

Ако изчислим броя на човекочасовете на подизпълнители на базата на разходите за човекочас в границите на 30—36 EUR за 2006 г. и изхождаме от тези сведения за предходните години, като използваме индекса на нарастване, публикуван от EUROSTAT, получаваме следните данни:

ИНДЕКС: Im-Ici-tot	2002 г.	2003 г. (9 м.)	2004 г.	2005 г.	2006 г.
Индекс ЕС-27	108,9	112,8	116,5	119,7	121,6
Индекс Гърция	113,5	116,6	127,0	127,7	133,9
Резултат нает труд	3 804 891	16 471 323	[…]	[…]	[…]
Оценка на консултант					
Разход за човекочас (минимална стойност)	25,4	26,1	28,5	28,6	30
Преки човекочасове на подизпълнители (максимална оценка)	149 598	630 388	[…]	[…]	[…]
Оценка на консултант					
Разход за човекочас (максимална стойност)	30,5	31,4	34,2	34,3	36
Преки човекочасове на подизпълнители (минимална оценка)	124 665	525 324	[…]	[…]	[…]
Данни за Hellenic Shipyard					
Разход за човекочас	25,97	27,49	[…]	[…]	[…]
Разход за човекочас + непреки разходи + печалба	40,0	44,5	[…]	[…]	[…]
Преки човекочасове на подизпълнители	95 232	370 142	[…]	[…]	[…]“

([114]) Писмо на Комисията от 27 април 2004 г. (въпрос 2.2.г), на което Гърция отговори с писмо от 29 юни 2007 г.

([115]) Дело T-296/97 *Alitalia/Комисия,* Recueil, 2000 г., стр. II-3871, точки 82 и 84.

([116]) По-конкретно, ETVA не може, от една страна, да не изпълни частта от договора от септември 1995 г., засягаща плащането на продажната цена (т.е. да не прави опити да получи съответните годишни плащания) и, от друга страна, да твърди, че на базата на същия договор е била задължена да участва в увеличенията на капитала. С други думи, след като ETVA и Гърция са решили да не прилагат коректно основни разпоредби от договора, те не могат в същото време избирателно да се позовават на други разпоредби от същия договор и да твърдят, че ETVA е била договорно задължена за извърши определени действия (т.е. да участва в увеличенията на капитала).

([117]) Служителите на HSY са участвали в увеличението на капитала. Те обаче не са се оказали в същото положение като ETVA. Действително, те вече са били нарушили договора от септември 1995 г., тъй като не са плащали на ETVA продажната цена. Нещо повече, те са били в различно положение в сравнение с ETVA и с инвеститор в условията на пазарна икономика. И наистина, те са били загрижени за запазването на работните си места, което ги е стимулирало да инвестират в HSY, дори ако очакваната финансова печалба е била недостатъчна да убеди инвеститор в условията на пазарна икономика да инвестира.

([118]) Гърция предостави копие на този закон като приложение 10 към писмото си от 5 октомври 2006 г.

([119]) От представената от Гърция и HSY информация (включително доклада на Deloitte) не е съвсем ясно дали премията е била 0,4 % годишно, но е била плащана на тримесечие или е била 0,4 % за тримесечие. Въпреки че това е важно в рамките на процедурата за възстановяване, то не променя заключението в това решение.

([120]) Този списък беше предоставен на страници 3—11 и 3—12 от доклада, в рамките на анализа на заема от 10 милиарда GRD, който се възползва от държавна гаранция, предоставена на базата на Закон 2322/1995 (мярка E14 от настоящото решение).

([121]) Комисията разреши схеми за гаранции, несъдържащи помощ, за корабостроене в Германия (ОВ C 62, 11.3.2004 г., стр. 3), Нидерландия (ОВ C 228, 17.9.2005 г., стр. 10), Франция (ОВ C 259, 27.10.2006 г., стр. 14) и Финландия (ОВ C 152, 6.7.2007 г., стр. 6). Последните две схеми определено съдържат гаранции за авансови плащания.

([122]) Тъй като държавата е притежавала 100 % от ETVA, когато банката е предоставила гаранциите за предплата, гаранционната премия, платена от HSY на ETVA, вече е представлявала възнаграждение за държавата.

([123]) Измененията са били, както следва:
Програмно споразумение 33а – SD 33а (доставка на HA/A): неустойките са били изчислени до 31 декември 2002 г. и са вписани в измененията като определени суми. Договорено е тези суми да се платят на 10 вноски, като първата вноска се дължи при доставката на първото превозно средство, а останалите девет вноски се дължат, когато бъде извършена всяка от последните девет доставки. Постигнато е съгласие нарастването на неустойките да спре от 1 октомври 2003 г., при условие че консорциумът (Siemens AG, Siemens SA и HSY) е доставил на OSE равностойния подвижен състав. Консорциумът е изпълнил това условие само частично, поради което OSE са изчислили и изискали сумите за неустойки за целия период.
Програмно споразумение 39 – SD 39 (доставка на 24 електрически локомотива): неустойките са били изчислени до 31 декември 2002 г. и са вписани в измененията като установени суми. Договорено е тези суми да бъдат платени на 10 вноски, като първата вноска се дължи при доставката на първата машина, а останалите девет вноски стават дължими, когато бъде извършена всяка от последните девет доставки. Като удължаване на срока за доставка е предоставен период без неустойки. По отношение на ПС 39 SD 39 не е поставено условие за равностоен подвижен състав, но графикът за доставка е променен. OSE са изискали сумите съгласно клаузата за неустойки, които са били установени до 31 декември 2002 г., и са получили плащането им от консорциума (Siemens AG, Siemens SA и HSY).
Програмно споразумение 35 – SD 35 (доставка на 29 мотриси): не е предоставен период без неустойки и поради това OSE са изискали и получили сумите съгласно клаузата за неустойки. Върху сумите на неустойките е начислена лихва за неизпълнение и тя е изискана за периода, в който сумите не са плащани.

([124]) До момента на писмото на Гърция от 5 октомври 2006 г. сумата от 9 932 511,99 EUR е удържана, а сумата от 826 556 EUR е останала за удържане.

([125]) Консорциумът за програмното споразумение е включвал HSY, Siemens AG и ABB Daimler-Benz Transportation (Bombardier Transportation от 1 май 2001 г.). Приложимите проценти според споразумението са били 22,06 % от общата крайна цена за плащане за HSY и 77,94 % за другите дружества.

([126]) Посоченото споразумение е предвиждало и конфигуриране и инсталиране на автоматична система за влакова защита и идентификация в петдесет многокомпонентни единици. Предвиденият срок за завършване на работата е бил януари 2004 г. С Решение № 578/4/4-9-2002 Съветът е решил единодушно да удължи срока за доставка до 19 май 2004 г. предвид факта, че консорциумът не е имал вина за закъснението. Работата е била окончателно завършена на 4 юни 2004 г. Според точка 14 от програмното споразумение неустойките за неспазване на договорения срок за доставка се дължат четиридесет дни след договорената дата за доставка и само ако доставчикът е виновен за неизпълнението. Следователно не е имало основание да се наложат неустойки и лихви за това закъснение.

([127]) От подадената от Гърция и HSY информация (включително първият доклад на Deloitte) не е съвсем ясно дали първоначално заемът е бил предоставен в драхми или в евро. В отговора на Гърция по отношение на решението за откриване се дават стойности само в евро и се посочва лихвен процент на базата на тримесечен Euribor. Обратно, в първия доклад на Deloitte се посочва, че заемът е бил на стойност 16,92 милиарда GRD и лихвеният процент е бил определен на базата на Libor. Този въпрос може да бъде изяснен в рамките на процедурата по възстановяване.

([128]) В писмото си от 21 юни 2007 г. TKMS и GNSH представиха втория доклад на Deloitte. Приложение B към този доклад е „Доклад от комплексната проверка на Hellenic Shipyards S.A., озаглавен „Копие, предназначено за представяне“, и изготвено от Arthur Andersen негово резюме от 19 юни 2001 г.“ На стр. 7 от този доклад от комплексната проверка се анализират вземанията на HSY и се посочва, че дължимият от Strintzis Lines търговски дълг „подлежи на събиране само при доставката на плавателните съдове през 2002 г.“ Това потвърждава, че освен ограничените авансови плащания, които са били направени тогава и вече не са подлежали на събиране, останалата част от продажната цена не е подлежала на събиране преди доставката на плавателните съдове.

([129]) В писмата си от 21 октомври 2004 г. и 17 декември 2004 г. по дело CP 71/02 гръцките власти потвърдиха, че HSY е кандидатствало да получи оперативна помощ от 9 % за двата кораба, която е била одобрена от компетентното министерство. Гръцките власти потвърдиха обаче, че в крайна сметка помощ не е изплатена, тъй като HSY не е завършило строителството на корабите. Решенията за предоставяне в крайна сметка са били отменени. Мярка 13в от решението за разширяване разглежда този въпрос.

([130]) Вж. бележка под линия 127.

([131]) По отношение на възможността да се събират постъпления по време на изпълнението на договора (т.е. преди доставката), Комисията отново се позовава на документа, посочен в бележка под линия 128 от настоящото решение, в който се отбелязва, че на 31 декември 2000 г. търговските задължения, свързани с договорите с OSE, са възлизали само на 0,5 млн. EUR. Освен това в документа се посочва, че „[т]ези вземания ще бъдат приспаднати от съответните получени авансови плащания.“ Това показва, че към този момент никакви средства не са били събираеми от OSE.

([132]) Първоначалният марж е 25 базисни точки, който е увеличен на 125 базисни точки от 1 април 2000 г. Комисията се мотивира с първия доклад на Deloitte.

([133]) В следната статия в пресата се изразява предположението, че кораборемонтната дейност не е нарушена в съществена степен: „Договори – Hellenic обяви, че предприятието работи нормално след земетресението в Атина“, Lloyd's List International, 14 септември 1999 г.

([134]) Писмото, с което Гърция изрази мнение по отношение на решението за откриване.

([135]) Стойност от писмото на Гърция от 29 юни 2007 г.

([136]) На 19 май 1999 г. тази кредитна линия беше преобразувана от щатски долари в евро.

([137]) По отношение на възможността да се събират средства преди доставката на продукцията, Комисията се позовава на документа, цитиран в бележка под линия 128, който се посочва и в бележка под линия 123. Този доклад от комплексната проверка се отнася за период след връщането на оценяваните в момента заеми. Все пак е полезно да се отбележи, че преди доставката на продукция почти никакви средства не биха могли да бъдат събрани. В този доклад от предварителната проверка се посочва по-конкретно, че към 31 декември 2000 г. почти никакви средства не са могли да бъдат събрани от Strintzis, Гръцкия военноморски флот, OSE и ISAP.

([138]) Вж. известието на Комисията за метода на определяне на референтната ставка и размера на сконтовия процент (ОВ C 273, 9.9.1997 г., стр. 3).

([139]) Този счетоводен баланс е включен в подадените от TKMS и GNSH документи, описани в бележка под линия 128 от настоящото решение.

([140]) В случая с подводниците условията, поставени от гръцката държава, водят до резултата, че първата подводница ще бъде изцяло построена в Кил (Германия), а следващите две ще бъдат сглобени в HSY (вж. съображение 44 от настоящото решение). Вероятно би било по-евтино и по-ефективно и трите подводници да се произведат в Германия. Също така би било по-разумно да не се включва HSY, което е било предприятие в затруднение и освен това не е имало опит в строителството на подводници в рамките на консорциума.

([141]) В даден момент тези средства би трябвало да са необходими за покриване на разходите, произтичащи от изпълнението на съответните договори за военни поръчки. В този момент средствата вече не са били на разположение за финансиране на други дейности на HSY. С други думи, в този момент част от предимството, предоставено от държавата, е било отнето. Останалата част от предимството е била, че по време на предходните тримесечия корабостроителницата е разполагала със средствата безплатно, като същевременно не би могла да заеме тези средства от банки.

([142]) Стр. 30 от писмото от 30 октомври 2006 г.

([143]) Например, опрощаването на дълг в много голям размер, свързано с дейности по военни поръчки, е било упоменато в решение C 10/94, но не е било оценено съгласно правилата за държавна помощ, разходите за закриване, свързани с дейности по военни поръчки, са били упоменати в решение N 513/01, но не са били оценени съгласно правилата за държавна помощ, това е било направено и с няколко мерки в решението за разширяване.

([144]) Например в поканата за представяне на тръжни оферти за придобиване на акции на Hellenic Shipyards S.A. от 2 юли 2001 г. се посочва: „[о]пределя се, че в случай на налагане на глоба във връзка с евентуално нарушение на регламенти на ЕО относно държавните помощи, участникът в търга с най-високата оферта не е отговорен за плащането на тази глоба. Това уверение ще има предимство пред прехвърлянето на акциите.“

([145]) В протокола от срещата, проведена на 14 септември 2001 г. и подписан от страните, се посочва: „[п]остигна се споразумение уверението от ЕС да бъде предварително условие за сключване на договора след подписването му. От друга страна, в случай че това решение от ЕС се забави […] или то не е удовлетворяващо, страните се споразумяха, че банка ETVA ще поеме задължението да предостави гаранция на HDW-Ferrostaal по отношение на всички нерешени въпроси, свързани с ЕС, относно минали и настоящи държавни субсидии, свързани с HSY, ако има такива.“

([146]) Например, в писмо от 6 декември 2001 г., адресирано до HDW и с копие до Ferrostaal, Alpha Finance, които са били консултант на държавата и на ETVA, се посочва: „Получихме указания от Министерството на развитието и от банка ETVA да ви предоставим приложената формулировка, предложена от банка ETVA за […] писмото за гаранцията, която да се предостави от банка ETVA на HDW/Ferrostaal, в случай че клауза 1.2.3 от споразумението бъде изпълнена.“ В съобщения по факс от 23 януари 2002 г., 31 януари 2002 г. и 8 март 2002 г. HDW изпрати на Alpha Finance коментари по отношение на точната формулировка на гаранцията.

([147]) Bank Piraeus представи няколко статии в пресата, свързани с периода октомври 2001 г. — май 2002 г., които показват, че правителството участва пряко в приватизационния процес на HSY.

([148]) В писмото от 23 май 2005 г. се посочва:
„Продажбата на HSY беше извършена чрез процедура на денационализация (Закон 2001/1990). Процедурата на деклариране, която предшестваше сключването, първоначално на договора за ангажимент от 11 октомври 2001 г. и впоследствие на договора за изпълнение (31 май 2002 г.), съдържаше всички важни условия на прехвърлянето, както и предаването на аналитичния меморандум на финансовия консултант (от април 2001 г.) и подаването на офертите. Условието на гаранцията беше определено през всички тези етапи, в които всички заинтересовани страни (включително жалбоподателят) имаха достъп до информацията.
Следователно, както се подчертава и в писмото от 17.12.2004 г., става дума не само за правно и финансово общо условие, а също и за условие, което е включено в преговорите за приватизацията на корабостроителницата от самото начало и, конкретно, като съществено (*sine qua non*) условие, без което завършването на продажбата на акциите на HSY не би била възможно. Особеното е, както беше посочено по-горе, че това условие, с различни уговорки, но винаги с една и съща цел, а именно приемливото улесняване на транзакцията в рамките на пазарните правила, присъства от началото на приватизационната процедура в следните текстове:
Декларацията на консултанта
Поканата за представяне на обвързващи оферти
Офертата на съвместното предприятие купувач (по-специално без включване в декларацията за отказ от условието)
В текстовете на преговорите и на последно място,
В споразумението за покупка на дял от 11 октомври 2001 г.
Следователно декларацията за гаранция, която е включена в допълнението към договора за гаранция от 31.5.2002 г., е била адресирана до потенциалните участници в търга от самото начало и по тази причина не представлява държавна помощ за крайния купувач. Това условие би било в сила за всеки участник в търга, тъй като, както вече беше посочено, то е било включено в процедурата за денационализация. Очевидно е също, че тъй като процедурата за денационализация започна през февруари 2001 г. (в период, когато основният акционер в банката продавач по това време беше гръцката държава), държавата, като продавач на ETVA на Piraeus Bank е трябвало също да предостави и в действителност предостави своя гаранция на купувача на нейните акции в ETVA (Bank of Piraeus), по отношение на актива, предмет на продажбата, т.е. корабостроителницата, тъй като продавачът трябваше да предостави такава гаранция. Тези гаранции, които, както вече беше подчертано, са включени с абсолютна прозрачност и яснота във всички договорни текстове в договора за денационализация и основно в договора за ангажимент от 11.10.2001 г., са обичайни за естеството на транзакцията (продажба на определен актив), в сила са за всички потенциални участници в търга и не предоставят допълнителна полза за никого. На базата на горепосоченото се доказва действителното естество на тази гаранция (като условие, необходимо за транзакцията и общо условие по пазарните правила), както и обвързващият ѝ характер, на базата на всички процедури, предшестващи приватизацията, но също и на самото споразумение за покупко-продажба на акциите на HSY от 11.10.2001 г., което беше последвано от споразумението за покупко-продажба на акциите на ETVA от 18.10.2001 г. и първия документ за изменение от 18.3.2002 г. между ETVA и гръцката държава. Основният въпрос обаче — и това се подчертава категорично — е, че условието за гаранцията е включено в цялата процедура по денационализацията и не е определено за първи път след сключването на договора. Следователно то не е нещо „измислено“ в последния момент, както жалбоподателят иска да докаже, чиято цел е заобикаляне на правилата на Общността относно законността на държавните помощи.
Гръцката държава като продавач на акциите на ETVA трябваше, не само към момента на договора от 18.10.2001 г., но също и по закон, да прехвърли на Piraeus акциите си в ETVA, без да поема задължения. Предвид факта, че Bank of Piraeus не е имала участие в процедурата по денационализация на HSY, тя би следвало, по закон и съгласно търговската практика, да бъде обезпечена срещу всички задължения, възникващи от договора за прехвърляне на HSY, в който тя не участваше. Именно това обезпечение ѝ предлага гаранцията на гръцката държава от 18.3.2002 г. Тази гаранция беше обяснима сама по себе си и законна. Гръцката държава я предостави, тъй като имаше договорно задължение, действайки спрямо Piraeus Bank като страна по договор, т.е. като фиск, а не като субект с публични правомощия.“
Комисията припомня, че по времето на това писмо Гърция, коментирайки твърдението на Elefsis, че гаранцията е представлявала помощ за HDW/Ferrostaal, искаше да докаже, че тази гаранция не е представлявала избирателно предимство, предоставено на HDW/Ferrostaal, а е била предложена на всички участници в търга (включително Elefsis), които са се включили в процеса на приватизацията на HSY. В следващите си становища до Комисията, осъзнавайки че Комисията би могла да определи настоящата гаранция като помощ за HSY, Гърция се опита да постави под съмнение приписването на мярката на държавата, твърдейки, че гаранцията е била сключена едва през май 2002 г., което е в пълно противоречие с твърденията, представени в писмото от 23 май 2005 г.

([149]) Както е посочено в съображение 59 от настоящото решение, приватизацията е постановена с Решение № 14/3-1-2001 на съответната междуведомствена комисия по приватизация.

([150]) Комисията признава, че формулировката и структурата на договора от 20 март 2002 г. е объркваща. В член 8, параграф 2, алинея 4 от договора от 20 март 2002 г. се посочва, че по отношение на помощта, включена в членове 3—6 от Закон 2941/2001 (вж. съображение 33 от настоящото решение за описание на посочения закон), държавата ще плати на Piraeus Bank 100 % от сумата, която ще бъде платена от ETVA на HDW/Ferrostaal. Но в случай на възстановяване на помощ, която не е включена в членове 3—6 от Закон 2941/2001, член 8, параграф 2, алинея 4 от договора от 20 март 2002 г. не се прилага. Следователно ще се прилага член 8, параграф 2, алинея 1. В нея се определя, че държавата ще плати на Piraeus Bank 57,7 % от сумата, която ще бъде платена от ETVA на HDW/Ferrostaal. Комисията обаче отбелязва, че в член 8, параграф 2, алинея 2 от договора се посочва, че въпреки продажбата на мажоритарния дял от акциите на ETVA на Piraeus Bank, държавата, а не Piraeus Bank/ETVA ще ръководи извършващата се продажба на HSY. В този член, и по-специално в член 8, параграф 2, алинея 2, буква г) се посочва, че държавата поема ангажимента купувачът (т.е. Piraeus Bank) да не понесе загуби във връзка с приватизацията на Hellenic Shipyards. Тъй като, както е видно от член 8, параграф 2, алинея 4 (и член 7, параграф 4 от договора от 18 декември 2001 г.), договорът се е основавал на очакването, че Piraeus Bank и ETVA скоро ще се слеят, ангажиментът на държавата, поет в член 8, параграф 2, алинея 2, не би бил изпълнен, ако тя плати на Piraeus Bank само 57,7 % от сумата, платена от ETVA на HDW/Ferrostaal. С други думи, за да се изпълни ангажиментът, поет в член 8, параграф 2, алинея 2 — а именно, да се гарантира, че Piraeus Bank няма да понесе щети от продажбата на HSY — механизмът, посочен в член 8, параграф 2, алинея 4 трябва да се прилага за всички случаи на възстановяване на помощ, а не само за случаи на възстановяване на помощ във връзка със Закон 2941/2001.

([151]) С писмо от 28 май 2002 г. Piraeus Bank представи на правителството разяснение по отношение на формулировката на гаранцията, която ETVA е възнамерявала да предостави на HDW/Ferrostaal и поиска потвърждение, че в случай на прибягване до гаранцията ще се приложи предвиденото в член 8, параграф 2, алинея 4 от договора от 20 март 2002 г. С писмо от 31 май 2002 г. правителството даде съгласието си ETVA да издаде гаранцията и потвърди, че ако тя се задейства, ще се приложи предвиденото в член 8, параграф 2, алинея 4. Това означава, че дори ако, в противоречие на горепосоченото, договорът от 20 март 2002 г. е задължил държавата да плати на Piraeus Bank само 57,7 % от сумата, платена от ETVA на HDW/Ferrostaal, това се е променило с писмото на правителството от 31 май 2002 г., в което се посочва недвусмислено, че ще се приложи механизмът, предвиден в член 8, параграф 2, алинея 4 от договора от 20 март 2002 г. (т.е. 100 % компенсация).

([152]) В отговор на конкретен въпрос, поставен от Комисията, изпратен с писмо от 12 февруари 2008 г. Гърция потвърди в писмото си от 3 март 2008 г., че тя ще бъде задължена да плати на Piraeus Bank пълната (т.е. 100 %, а не 57,7 %) сума, платена от ETVA на HDW/Ferrostaal.

([153]) Както беше посочено в оценката на мярка Е7, служителите са били собственици на тези акции, но не са платили продажната цена, която би трябвало да платят на ETVA.

([154]) Вж. съображение 33 от настоящото решение за описание на посочения закон.

([155]) Дело C-334/99 *Федерална република Германия/Комисия*, точки 133—141.

([156]) Освен това Комисията отбелязва, че доколкото ѝ е известно, никой от заемите и гаранциите, попадащи в приложното поле на член 296, не отговаря на условията, посочени в раздел 3.1 от настоящото решение. Следователно те не биха били приемливи за инвеститор в условията на пазарна икономика.

([157]) Като се има предвид избягването на рискове от страна на икономическите субекти, продажбата на HSY би била за предпочитане пред ликвидацията на HSY, само ако статистическото очакване за плащания, произтичащи от гаранцията, е значително по-малко от 6 млн. EUR.

([158]) Вж. съображение 33 от настоящото решение за описание на посочения закон.

([159]) Това вече беше анализирано от Комисията в решението за разширяване, по-конкретно в описанието и оценката на мярка 18a. Комисията отбелязва още, че във втория доклад на Deloitte се посочва: „Клауза г) по-горе, относно разпределението на плащането на сума, предназначена за увеличение на акционерния капитал и на цена, предложена за придобиването на налични акции, в установено съотношение 2:1, не е много обичайно условие, изхождайки от нашия опит с подобни транзакции. Все пак, имайки предвид значителните оперативни проблеми и влошаващото се финансово състояние на дружеството, смятаме, че решението, взето от продавачите (и техните консултанти) да поставят подобни условия, е било както рационално, така и разумно“. (стр. 9—2). Комисията тълкува този цитат като потвърждение, че това разпределение на продажната цена е било рационално и разумно искане на държавата, ако се приеме, че нейната цел е била да осигури дългосрочно продължаване на дейностите на HSY (цел като държавен орган), а не ако се приеме, че нейната цел е била да се максимизират приходите от продажбата (цел като инвеститор в условията на пазарна икономика).

([160]) Вж. бележка под линия 148.

([161]) Комисията не твърди, че комплексната проверка би позволила да се установят всички мерки, които трябва да бъдат възстановени съгласно настоящото решение, а само някои от тях. В писмото си от 21 юни 2007 г. TKMS/GNSH представиха няколко доклада от комплексни проверки, изготвени през 2001 г. от Arthur Andersen за HDW/Ferrostaal. В тези доклади Arthur Andersen посочват, че не е изключено HSY да е получило държавна помощ, която трябва да бъде възстановена в бъдещ момент.

([162]) По-конкретно, тъй като ETVA и Гърция са обещали да предоставят тази гаранция в тръжната документация, предоставена на участниците в търга, фактът, че тази гаранция не е била посочена като условие в тръжните документи, представени от Elefsis, не би им попречило да го изискат на по-късен етап в процеса на преговорите.

([163]) Това становище се поддържа във втория доклад на Deloitte, в който се твърди, че ако HDW/Ferrostaal трябваше да поемат риска да възстановяват държавна помощ, получена от HSY в предходните години, те не биха купили HSY.

([164]) Това става ясно от текста на Седма директива за корабостроенето и от нейната структура, в която „Инвестиционна помощ“ е част от глава III „Помощ за преструктуриране“.

([165]) Вж. опрощаването на дълг в много голям размер, посочено в решение C 10/94, плащането на разходите за закриване, посочени в решение N 513/01 и всички финансови помощи, предоставени от държавата и попадащи в приложното поле на член 296, които бяха посочени в решението за разширяване.

([166]) Например по отношение на държавната финансова помощ, която е била предоставена на HSY, без да е определена за финансиране на конкретна дейност, Комисията прецени, че само 25 % от държавната помощ са били в полза на дейностите по граждански поръчки. Но ако се възстанови само 25 % от държавната помощ, всъщност само 6,25 % (т.е. 25 % от 25 %) от държавната помощ е била възстановена от дейностите по граждански поръчки. Това няма да възстанови първоначалното положение на дейностите на HSY по граждански поръчки, тъй като те са получили 25 % от държавната помощ, а ще възстановят само 6,25 %.

([167]) ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1.